Druk nr 261

UCHWAŁA NR ……../2026
RADY POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO
z dnia …….. 2026 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wołomińskiego na lata 2026-2035

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1684) oraz art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214, z późn. zm.) Rada Powiatu Wołomińskiego uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się do realizacji Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wołomińskiego na lata 2026-2035 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Wołomińskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WICESTAROSTA
Katarzyna Pazio

CZŁONEK ZARZĄDU
Robert Roguski

RADCA PRAWNY
Anna Kłosowska

NACZELNIK WYDZIAŁU
Agnieszka Kibart

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214, z późn. zm.) do zadań własnych Powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami.

Z uwagi na zakończenie realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025, w ubiegłym roku rozpoczęto prace nad opracowaniem nowego dokumentu. Przeprowadzono analizę sytuacji pomocy społecznej na terenie powiatu wołomińskiego, podczas której zbadano obecną sytuację powiatu w tym zakresie, stwierdzono mocne i słabe strony, a następnie wyznaczono cele do realizacji do 2035 roku.

Strategia uzyskała pozytywną opinię Powiatowej Rady Działalności Pożytku Publicznego w powiecie wołomińskim.

Proszę o przyjęcie dokumentu do realizacji, w celu zapewnienia jak najlepszych możliwości do tworzenia programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

NACZELNIK WYDZIAŁU
Agnieszka Kopart

GŁÓWNY SPECJALISTA
Podrażka
Paulina Podrażka

Załącznik nr 1 do Uchwały nr……
z dnia……

Powiat Wołomiński

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wołomińskiego na lata 2026-2035

Spis treści

Wprowadzenie 4
Podstawy prawne i metodologia prac nad Strategią 6
1. Część diagnostyczna 9
1.1. Analiza sytuacji społeczno-ekonomicznej w powiecie wołomińskim 9
1.1.1. Położenie powiatu wołomińskiego 9
1.1.2. Struktura demograficzna społeczności lokalnej 10
1.1.3. Sytuacja finansowa Powiatu Wołomińskiego 15
1.1.4. Mieszkalnictwo i infrastruktura komunalna 17
1.1.5. Lokalna gospodarka, rynek pracy i bezrobocie 19
1.1.6. System edukacji 26
1.1.7. Lokalny system ochrony zdrowia 31
1.1.8. Kultura 36
1.1.9. Potencjał społeczności lokalnej 40
1.1.10. Potencjał sektora ekonomii społecznej i zdolność do realizacji usług społecznych 44
1.2. Analiza stanu i skuteczności pomocy społecznej, wspierania osób z niepełnosprawnościami i organizacji pieczy zastępczej 51
1.2.1. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia 51
1.2.2. Pomoc społeczna 59
1.2.3. Wspieranie rodziny i piecza zastępcza 67
1.2.4. Przemoc domowa i uzależnienia 75
1.2.5. Specjalistyczne poradnictwo i interwencja kryzysowa 78
1.2.6. Orzekanie o niepełnosprawności 84
1.2.7. Rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnościami 87
1.2.8. Wsparcie cudzoziemców posiadających status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą 90
1.2.9. Ocena działalności instytucji pomocowych 92
1.3. Analiza problemów społecznych 98

1.3.1. Identyfikacja problemów społecznych 98
1.3.2. Uszczegółowienie i hierarchizacja problemów społecznych 102
1.3.3. Grupy dotknięte problemami społecznymi 107
1.4. Analiza interesariuszy Strategii 108
1.5. Prognoza zmian w okresie objętym *Strategią* 110
1.5.1. Prognoza demograficzna 110
1.5.2. Prognoza występowania problemów społecznych 114
1.6. Analiza strategiczna 116
2. Część programowa 120
2.1. Kluczowe założenia, wizja i misja Strategii 120
2.2. Cele strategiczne 122
2.3. Usługi społeczne realizowane w ramach Strategii 124
2.4. Kierunki działań i zadania 125
2.5. Sposób realizacji Strategii, ramy finansowe i wskaźniki realizacji zadań 134
2.6. Zadania publiczne zlecane w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie 184
2.7. Zgodność *Strategii* z dokumentami wyższej rangi 185
2.8. Monitoring i ewaluacja 190
Podsumowanie 191

Wprowadzenie

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest podstawowym dokumentem strategicznym pomocy społecznej. Stanowi narzędzie wspierające długofalowe planowanie i realizację celów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w skali lokalnej.

Obowiązek przyjęcia i realizowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z ustawy z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1214, z późn. zm.) Zgodnie z art. 19 ust. 1 tejże ustawy do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami. Założeniem jest więc stworzenie spójnego systemu planowania strategicznego w sferze społecznej, opartego o strategię rozwiązywania problemów społecznych oraz inne programy działań w sferze społecznej.

Ze względu na szeroki zakres rozumienia sfery społecznej, a co za tym idzie problemów społecznych, odwołując się do rozumienia strategii rozwiązywania problemów społecznych wynikającego z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, kluczowym obszarem działań zaplanowanych w niniejszym dokumencie są zadania z zakresu szeroko rozumianej pomocy społecznej, wspierania rodziny i pieczy zastępczej oraz wspierania osób z niepełnosprawnościami, które stanowią zadania powiatu.

W *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wołomińskiego na lata 2026-2035* przyjęto podejście aktywizacyjne – oferowane mieszkańcom wsparcie w rozwiązywaniu ich problemów powinno doprowadzić do usamodzielnienia jednostek i rodzin oraz przeciwdziałać występowaniu trudnych sytuacji życiowych w przyszłości. Ważnym założeniem jest połączenie działalności instytucji samorządowych, a także innych podmiotów aktywnych w sferze społecznej, szczególnie podmiotów ekonomii społecznej, dla lepszej realizacji celów.

Dokument *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wołomińskiego na lata 2026-2035* składa się z dwóch zasadniczych części:

- Części diagnostycznej: diagnozy sytuacji społecznej w Powiecie Wołomińskim, obejmujące analizę sytuacji społeczno-ekonomicznej, analizę stanu i skuteczności

pomocy społecznej, wspierania osób z niepełnosprawnościami i organizacji pieczy zastępczej oraz analizę problemów społecznych;

- Części programowej, w której określono misję i wizję działania Powiatu Wołomińskiego w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, cele strategiczne, kierunki działań i zadania, a także sposób realizacji dokumentu i kwestie związane z monitoringiem i ewaluacją.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wołomińskiego na lata 2026-2035 została przewidziana do realizacji na okres 2026-2035. Zastępuje dotychczasowy dokument, którego obowiązywanie zakończy się w roku 2025.

Podstawy prawne i metodologia prac nad Strategią

Prawną podstawę tworzenia strategii rozwiązywania problemów społecznych wyznacza ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Zgodnie z art. 16b ust. 2 strategia zawiera w szczególności:

- Diagnozę sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych;
- Prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- Określenie: celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych, wskaźników realizacji działań.

Zgodnie z ustawą, strategia opracowana przez gminę i powiat, określa także usługi społeczne w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1818 ze zm.) oraz zadania publiczne, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r., poz. 1491, tj. ze zm.), zlecane w trybach, o których mowa w tej ustawie.

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej zwraca również uwagę na obowiązek współpracy administracji publicznej, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Ważnym aspektem działań prowadzonych w ramach *Strategii* będzie włączenie wszystkich podmiotów, chcących działać na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, w realizację zaplanowanych zadań.

Prace nad Strategią oraz układ dokumentu zaplanowano wykorzystując informacje z projektu *STRATEGOR. Opracowanie narzędzia do programowania strategicznego w obszarze przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu na poziomie lokalnym dla jednostek samorządu terytorialnego*, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, w tym przy wykorzystaniu podręcznika *Strategie rozwiązywania problemów społecznych. Podręcznik metodyczny* (Fundacja Polskiej Akademii Nauk, Lublin 2021).

Dokument opracowany został w 2025 roku. W czasie prac nad nim wykorzystano szerokie spektrum dostępnych materiałów, raportów, dokumentów oraz danych źródłowych. Proces badawczy przeprowadzono w oparciu o metodę triangulacji metodologicznej – wykorzystano różne teorie, perspektywy, metody i narzędzia badawcze, aby jak najlepiej przeanalizować sytuację społeczno-ekonomiczną i problemy społeczne w Powiecie Wołomińskim.

Realizując diagnozę, przeprowadzono diagnozę sytuacji społeczno-ekonomicznej w Powiecie Wołomińskim, diagnozę stanu i skuteczności pomocy społecznej, wspierania osób z niepełnosprawnościami i organizacji pieczy zastępczej oraz analizę problemów społecznych, z uwzględnieniem hierarchizacji problemów społecznych, określenia grup dotkniętych problemami społecznymi, a także przyczyn i skutków problemów społecznych. Przeprowadzono również analizę interesariuszy oraz prognozę zmian w okresie objętym *Strategią*. Diagnozy dokonano bazując na danych, informacjach i materiałach dostarczonych przez instytucje Powiatu Wołomińskiego, ośrodki pomocy społecznej z gmin powiatu wołomińskiego oraz danych Głównego Urzędu Statystycznego. Wykorzystano te dane, które były dostępne dla zakresu czasowego 2020-2024. Analizę strategiczną przeprowadzono przy wykorzystaniu metody SWOT.

Koncepcja programowa obejmowała wypracowanie kluczowych założeń, wizji i misji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wołomińskiego na lata 2026-2035*, wytyczenie celów strategicznych, opracowanie kierunków działań i zadań do realizacji na lata 2026-2035. Dla każdego zadania przygotowano matrycę wskazującą na beneficjentów, harmonogram realizacji, źródła finansowania, realizatorów oraz wskaźniki realizacji zadania. Dokonano również analiz zgodności *Strategii* z dokumentami strategicznymi wyższej rangi, opisano monitoring i ewaluację dokumentu.

W procesie opracowania *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wołomińskiego na lata 2026-2035* zastosowano model ekspercki, włączając w prace nad dokumentem zarówno ekspertów wewnętrznych i zewnętrznych. Eksperci zewnętrzni reprezentowani byli przez Dolnośląskie Centrum Rozwoju Lokalnego.

W ramach prac nad *Strategią* w celu włączenia osób zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych w instytucjach powiatowych, w pomocy społecznej w gminach na terenie powiatu wołomińskiego oraz w ramach organizacji pozarządowych zrealizowano

dwa badania ankietowe, w których o odpowiedzi poproszono praktyków – ekspertów zajmujących się w swojej pracy rozwiązywaniem problemów społecznych:

- Badanie ankietowe dotyczące ogólnej sytuacji społecznej na terenie powiatu wołomińskiego, oceny działalności instytucji zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych i diagnozy występowania trudnych sytuacji życiowych. Badanie zrealizowano w okresie kwiecień – czerwiec 2025 roku i wzięło w nim udział 87 osób;
- Badanie ankietowe dotyczące występowania problemów społecznych i prognozowanych zmian. Badanie zrealizowano we wrześniu 2025 roku i wzięły w nim udział 52 osoby.

Zrealizowany został również warsztat konsultacyjny z przedstawicielami instytucji odpowiedzialnych za rozwiązywanie problemów społecznych w powiecie wołomińskim w dniu 24 września 2025 roku, który pozwolił na doprecyzowanie celów i zadań przewidzianych do realizacji na lata 2026-2035.

1. Część diagnostyczna

1.1. Analiza sytuacji społeczno-ekonomicznej w powiecie wołomińskim

1.1.1. Położenie powiatu wołomińskiego

Powiat wołomiński został utworzony na mocy reformy administracyjnej z 1 stycznia 1999 roku. W jego skład wchodzi 12 gmin: Dąbrówka, Jadów, Klembów, Kobyłka, Marki, Poświętne, Radzymin, Strachówka, Tłuszcz, Wołomin, Ząbki i Zielonka. Siedzibą władz powiatowych, a zarazem centrum kulturalnym i gospodarczym powiatu wołomińskiego jest miasto Wołomin (ryc. 1.).

Ryc. 1. Gminy powiatu wołomińskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: https://wybory2006.pkw.gov.pl/kbw/geoPowiateb10.html?id=143400&.

Kluczowym atutem powiatu wołomińskiego jest jego atrakcyjne położenie. Powiat wołomiński graniczy bezpośrednio z miastem stołecznym Warszawa – od północnego wschodu, a ponadto z powiatami: legionowskim – od wschodu, wyszkowskim – od północy, węgrowskim – od wschodu i mińskim od południa.

Powiat wołomiński wchodzi w skład regionu warszawskiego stołecznego, czyli metropolii warszawskiej, wraz z miastem Warszawą i powiatami: grodziskim, legionowskim, mińskim, nowodworskim, otwockim, piaseczyńskim, pruszkowskim oraz warszawskim zachodnim (ryc. 2.).

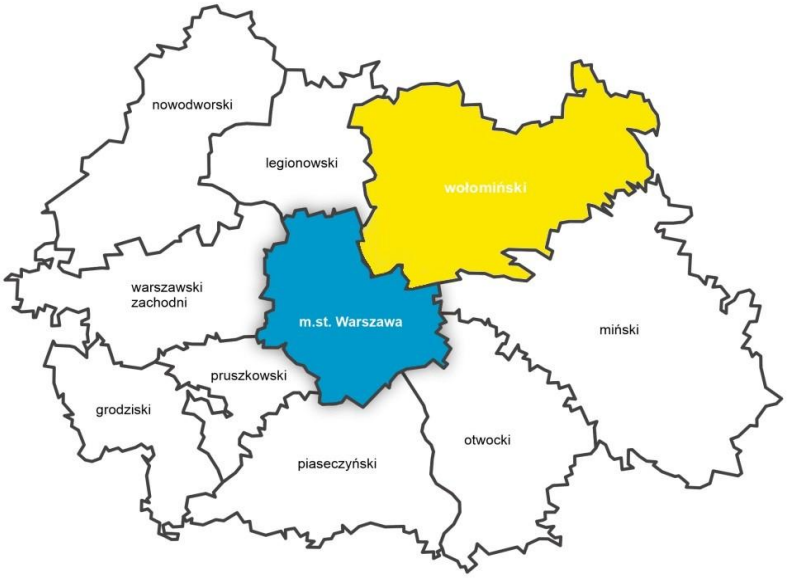

Ryc. 2. Powiat wołomiński na tle regionu warszawskiego stołecznego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: https://um.warszawa.pl/waw/metropolia-warszawska/m-st-warszawa.

1.1.2. Struktura demograficzna społeczności lokalnej

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2024 roku powiat wołomiński liczył 277 725 mieszkańców. W ciągu ostatnich 5 lat liczba mieszkańców wzrosła o nieco ponad 10 000 (ryc. 3.). W strukturze ludności według płci zauważalna jest nieco większa liczba kobiet niż mężczyzn. W 2024 roku udział kobiet w ogólnej liczbie ludności wyniósł 51,5% .

Największą pod względem ludności gminą powiatu wołomińskiego jest gmina Wołomin, którą w 2024 roku zamieszkiwało 50 892 mieszkańców. Do dużych gmin, liczących powyżej 20 000 mieszkańców, należą również gminy Marki, Ząbki, Radzymin, Kobyłka i Tłuszcz. Najmniejsza w powiecie gmina Strachówka miała zaledwie 2 563 mieszkańców (ryc. 4.).

Gęstość zaludnienia na terenie powiatu wołomińskiego jest charakterystyczna dla powiatów o większym stopniu urbanizacji – w 2024 roku na 1km^2 przypadało 291,2 osoby. Gęstość zaludnienia w ostatnich latach rośnie – w 2020 roku na 1km^2 przypadało 280,6 mieszkańca. Gęstość zaludnienia jest znacznie wyższa niż średnia dla Polski (119,4 w 2024 roku) i województwa mazowieckiego (154,9 w 2024 roku).

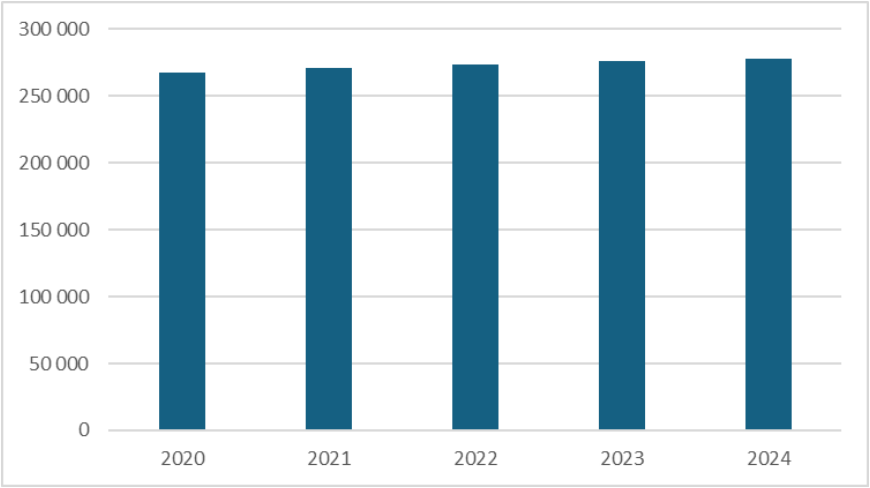

Ryc. 3. Liczba ludności ogółem w powiecie wołomińskim w latach 2020-2024

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, https://bdl.stat.gov.pl/bdl/.

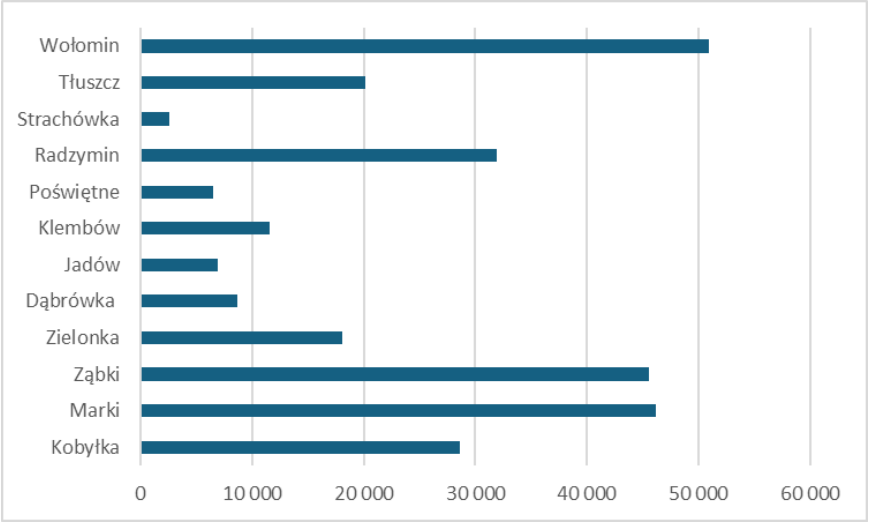

Ryc. 4. Liczba ludności w gminach powiatu wołomińskiego w 2024 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, https://bdl.stat.gov.pl/bdl/.

Wzrost liczby ludności w powiecie wołomińskim jest wynikiem dwóch procesów demograficznych – dodatniego przyrostu naturalnego oraz dodatniego salda migracji. W powiecie wołomińskim odnotowujemy nieco więcej urodzeń niż zgonów, stąd przyrost naturalny w latach 2020-2023 był dodatni. W 2023 roku wyniósł 0,95 na 1000 ludności. Przyrost naturalny na 1000 ludności w powiecie wołomińskim w ostatnich latach wykazuje niewielkie wahania, najwyższy był w 2020 roku, kiedy wyniósł 2,62. Jednocześnie dodatni

przyrost naturalny pozytywnie wyróżnia powiat wołomiński na tle tendencji ujemnego przyrostu naturalnego utrzymującego się w analizowanym okresie dla całej Polski, jak i województwa mazowieckiego (ryc. 5.).

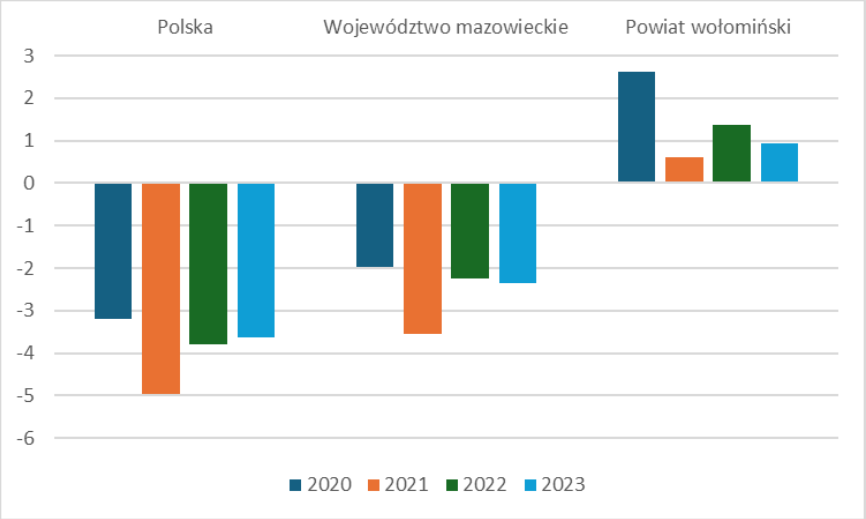

Ryc. 5. Przyrost naturalny na 1000 ludności w latach 2020-2023
Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, https://bdl.stat.gov.pl/bdl/.

Powiat wołomiński cechuje dodatnie saldo migracji, które wynika z faktu przewagi zameldowań nad wymeldowaniami – więcej osób przeprowadza się na teren powiatu niż się z niego wyprowadza. W 2023 roku saldo migracji wyniosło 2 225 osób, czyli 8,1 na 1000 ludności. Wskazać należy, że województwo mazowieckie ma dodanie saldo migracji, ale znacznie niższe niż powiat wołomiński (ryc. 6.).

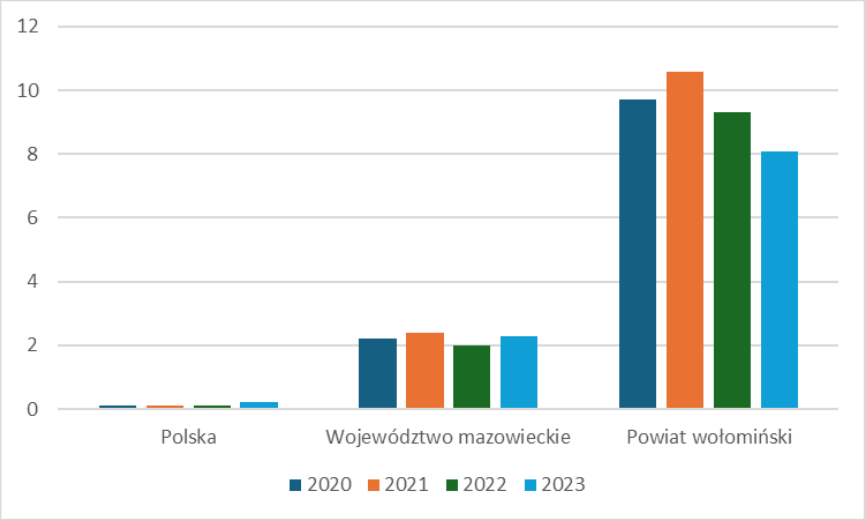

Ryc. 6. Saldo migracji na 1000 ludności w latach 2020-2023

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, https://bdl.stat.gov.pl/bdl/.

Analizując ludność powiatu wołomińskiego wziąć trzeba pod uwagę ekonomiczne grupy wieku. Podkreślić trzeba, że w okresie 2020-2024 udział ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności powiatu jest stały. W 2024 roku ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 22,6% ludności powiatu, ludność w wieku produkcyjnym 60,1%, zaś w poprodukcyjnym 17,3% (ryc. 7.).

Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku jest dla powiatu wołomińskiego – na tle kraju i województwa – korzystna. W 2024 roku udział ludności najmłodszej był wyższy niż średnio w kraju (18,0%) i w województwie mazowieckim (19,1%). Podobnie w przypadku udziału ludności w wieku produkcyjnym – był on wyższy niż w kraju i województwie (gdzie odpowiednio wynosił 58,2% i 58,6%). Z kolei udział ludności w wieku poprodukcyjnym w powiecie wołomińskim wyniósł 17,3% i był znacznie niższy niż średnia dla Polski – 23,8% i województwa mazowieckiego – 22,4% (ryc. 8.).

Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi, a więc stosunek osób w wieku co najmniej 65 lat do osób w wieku 20–64 lat jest dla powiatu wołomińskiego – na tle kraju i województwa mazowieckiego – bardzo korzystny, chociaż na przestrzeni ostatnich 5 lat zauważalny jest wzrost tego wskaźnika, zarówno w kraju, województwie mazowieckim, jak i w powiecie wołomińskim (ryc. 9.).

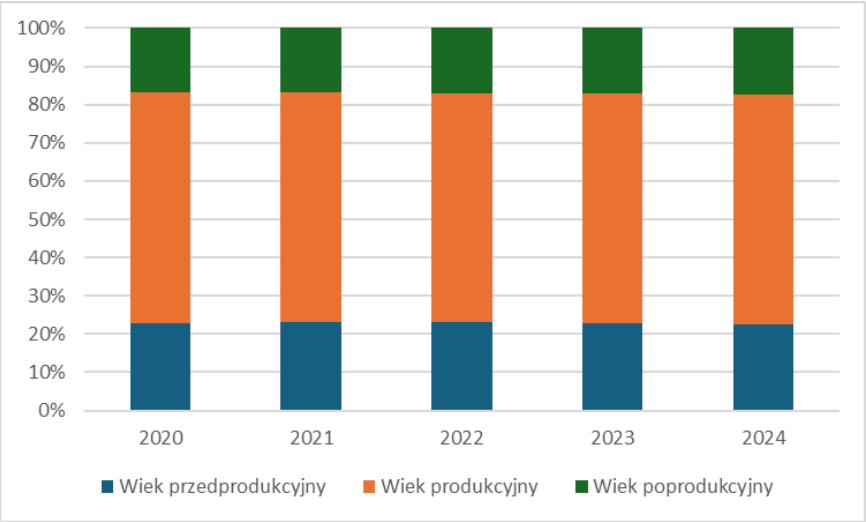

Ryc. 7. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ludności powiatu wołomińskiego w latach 2020-2024

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, https://bdl.stat.gov.pl/bdl/.

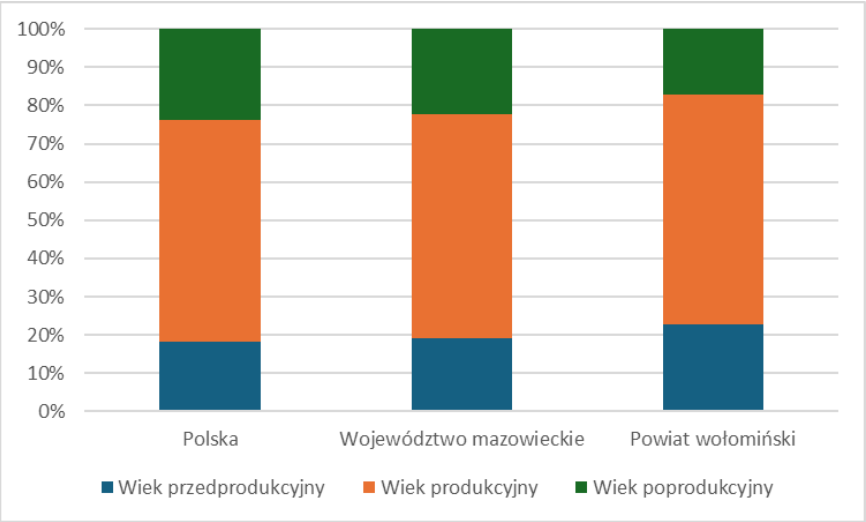

Ryc. 8. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ludności w 2024 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, https://bdl.stat.gov.pl/bdl/.

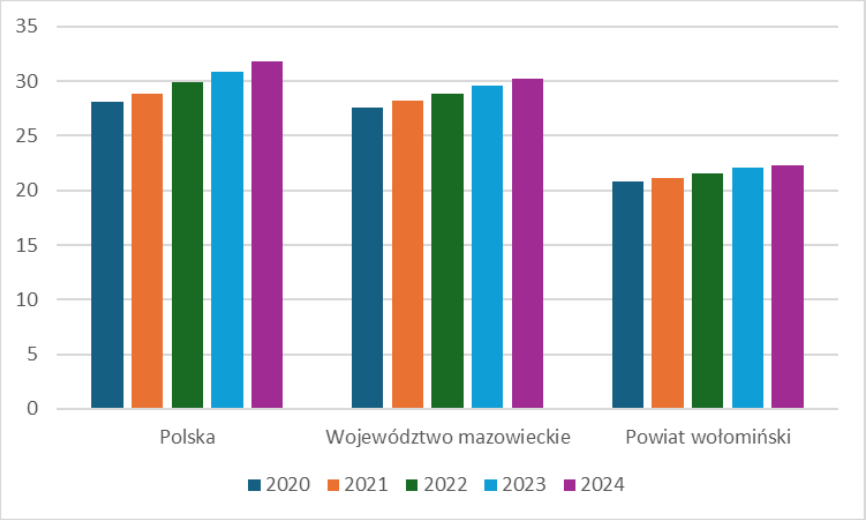

Ryc. 9. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, https://bdl.stat.gov.pl/bdl/.

Negatywne trendy demograficzne nie dotyczą więc jeszcze powiatu wołomińskiego, ale powolne zmiany w kierunku starzenia się społeczności lokalnej zaczynają być widoczne.

1.1.3. Sytuacja finansowa Powiatu Wołomińskiego

Analiza sytuacji społeczno-gospodarczej wymaga również przeprowadzenia analizy finansowej Powiatu Wołomińskiego, w zakresie wykazania zdolności do wykonywania zadań i zaspokajania potrzeb mieszkańców. W tym zakresie ważna jest równowaga budżetowa, która decyduje o samodzielności finansowej jednostki samorządu terytorialnego.

Analiza dochodów Powiatu wskazuje, że dochody te wzrosły znacząco w roku 2024, w latach 2021-2023 utrzymywały się na względnie stałym poziomie, wyższym niż w roku 2020. W 2024 roku wzrosły również dochody własne Powiatu, natomiast poniżej 10% spadł udział dochodów własnych w dochodzie ogólnym.

Analiza dochodów i wydatków ogółem wskazuje, że w roku 2020 i 2021 dochody przewyższyły wydatki, w latach 2022-2023 dochody były niższe niż wydatki, z kolei w roku 2024 dochody były nieco wyższe niż wydatki. W przypadku wydatków społecznych zwrócić trzeba uwagę na wysokie i systematycznie rosnące wydatki jednostek oświatowych – bardzo duży wzrost odnotowano w roku 2024. W przypadku jednostek pomocy społecznej wydatki rosły do 2022 roku, następnie, w 2023 roku, znacząco spadły, by w roku 2024 wzrosnąć, podobnie w przypadku wydatków Powiatowego Urzędu Pracy (tabele 1. i 2.).

Patrząc na dochody i wydatki budżetu Powiatu Wołomińskiego na 1 mieszkańca zwrócić trzeba uwagę, że w 2024 roku dochód na 1 mieszkańca wyniósł 1 492 zł, zaś wydatki wyniosły 1 486 zł. Dochody Powiatu Wołomińskiego na 1 mieszkańca utrzymują się w ostatnich latach na względnie stałym poziomie. Dochody Powiatu Wołomińskiego na 1 mieszkańca są niższe niż średnia krajowa (1 785,43 w 2023 roku), w przypadku średniej obserwujemy znaczący wzrost na przestrzeni lat 2020-2023, który nie występuje dla Powiatu Wołomińskiego. W przypadku dochodów własnych obserwujemy spadek dochodów własnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (choć nie występuje spadek dochodów własnych ogółem).

Tabela 1. Informacje dotyczące dochodów budżetowych Powiatu Wołomińskiego

Dochody	2020	2021	2022	2023	2024
Dochody ogółem	296 645 104	328 828 562	325 488 948	326 731 964	414 308 487
Dochody własne	27 484 319	35 048 881	34 977 603	35 626 420	40 702 122
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem	9,2%	10,6%	10,7%	10,9%	9,8%
Dochód na 1 mieszkańca	1 175	1 287	1 274	1 190	1 492

Źródło: *Raport o stanie Powiatu Wołomińskiego za rok 2024*.

Zwrócić trzeba uwagę na rosnące w latach 2020-2024 wydatki Powiatu Wołomińskiego w obszarze pomocy społecznej, wsparcia osób z niepełnosprawnościami i pieczy zastępczej. Wydatki PCPR wzrosły z 11 085 514 zł w 2020 roku do 18 886 078 zł w roku 2024. Wydatki na domy pomocy społecznej wzrosły z 9 577 523 zł do 16 860 010 zł, na rodzinną pieczę zastępczą z 7 219 981 zł do 10 899 012 zł, zaś na pieczę instytucjonalną z 3 809 771 zł do 5 715 998 zł. Wydatki z PFRON na wsparcie osób z niepełnosprawnościami wzrosły z 3 068 904 zł do 6 142 735 zł.

Tabela 2. Informacje dotyczące wydatków budżetowych Powiatu Wołomińskiego

Wydatki	2020	2021	2022	2023	2024
Wydatki ogółem	268 276 135	304 081 301	370 196 148	341 960 695	412 866 822
Wydatki majątkowe	673 220	85 072 342	119 490 039	74 404 010	71 415 503
Wydatki na 1 mieszkańca	1 063	1 191	1 449	1 246	1 486
Wydatki jednostek administracyj-nych	157 858 390	189 833 353	245 574 688	226 679 499	263 848 870
Wydatki jednostek oświatowych	54 553 752	56 147 261	63 235 063	73 856 130	99 672 097
Wydatki jednostek pomocy społecznej	22 852 660	27 585 728	30 022 212	20 029 536	24 627 317
Wydatki Powiatowego Urzędu Pracy	22 797 343	19 687 948	19 775 973	7 895 883	8 685 49
Wydatki straży i inspekcji	10 213 990	10 827 011	11 588 212	13 499 648	16 033 045

Źródło: *Raport o stanie Powiatu Wołomińskiego za rok 2024*.

1.1.4. Mieszkalnictwo i infrastruktura komunalna

Zasób mieszkaniowy na terenie powiatu wołomińskiego tworzą przede wszystkim prywatne zasoby mieszkaniowe. Główny Urząd Statystyczny wskazuje, że w 2024 roku w powiecie wołomińskim były 63 523 budynki mieszkalne i 106 762 mieszkania. Zarówno liczba mieszkań, jak i budynków mieszkalnych w latach 2020-2024 odnotowuje niewielki wzrost (ryc. 10.).

Wskaźnik liczby mieszkań na 1000 mieszkańców w latach 2020-2024 wzrósł z 361 do 384. Wskaźnik ten jest niższy niż średnia dla kraju i znacząco niższy od średniej dla województwa mazowieckiego. Wskazuje to na ograniczoną liczbę mieszkań wiążącą się również z wysokimi cenami metra kwadratowego mieszkania (ryc. 11.).

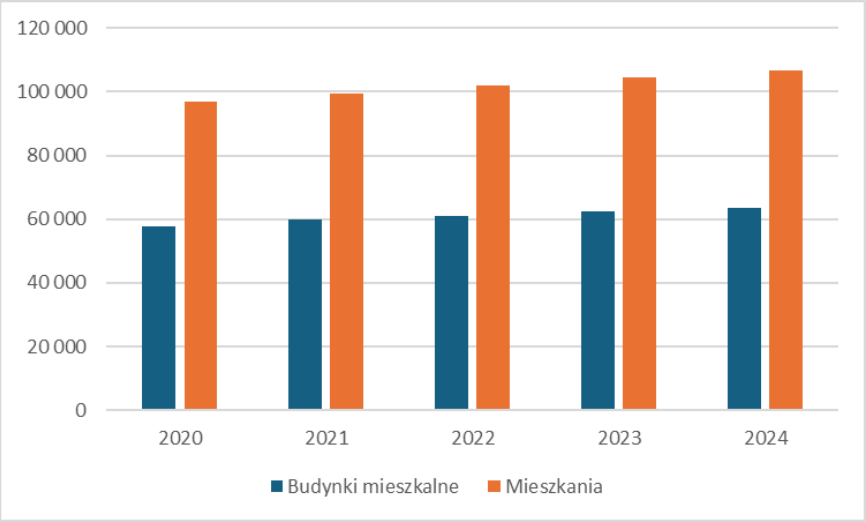

Ryc. 10. Liczba mieszkań i budynków mieszkalnych w powiecie wołomińskim w latach 2020-2024

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, https://bdl.stat.gov.pl/bdl/.

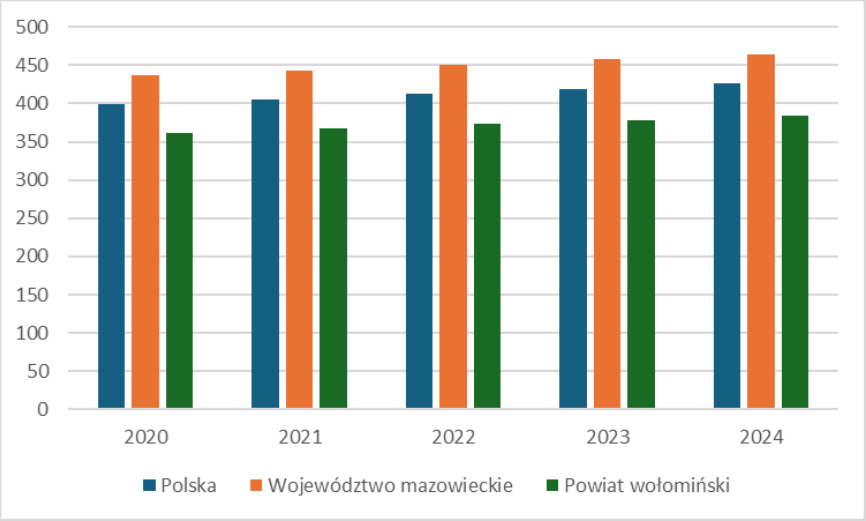

Ryc. 11. Mieszkania na 1000 mieszkańców w latach 2020-2024

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, https://bdl.stat.gov.pl/bdl/.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w 2024 roku wyniosła 88,9m^2 i w latach 2020-2024 utrzymywała się względnie na stałym poziomie. Wzrosła powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę – w 2024 roku wyniosła 34,2m^2, a w roku 2020 31,8m^2. Zmniejszyła się bowiem liczba osób przypadających na 1 mieszkanie – z 2,8 w 2020 roku do 2,6 w roku 2024. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w powiecie wołomińskim była większa niż średnia dla Polski (32,2m^2) i utrzymywała się na poziomie średniej dla województwa mazowieckiego (34,5 m^2).

Odsetek mieszkańców korzystających z instalacji sieciowych: wodociągu, kanalizacji i gazu, w latach 2020-2023 odnotowuje nieznaczny wzrost – o około 2-3 punkty procentowe. Jednocześnie w porównaniu ze średnią dla kraju i województwa mazowieckiego zwraca uwagę na niski odsetek mieszkańców korzystających z wodociągu – w 2023 roku z wodociągu korzystało 80,2% mieszkańców powiatu wołomińskiego, 91,2% mieszkańców województwa mazowieckiego i 92,6% mieszkańców kraju. W przypadku kanalizacji udział mieszkańców powiatu korzystających z tej instalacji sytuuje się na poziomie średniej dla kraju i województwa. Większy odsetek mieszkańców powiatu ma dostęp do instalacji gazowej – w 2023 roku korzystało z niej 77,0% mieszkańców powiatu wołomińskiego i tylko 56,7% mieszkańców województwa mazowieckiego oraz 56,3% mieszkańców

1.1.5. Lokalna gospodarka, rynek pracy i bezrobocie

Teren powiatu wołomińskiego jest zróżnicowany w zakresie gospodarczym. Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON systematycznie rośnie – w 2024 roku na terenie powiatu wołomińskiego odnotowano 41 904 podmiotów wpisanych do rejestru REGON, w tym 364 należące do sektora publicznego. W roku 2020 do rejestru REGON wpisanych było 34 665 podmiotów, więc wzrost jest znaczący. Większość podmiotów stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (w 2024 roku 32 903), poza tym funkcjonowało 3 410 spółek handlowych i 450 spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego.

Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 ludności wzrosła ze 130 w 2020 roku do 151 w roku 2024. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 ludności jest nieco wyższa niż średnia krajowa (141 w 2024 roku), ale niższa niż średnia dla województwa mazowieckiego (191). Systematycznie rośnie również liczba podmiotów nowo zarejestrowanych na 1000 ludności – z 9,3 w 2020 roku do 11,7 w 2024 roku.

Analiza podmiotów gospodarki narodowej funkcjonujących na terenie powiatu wołomińskiego według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności wskazuje, że najwięcej podmiotów działa w sekcjach:

- Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 8 454 w 2024 roku;
- Sekcja F – Budownictwo – 6 468 w 2024 roku;
- Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 4 751 w 2024 roku;
- Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe – 3 302w 2024 roku.

Największy liczebnie przyrost podmiotów nastąpił w Sekcji F – Budownictwo (z 4 992 w 2020 roku do 6 468 w 2024 roku) oraz w sekcjach: Sekcja J – Informacja i komunikacja (z 1 720 do 2 726) i Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (z 3 727 do 4 751). Procentowo największy przyrost nastąpił w sekcjach Sekcja J – Informacja i komunikacja oraz Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych.

Z perspektywy problemów społecznych istotna jest analiza zjawiska bezrobocia oraz przeciwdziałanie bezrobociu. Kluczową instytucją w tym obszarze jest Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie, który posiada dwie filie: w Radzyminie i Tłuszczu. Urząd odpowiada za rejestrację osób bezrobotnych oraz wsparcie osób bezrobotnych i przeciwdziałanie bezrobociu.

Stopa bezrobocia rejestrowanego na terenie powiatu wołomińskiego na koniec maja 2025 roku wyniosła 5,5%, zaś na koniec grudnia 2024 5,3%. Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2020-2024 w powiecie wołomińskim znacząco zmalała – w 2020 roku wynosiła 8,0%. W tym momencie stopa bezrobocia sytuuje się na poziomie średniej dla Polski i jest wyższa niż średnia dla województwa mazowieckiego (ryc. 12.).

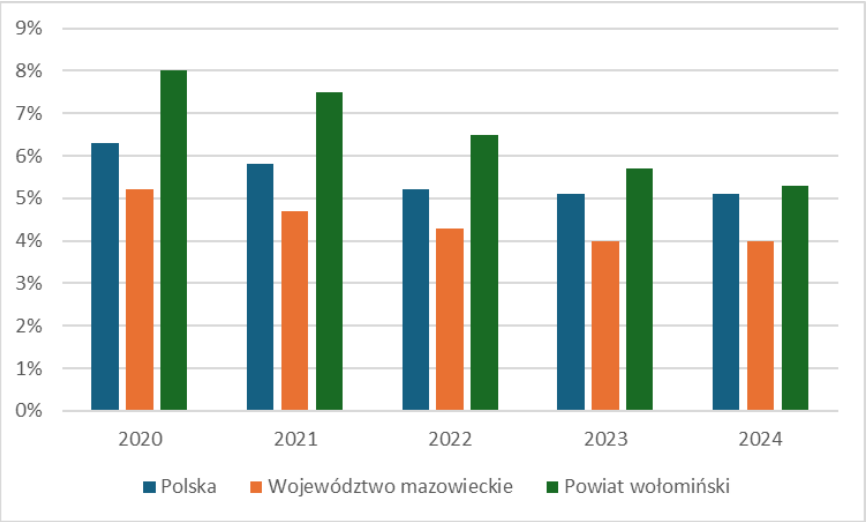

Ryc. 12. Stopa bezrobocia rejestrowanego

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, https://bdl.stat.gov.pl/bdl/.

Na koniec maja 2025 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wołominie zarejestrowanych było 4 717 osób bezrobotnych. Na koniec 2024 roku były to 4 504 osoby. Najwięcej osób bezrobotnych zamieszkuje w gminach: Wołomin, Marki, Radzymin i Tłuszcz. Największy liczebnie, jak i procentowo, spadek liczby osób bezrobotnych nastąpił w Gminie Wołomin (tabela 3.).

Udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych jest mniejszy niż mężczyzn – w 2024 roku kobiety stanowiły 44,7% osób bezrobotnych. Bezrobotni z prawem do zasiłku stanowili z kolei 14,5% bezrobotnych – udział bezrobotnych z prawem do zasiłku najniższy był w 2021 roku, gdy wyniósł 11,3%, a następnie powoli rośnie. Osoby bezrobotne to najczęściej osoby, które już wcześniej pracowały. Osoby niepracujące wcześniej stanowiły w 2024 roku 12,4% bezrobotnych. Znaczącą liczbę bezrobotnych stanowią bezrobotni należący do kategorii osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy. W 2024 roku stanowili oni aż 79,0% bezrobotnych, a największy udział osób należących do tej kategorii odnotowano w roku 2021 – 83,2%. Znaczącym problemem jest długotrwałe bezrobocie – w 2024 roku 45,0% bezrobotnych stanowiły osoby bezrobotne długotrwale. Udział osób bezrobotnych długotrwale najwyższy był w 2021 roku, wynosił aż 56,9% i od tego czasu maleje. Uwagę zwrócić należy również na rodziców posiadających małe dzieci oraz kobiety, które nie podjęły pracy po urodzeniu

dziecka. Posiadanie małego dziecka, szczególnie dla kobiet, jest często dużą barierą w podjęciu zatrudnienia (tabela 4.).

Osoby tracą również status osoby bezrobotnej, głównie z powodu podjęcia pracy lub innych form aktywizacji, np. stażu. Jednak duża grupa bezrobotnych traci status w związku z niepotwierdzeniem gotowości do podjęcia pracy, a część osób samodzielnie rezygnuje ze statusu osoby bezrobotnej (tabela 5.).

Tabela 3. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na terenie powiatu wołomińskiego

Gminy	2020	2021	2022	2023	2024
Wołomin	1563	1413	1204	947	786
Zielonka	430	413	321	299	251
Ząbki	623	581	535	435	418
Marki	825	697	704	668	694
Radzymin	790	732	727	640	616
Dąbrówka	191	165	178	172	184
Kobyłka	641	555	476	373	361
Poświętne	176	176	177	133	90
Tłuszcz	710	679	643	586	526
Klembów	336	308	297	266	255
Jadów	363	311	293	274	239
Strachówka	81	83	68	92	84
Powiat wołomiński	6729	6113	5623	4885	4504

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie.

Tabela 4. Kategorie osób bezrobotnych zarejestrowanych na terenie powiatu wołomińskiego

Kategorie osób bezrobotnych	2020	2021	2022	2023	2024
Bezrobotni ogółem	6729	6113	5623	4885	4717
Kobiety	3253	2974	2669	2288	2107
Mężczyźni	3476	3139	2954	2597	2610
Bezrobotni z prawem do zasiłku	984	689	686	623	686
Bezrobotni bez prawa do zasiłku	5745	5424	4937	4262	4031
Poprzednio pracujący	5753	5278	4S26	4211	4130
Dotychczas niepracujący	976	835	797	674	587
Cudzoziemcy	66	*61*	121	132	99
Bez kwalifikacji zawodowych	2564	2443	2313	2027	1968
Bez doświadczenia zawodowego	1290	1113	1043	890	831
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	796	764	650	524	488
Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy	5293	5085	4635	3912	3726
Do 30 roku życia	1598	1297	1177	1015	981
Długotrwale bezrobotne	3136	3479	2969	2410	2124
Powyżej 50 roku życia	1701	1613	1540	1353	1320
Korzystające ze świadczeń z pomocy społeczne	5	3	2	0	5
Posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	1196	1063	936	770	727
Posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	8	7	19	17	17
Niepełnosprawni	173	215	218	207	170

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie.

Tabela 5. Kategorie osób wyłączonych z ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Wołominie

Kategorie osób wyłączonych z ewidencji PUP	2020	2021	2022	2023	2024
Osoby wyłączone z ewidencji PUP w Wołominie ogółem	5584	6767	6933	7335	6954
Podjęcie pracy	3509	4229	3564	3423	3234
Rozpoczęcie szkolenia	32	58	63	55	55
Rozpoczęcie stażu	237	277	325	279	275
Odmowa przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy	93	45	84	134	222
Niepotwierdzenie gotowości do podjęcia pracy	886	1256	1844	2179	2119
Rezygnacja ze statusu osoby bezrobotnej	184	162	264	402	355
Prace społecznie użyteczne	84	82	69	49	43
Inne przyczyny	556	658	720	814	651

Źródło: *Sprawozdanie z realizacji w 2023 r. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025*.

Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie realizuje różnorodne działania aktywizacyjne wspierające osoby bezrobotne w uzupełnianiu kwalifikacji zawodowych, umiejętności zawodowych oraz podjęciu zatrudnienia. Do najczęściej stosowanych działań należą doradztwo zawodowe i pośrednictwo pracy, staże, kierowanie na prace interwencyjne i do robót publicznych, wsparcie w formie dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej, a także wsparcie pracodawcy w doposażeniu stanowiska pracy. Powiatowy Urząd Pracy kieruje również na szkolenia, do prac społecznie użytecznych, czy na studia podyplomowe.

Powiatowy Urząd Pracy realizował projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego *POWER – szansą dla młodych*, którego celem było zwiększenie możliwości zatrudnienia oraz jego utrzymania przez osoby młode do 29 roku życia, w tym w szczególności osoby bez pracy, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (tzw.

młodzież NEET). Jednocześnie nadal widoczny jest problem bezrobocia wśród osób młodych, bez doświadczenia zawodowego.

Za działania wspierające osoby młode na rynku pracy Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie uzyskał w 2024 roku nagrodę „Lider Aktywizacji Osób Młodych" w konkursie organizowanym przez Fundację Promocji Inicjatyw Społecznych POLPROM z siedzibą w Warszawie. Celem konkursu „Lider Aktywizacji Osób Młodych" jest promowanie najlepszych praktyk instytucji rynku pracy w zakresie wspierania osób młodych, a o nagrodę mogą ubiegać się wszystkie publiczne instytucje rynku pracy. Dobra praktyka zgłaszana do nagrody musi być zrealizowana lub być w trakcie realizacji na etapie, który pozwala ocenić jej skuteczność (np. realizacja kolejnej edycji praktyki) oraz musi przyczyniać się do skuteczniejszego wspierania osób młodych na rynku pracy, w tym w szczególności: wzrostu zaufania młodego pokolenia do instytucji rynku pracy, lepszego poznania przez osoby młode oferty instytucji rynku pracy, partnerskiego traktowania młodych klientów na każdym etapie wsparcia, zwiększenia wiedzy młodych osób o rynku pracy, a także zapewnienia zgodności wsparcia kierowanego do osób młodych z potrzebami lokalnego rynku pracy i regionalnymi strategiami rozwoju.

Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie uzyskał nagrodę za działania mające na celu integrację środowiska osób młodych z niepełnosprawnościami. Celem działań jest eliminowanie nie tylko barier fizycznych, ale przede wszystkim zawodowych i społecznych, które utrudniają osobom z niepełnosprawnościami funkcjonowanie na równych prawach z osobami pełnosprawnymi. Realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy działania kierowane są do uczniów szkół specjalnych, prowadzone są w trakcie roku szkolnego i obejmują:

- Wizyty uczniów w Powiatowym Urzędzie Pracy, w trakcie których uczniowie poznają funkcjonowanie Urzędu i wsparcie oferowane osobom bezrobotnym, a także ścieżkę postępowania w celu zarejestrowania w PUP i skorzystania z pomocy. Dodatkowo biorą udział w warsztatach, najczęściej dotyczących planów zawodowych;
- Wizyty pracowników PUP w placówkach edukacyjnych – pracownicy prowadzą warsztaty dla uczniów, a ich tematyka jest zależna od potrzeb i możliwości uczniów;
- Targi pracy – Targi Pracy i Edukacji dla Osób z Niepełnosprawnościami – jednodniowe wydarzenie, które umożliwia pracodawcom przedstawienie oferty dla osób z niepełnosprawnościami, a osobom z niepełnosprawnościami nawiązanie kontaktów z potencjalnymi pracodawcami. Uczniowie pomagają w realizacji wydarzenia;

- Konkurs na kartkę Bożonarodzeniową Dyrektora Urzędu Pracy – uczniowie mają możliwość zaprojektowania i wykonania kartki bożonarodzeniowej, a zwycięska kartka zostaje oficjalną kartką dystrybuowaną przez Urząd.

Działania prowadzone w ramach działań uznanych za dobrą praktykę wpływają na wzrost zaufania młodych ludzi do instytucji rynku pracy, lepsze poznanie przez osoby młode oferty instytucji rynku pracy, zwiększenie wiedzy o rynku pracy oraz wzrost samooceny młodzieży z niepełnosprawnościami.

W ramach działań realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy na rzecz poprawy jakości świadczonych usług usprawniono bezpośrednią obsługę klientów w Urzędzie – zamontowano m.in. automat biletowy i pętlę indukcyjną. Jednocześnie konieczne jest prowadzenie dalszych działań w zakresie wyposażenia Powiatowego Urzędu Pracy w nowoczesne narzędzia informatyczne, a także zwiększenia dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

1.1.6. System edukacji

Oferta w zakresie opieki nad dziećmi i edukacji w powiecie wołomińskim obejmuje placówki publiczne oraz niepubliczne, placówki opieki nad dziećmi do lat 3, przedszkola, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe oraz inne placówki należące do systemu oświaty.

Powiat odpowiada za prowadzenie placówek edukacyjnych na poziomie ponadpodstawowym oraz szkolnictwa specjalnego. Powiat Wołomiński realizuje te zadania prowadząc liczne szkoły ponadpodstawowe i specjalne oraz poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

Powiat Wołomiński prowadzi następujące placówki:

1. Szkoły ponadpodstawowe:
    - Zespół Szkół w Wołominie (liceum ogólnokształcące z oddziałem integracyjnym, technikum, szkoła branżowa I stopnia z oddziałami integracyjnymi) – ul. Legionów 85,
    - 05-200 Wołomin;
    - Liceum Ogólnokształcące im. Bitwy Warszawskiej 1920 roku w Urlach – ul. Żwirki i Wigury 4, 05-281 Urle;
    - Liceum Ogólnokształcące im. Cypriana Kamila Norwida w Radzyminie – ul. Konstytucji 3 Maja 26, 05-250 Radzymin;

- Zespół Szkół im. K. K. Baczyńskiego w Tłuszczu (liceum ogólnokształcące, technikum, branżowa szkoła I stopnia z oddziałem integracyjnym) – ul. Radzymińska 2, 05-240 Tłuszcz;
- Zespół Szkół Techniczno-Zawodowych im. inż. Czesława Nowaka w Radzyminie (technikum) – aleja Jana Pawła II 18, 05-250 Radzymin;
- Zespół Szkół Ekonomicznych im. Stanisława Staszica w Wołominie (liceum ogólnokształcące, technikum) – aleja Armii Krajowej 38, 05-200 Wołomin;
- Zespół Szkół im. Prezydenta Ignacego Mościckiego w Zielonce (liceum ogólnokształcące z oddziałami integracyjnymi, technikum) – ul. Inżynierska 1, 05-220 Zielonka;

2. Szkoły specjalne:
   - Szkoła Podstawowa Specjalna im. Marii Konopnickiej w Radzyminie – ul. Komunalna 8, 05-250 Radzymin;
   - Zespół Szkół Specjalnych im. M. Grzegorzewskiej w Ostrówku (szkoła podstawowa, szkoła przysposabiająca do pracy, zespoły rewalidacyjno-wychowawcze) – Ostrówek ul. Abpa Z. Felińskiego, 1 05-205 Klembów;
   - Zespół Szkół Specjalnych w Wołominie (szkoła podstawowa, szkoła przysposabiająca do pracy) – ul. Miła 22, 05-200 Wołomin;
3. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne:
   - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zielonce – ul. Inżynierska 1, 05-220 Zielonka;
   - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Ząbkach – ul. Batorego 62A, 05-091 Ząbki;
   - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tłuszczu – ul. Kościelna 1A, 05-240 Tłuszcz;
   - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wołominie – ul. Legionów 85, 05-200 Wołomin;
   - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Markach – ul. gen. Józefa Zajączka 26, 05-270 Marki.

Powiat Wołomiński prowadzi pięć zespołów szkół i dwa licea ogólnokształcące. Są to generalnie duże placówki liczące po ponad 20 oddziałów i kilkuset uczniów. Jedyną małą placówką jest Liceum Ogólnokształcące im. Bitwy Warszawskiej 1920 roku w Urlach, w którym w roku 2024/2025 w 7 oddziałach uczyło się 133 uczniów. W pozostałych placówkach uczyło się ponad 500 uczniów. Najwięcej uczniów w roku 2024/2025 uczyło się w Liceum Ogólnokształcącym im. Cypriana Kamila Norwida w Radzyminie – 719 osób, zaś najwięcej oddziałów było w Zespole Szkół im. Prezydenta Ignacego Mościckiego w Zielonce – 28 (tabela 6.).

Tabela 6. Liczba uczniów w szkołach ponadpodstawowych prowadzonych przez Powiat Wołomiński

Nazwa placówki	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023	2023/ 2024	2024/ 2025
Zespół Szkół w Wołominie	340	386	443	607	610
Liceum Ogólnokształcące im. Bitwy Warszawskiej 1920 roku w Urlach	100	104	122	154	133
Liceum Ogólnokształcące im. Cypriana Kamila Norwida w Radzyminie	527	545	686	724	719
Zespół Szkół im. K. K. Baczyńskiego w Tłuszczu	488	484	473	537	535
Zespół Szkół Techniczno-Zawodowych im. inż. Czesława Nowaka w Radzyminie	442	480	536	633	647
Zespół Szkół Ekonomicznych im. Stanisława Staszica w Wołominie	543	553	769	855	643
Zespół Szkół im. Prezydenta Ignacego Mościckiego w Zielonce	650	653	653	699	635

Źródło: Starostwo Powiatowe w Wołominie.

Podkreślić należy, że liczba uczniów uczęszczających do szkół ponadpodstawowych prowadzonych przez Powiat Wołomiński intensywnie rosła w latach 2020/2021 – 2023/2024 (z 3 090 do 4 209), natomiast zmalała w roku 2024/2025 (do 3 922). Jest to związane

z reformą wieku rozpoczynania edukacji szkolnej. Wzrost liczby uczniów w roku 2022/2023 i kolejnym wiąże się z rozpoczęciem edukacji w szkołach podstawowych przed dwa duże roczniki edukacyjne powstałe w związku z obniżeniem wieku rozpoczynania edukacji szkolnej do lat 6. Obniżenie liczby uczniów w roku 2024/2025 wynika z rozpoczęcia edukacji w klasach pierwszych małego rocznika edukacyjnego w związku z powrotem do rozpoczynania edukacji szkolnej w wieku lat 7. W kolejnych latach liczba uczniów uczęszczających do szkół ponadpodstawowych ulegnie stabilizacji.

Zwrócić trzeba uwagę na dużą liczbę szkół zapewniających kształcenie zawodowe na terenie powiatu wołomińskiego, w szczególności techników. Ten aspekt edukacyjny jest pozytywny, ze względu na możliwość zdobycia przez młodzież wykształcenia zawodowego. Liczba absolwentów techników jest znacznie wyższa niż absolwentów liceów ogólnokształcących (tabela 7.).

Tabela 7. Absolwenci liceów i techników prowadzonych przez Powiat Wołomiński

Nazwa placówki	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Liceum ogólnokształcące	210	315	185	161
Technikum	349	299	294	291
Stosunek liczby absolwentów kierunków technicznych do liczby absolwentów kierunków humanistycznych	166,19	105,35	158,92	180,75

Źródło: *Sprawozdanie z realizacji w 2023 r. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025*.

Szkoły ponadpodstawowe prowadzone przez Powiat Wołomiński: Zespół Szkół w Wołominie i Zespół Szkół w Zielonce prowadzą również oddziały integracyjne – Zespół Szkół w Wołominie w szkole branżowej I stopnia oraz w liceum ogólnokształcącym, a Zespół Szkół w Zielonce w liceum.

Powiat Wołomiński zapewnia dzieciom i młodzieży wymagającej kształcenia specjalnego możliwość edukacji w trzech placówkach – szkole podstawowej specjalnej i dwóch zespołach szkół. Zespół Szkół Specjalnych im. M. Grzegorzewskiej w Ostrówku prowadzi szkołę podstawową specjalną, zespoły rewalidacyjno-wychowawcze oraz szkołę

specjalną przysposabiającą do pracy. Z kolei Zespół Szkół Specjalnych w Wołominie prowadzi szkołę podstawową specjalną i szkołę specjalną przysposabiającą do pracy.

Liczba dzieci kształcących się w szkołach specjalnych w ciągu ostatnich 5 lat dynamicznie rosła. W roku szkolnym 2024/2025 w placówkach uczyło się łącznie 352 dzieci (w roku 2020/2021 239 dzieci), najwięcej w Szkole Podstawowej Specjalnej im. Marii Konopnickiej w Radzyminie (132), jednak wszystkie trzy placówki mają podobną wielkość (tabela 8.).

Tabela 8. Liczba uczniów w szkołach prowadzonych przez Powiat Wołomiński zajmujących się kształceniem specjalnym

Nazwa placówki	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Szkoła Podstawowa Specjalna im. Marii Konopnickiej w Radzyminie	67	77	98	112	132
Zespół Szkół Specjalnych im. M. Grzegorzewskiej w Ostrówku	64	80	86	93	94
SPS+ZRW	38	48	51	55	62
SSPdP	26	32	35	38	32
Zespół Szkół Specjalnych w Wołominie	108	105	108	116	126
SPS	77	69	67	81	97
SSPdP	31	36	41	35	29

SPS – szkoła podstawowa specjalna

ZRW – zespół rewalidacyjno-wychowawczy

SSPdP – szkoła specjalna przysposabiająca do pracy

Źródło: Starostwo Powiatowe w Wołominie.

1.1.7. Lokalny system ochrony zdrowia

Na terenie powiatu wołomińskiego działają liczne podmioty ochrony zdrowia, zapewniające mieszkańcom dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnej opieki specjalistycznej oraz leczenia szpitalnego. Są to zarówno podmioty publiczne, jak i niepubliczne.

Powiat Wołomiński zapewnia mieszkańcom dostęp do opieki zdrowotnej prowadząc Szpital Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Wołominie, który oferuje zarówno opiekę ambulatoryjną, jak i szpitalną.

Celem działania Szpitala jest wykonywanie działalności leczniczej polegającej na udzielaniu świadczeń zdrowotnych, jak również promocji zdrowia i realizacji zadań dydaktycznych i badawczych w powiązaniu z udzielaniem świadczeń zdrowotnych i promocją zdrowia, w tym wdrażaniem nowych technologii medycznych oraz metod leczenia.

Szpital zlokalizowany jest w trzech głównych budynkach: budynku głównym szpitala, budynku przychodni i budynku, który zajmują oddziały chorób wewnętrznych. Szpital systematycznie przechodzi kolejne modernizacje i remonty. Nowy budynek został oddany do użytku w 2023 roku.

W ramach Szpitala Matki Bożej Nieustającej Pomocy działają:

- 11 oddziałów szpitalnych: Szpitalny Oddział Ratunkowy, Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Oddział Neurologiczny z Pododdziałem Udarowym, Oddział Ginekologiczno-Położniczy, Oddział Neonatologiczny, Oddział Pediatryczny, Oddział Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej, Oddział Chirurgiczny, Oddział Okulistyczny, Oddział Chorób Wewnętrznych oraz Oddział Chorób Wewnętrznych i Nefrologii;
- Zakład Opiekuńczo-Leczniczy;
- Specjalistyczne zakłady i pracownie: Medyczne Laboratorium Mikrobiologiczne, Pracownia Endoskopowa, Pracownia Diagnostyki Obrazowej, Zakład Rehabilitacji oraz Stacja Dializ;
- Przychodnia Specjalistyczna zapewniająca leczenie dorosłych w następujących poradniach: alergologicznej, chirurgii ogólnej, chirurgii onkologicznej, chirurgii urazowo-ortopedycznej, dermatologicznej, diabetologicznej, dietetycznej, endokrynologicznej, gastroenterologicznej, ginekologiczno-położniczej, kardiologicznej, leczenia bólu, medycyny pracy, nefrologicznej, neurologicznej,

okulistycznej, onkologicznej, otolaryngologicznej, reumatologicznej i urologicznej, a także zapewniająca leczenie dzieci w następujących poradniach: alergologicznej, chirurgicznej, logopedycznej, neonatologicznej, okulistycznej, ortopedycznej i preluksacyjnej;

- Podstawowa Opieka Zdrowotna.

Szpital zapewnia również opiekę w ramach Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej.

Szpital Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Wołominie realizuje również zadania w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej. Prowadzi liczne programy zdrowotne i akcje profilaktyczne, również poza Szpitalem, na terenie poszczególnych gmin czy w placówkach edukacyjnych.

Dane statystyczne dotyczące korzystania z ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na terenie powiatu wołomińskiego wskazują, że liczba wizyt odbywanych w ramach opieki ambulatoryjnej w latach 2020-2024 systematycznie rośnie. W szczególności podkreślić należy duży wzrost w zakresie wizyt ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, który wiąże się z poszerzaniem dostępu do opieki specjalistycznej na terenie powiatu (tabela 9.).

Tabela 9. Porady lekarskie na terenie powiatu wołomińskiego

Opieka zdrowotna	2020	2021	2022	2023	2024
Ogółem	1 256 587	1 479 317	1 613 220	1 686 880	1 729 805
Podstawowa opieka zdrowotna	904 067	1 029 134	1 140 394	1 157 327	1 198 022
Ambulatoryjna opieka specjalistyczna	352 520	450 183	472 826	529 553	531 783

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, https://bdl.stat.gov.pl/bdl/.

Statystyki dotyczące personelu medycznego nie są korzystne dla powiatu wołomińskiego. Liczba lekarzy oraz pielęgniarek i położnych przypadających na 10 tys. ludności jest dla powiatu znacznie niższa niż średnia dla Polski i województwa mazowieckiego. W 2023 roku na 10 tys. mieszkańców przypadało w powiecie wołomińskim zaledwie 19,9 lekarzy i 33,9 pielęgniarek i położnych. Liczba lekarzy na 10 tys. ludności

utrzymywała się w latach 2021-2023 na stałym poziomie, natomiast liczba pielęgniarek i położnych w 2021 roku była wyższa, a następnie obniżyła się (ryc. 13. i 14.).

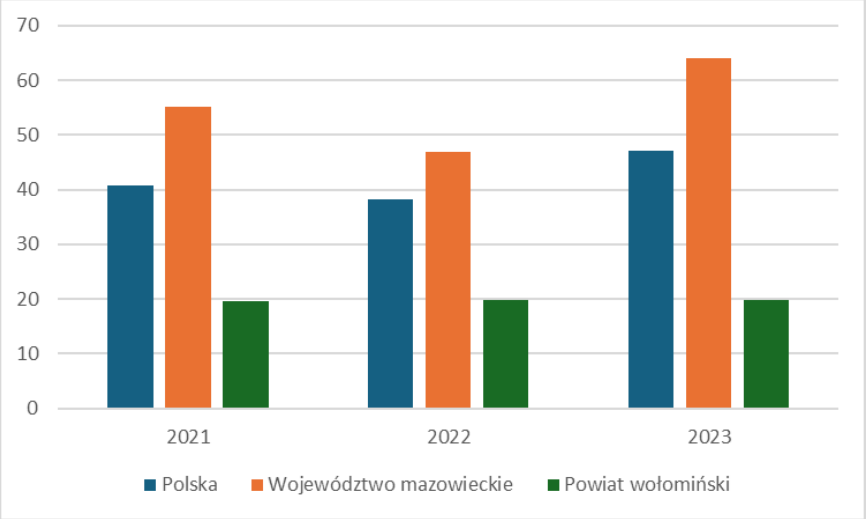

Ryc. 13. Lekarze (personel pracujący ogółem) na 10 tys. ludności

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, https://bdl.stat.gov.pl/bdl/.

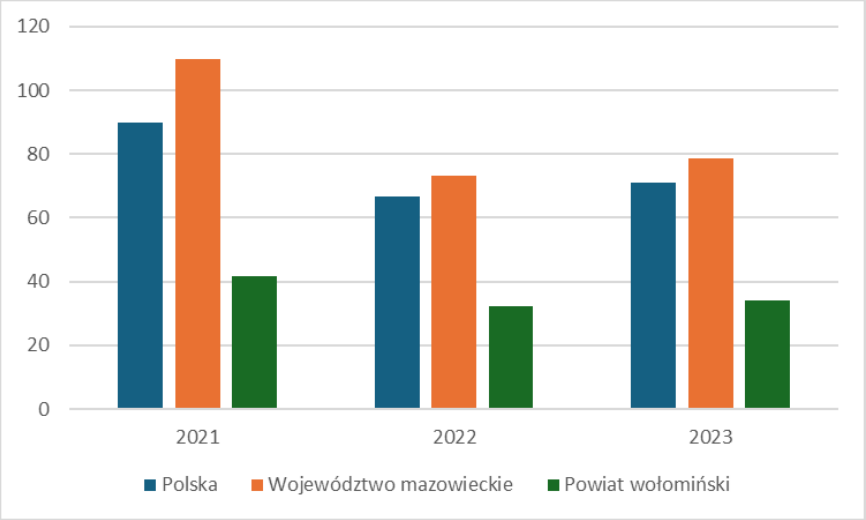

Ryc. 14. Pielęgniarki i położne (personel pracujący ogółem) na 10 tys. ludności

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, https://bdl.stat.gov.pl/bdl/.

Wskaźnik liczby ludności przypadającej na aptekę ogólnodostępną jest dla powiatu wołomińskiego wyższy niż średni dla Polski i dla województwa mazowieckiego. W 2023 roku na jedną aptekę w powiecie wołomińskim przypadało 4 117 osób (ryc. 15.).

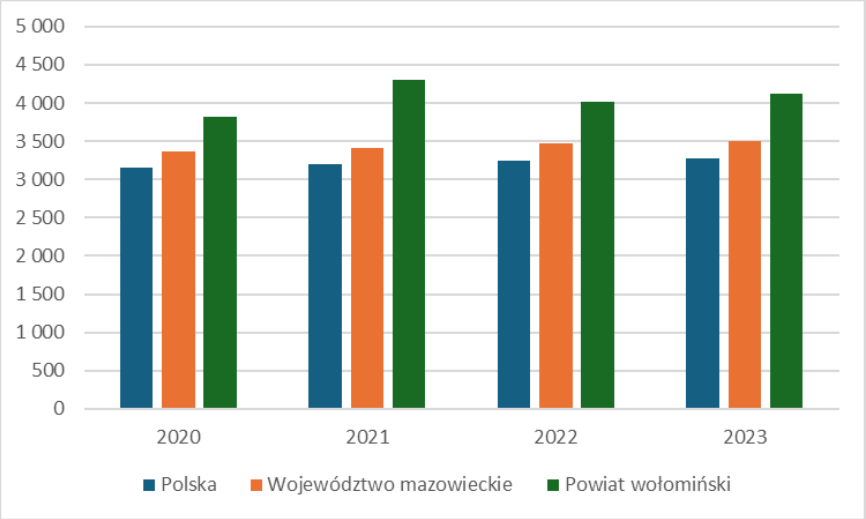

Ryc. 15. Ludność na aptekę ogólnodostępną

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, https://bdl.stat.gov.pl/bdl/.

Pomimo bardziej ograniczonego dostępu do kadry medycznej na terenie powiatu wołomińskiego, wskaźniki dotyczące zgonów są dla niego korzystne. Wskaźnik zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych w 2024 roku wyniósł dla powiatu wołomińskiego 2,5 i był znacznie niższy niż średnia krajowa i wojewódzka. Jedynie w pandemicznym roku 2021 wskaźnik zgonów niemowląt był bardzo wysoki, w pozostałych latach był niższy niż średnia dla Polski i województwa mazowieckiego (ryc. 16.). Wskaźnik zgonów osób w wieku do 65 lat na 1000 ludności w tej grupie wiekowej w całym okresie 2020-2024 był dla powiatu wołomińskiego niższy niż średnia krajowa i wojewódzka (ryc. 17.).

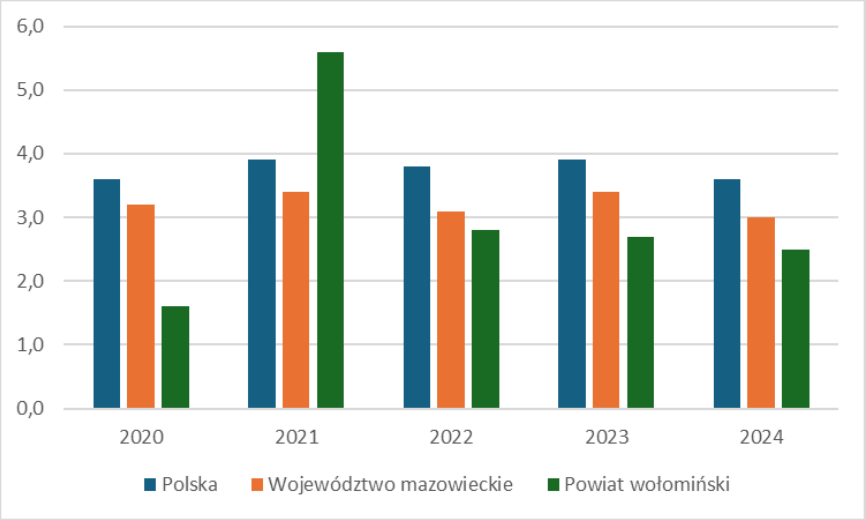

Ryc. 16. Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, https://bdl.stat.gov.pl/bdl/.

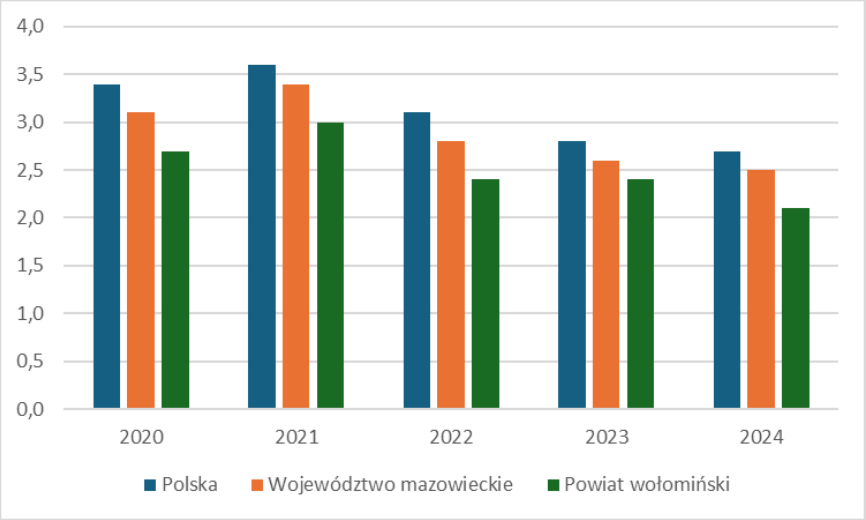

Ryc. 17. Zgony osób w wieku do 65 lat na 1000 ludności w tej grupie wiekowej

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, https://bdl.stat.gov.pl/bdl/.

Powiat Wołomiński zapewnia mieszkańcom dostęp do wysokiej jakości opieki hospicyjnej, odpowiadającej na potrzeby osób w najtrudniejszych momentach życia. Kluczową placówką w tym zakresie jest Hospicjum Opatrzności Bożej Księża Orioniści, które działa nieprzerwanie od 1995 roku, oferując specjalistyczną opiekę hospicyjną dla osób dorosłych.

Celem działalności Hospicjum jest niesienie wsparcia medycznego, psychologicznego, socjalnego i duchownego osobom nieuleczalnie chorym oraz ich rodzinom, z poszanowaniem godności i potrzeb każdego pacjenta. Placówka oferuje 26 miejsc w oddziale. Zapewnia kompleksową opiekę paliatywną, łagodzenie bólu, pomoc w zakresie rehabilitacji, a także wsparcie psychologiczne, socjalne i duchowe zarówno chorym, jak i ich bliskim w trakcie choroby i osierocenia, żałoby.

W Hospicjum prowadzona jest rehabilitacja, obejmująca zarówno działania usprawniającej, jak i profilaktyczne, mające na celu złagodzenie skutków choroby, zapobieganie powikłaniom oraz poprawę komfortu i samopoczucia pacjenta.

W trosce o dalszy rozwój opieki zdrowotnej i hospicyjnej, od 2026 roku na terenie Wołomina zostanie uruchomiony nowoczesny kompleks medyczny, który będzie pierwszym tego typu ośrodkiem w Polsce. Budowane Hospicjum w Wołominie stanie się najnowocześniejszym kompleksem medycznym, w którym znajdą się:

- Hospicjum dla dzieci;
- Hospicjum dla dorosłych;
- Hospicjum domowe dla dzieci i dorosłych;
- Hospicjum perinatalne;
- Hospicjum dziennego pobytu;
- Poradnie rehabilitacyjne wraz z usługami rehabilitacyjnymi;
- Poradnie pediatryczne, onkologiczne oraz leczenia bólu.

Nowy budynek zostanie w całości przeznaczony na potrzeby Hospicjum Opatrzności Bożej, prowadzonego przez Zgromadzenie Zakonne Małe Dzieło Bożej Opatrzności – Orioniści Prowincja Polska. Dzięki tej inwestycji mieszkańcy Powiatu Wołomińskiego oraz całego regionu uzyskają jeszcze szerszy dostęp do profesjonalnej, wielospecjalistycznej opieki medycznej i hospicyjnej, opartej na wartościach humanitarnych, empatii i nowoczesnych standardach leczenia.

1.1.8. Kultura

Dostęp do kultury mieszkańcom powiatu wołomińskiego zapewniają przede wszystkim instytucje kultury prowadzone przez poszczególne gminy. Powiat Wołomiński również prowadzi instytucje kultury:

- Powiatowe Centrum Kultury Fabryczka, ul. Orwida 20, 05-200 Wołomin;
- Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Heleny i Stefana Nasfeterów, ul. Ogrodowa 1A, 05-200 Wołomin;
- Pałac w Chrzęsnem, ul. Pałacowa 1, 05-240 Tłuszcz.

Powiatowe Centrum Kultury Fabryczka to instytucja, która powstała na bazie Ośrodka Dokumentacji Etnograficznej. Misją placówki jest wszechstronna, wielokierunkowa działalność kulturalna, edukacyjna i społeczna. Instytucja organizuje i współorganizuje szereg różnorodnych działań z zakresu sztuk: muzycznych, teatralnych i plastycznych, uczestnicząc w kreowaniu i realizowaniu polityki kulturalnej Powiatu Wołomińskiego. Strategia działalności Fabryczki zakłada dwutorowość, czyli animowanie i popularyzowanie lokalnej, amatorskiej działalności artystycznej oraz upowszechnianie kultury i sztuki tworzonej przez profesjonalnych i uznanych artystów. Fabryczka oferuje warsztaty dla dzieci przedszkolnych i szkolnych, posiada miejsce do nagrań wokalnych, lektorskich oraz instrumentalnych Fabryczka Music Studio, realizuje liczne działania o charakterze projektowym oraz wydarzenia: koncerty, wystawy, wernisaże, bale, jarmarki czy inne okolicznościowe imprezy.

Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Heleny i Stefana Nasfeterów to dawna biblioteka pedagogiczna, która udostępnia swoją ofertę mieszkańcom powiatu wołomińskiego. Oferuje literaturę z różnych dziedzin wiedzy, szczególnie z zakresu pedagogiki, literaturę beletrystyczną dla dorosłych, młodzieży i dzieci, audiobooki oraz filmy DVD, a także roczniki czasopism. Biblioteka realizuje również projekty o charakterze czytelniczym, edukacyjnym i kulturalnym.

Pałac w Chrzęsnem pełni zarówno rolę zabytku i powierzchni wystawowej, jak i miejsca odbywania się okolicznościowych koncertów i innych działań kulturalnych. W Pałacu można obejrzeć stałą wystawę Norwidianów ze zbiorów Fundacji Museion Norwid, organizowane są wystawy czasowe. Pałac można nieodpłatnie zwiedzać z przewodnikiem, a także można wynająć sale na różnego typu imprezy i wydarzenia.

Statystyka publiczna w obszarze kultury wskazuje na liczbę podmiotów należących do sektora kultury – na terenie powiatu wołomińskiego w 2024 roku wykazano 12 takich podmiotów. Na 1 placówkę kultury w 2024 roku przypadało 23 144 mieszkańców powiatu – znacznie więcej niż średnio w Polsce i w województwie mazowieckim (ryc. 18).

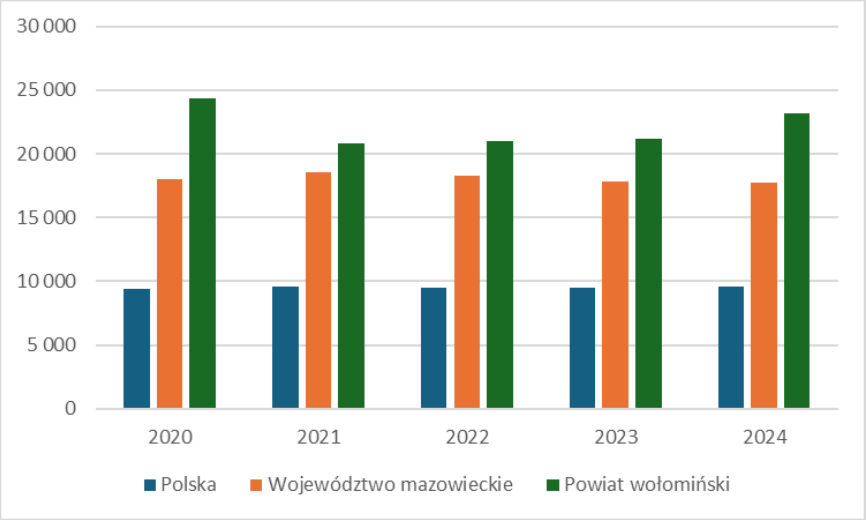

Ryc. 18. Liczba osób na placówkę kultury (centrum kultury, dom kultury, ośrodek kultury, klub, świetlicę)

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, https://bdl.stat.gov.pl/bdl/.

Statystyka publiczna wskazuje, że liczba imprez organizowanych na terenie powiatu w latach 2020-2024 znacząco wzrosła, szczególnie po zakończeniu pandemii, wrosła również liczba uczestników imprez, w tym liczba uczestników w przeliczeniu na 1000 ludności. W okresie 2020-2024 wahaniom ulegała liczba grup artystycznych, kół, klubów i sekcji, z kolei liczba osób działających w tych podmiotach zmniejszyła się. Wskaźnikiem aktywności kulturalnej seniorów jest udział osób, będących członkami kół, klubów lub sekcji seniora i Uniwersytetów Trzeciego Wieku w ogólnej liczbie ludności w wieku 60 lat i więcej. W 2024 roku wskaźnik ten wyniósł 2,2 i był wyższy niż średnia krajowa (1,2) i wojewódzka (1,6), przy czym o ile w Polsce i w województwie mazowieckim obserwujemy wzrost tego wskaźnika w latach 2020-2024 to w powiecie wołomińskim spadek.

Statystka związana z bibliotekami wskazuje, że na 10 tys. ludności w powiecie wołomińskim przypada 1,5 biblioteki, średnia dla Polski dla 2023 roku wynosi 2,0, a dla województwa mazowieckiego 1,7. Na 1000 ludności przypadało w 2023 roku 2 136,7 woluminów księgozbioru, a liczba książek na 1000 ludności utrzymywała się na stałym poziomie. Na 1000 ludności w 2023 roku przypadało 116 czytelników bibliotek publicznych, znacznie mniej niż średnio w Polsce (141) i w województwie mazowieckim (162). Liczba

czytelników na 1000 ludności w latach 2020-2023 wzrosła. Jeden czytelnik przeciętnie wypożyczał 18 książek (tabela 10.).

Tabela 10. Informacje o działalności centrów, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic oraz bibliotek na terenie powiatu wołomińskiego

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba centrów, domów i ośrodków kultury	11	13	13	13	12
Liczba imprez	422	581	889	825	980
Liczba uczestników imprez	68 089	76 854	81 875	83 346	88 957
liczba uczestników imprez na 1000 ludności	255,6	285,7	300,7	303,6	321,0
Liczba grup artystycznych	69	51	48	61	59
Liczba członków grup artystycznych	1 191	1 017	925	1 142	824
Członkowie grup artystycznych, w tym dzieci i młodzież szkolna na 1000 ludności	3,68	2,77	2,27	2,96	1,87
Liczba kół, klubów i sekcji	223	196	190	222	180
Liczba członków kół, klubów i sekcji	5 343	5 769	5 549	5 191	4 645
Udział osób, będących członkami kół, klubów lub sekcji seniora i Uniwersytetów Trzeciego Wieku w ogólnej liczbie ludności w wieku 60 lat i więcej	2,8	2,6	2,5	2,2	2,2
Biblioteki publiczne na 10 tys. Ludności	1,5	1,5	1,5	1,5	bd.
Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	2 185,2	2 216,1	2 187,8	2 136,7	bd.
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	107	106	113	116	bd.
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	14,0	16,4	17,6	17,7	bd.

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, https://bdl.stat.gov.pl/bdl/.

1.1.9. Potencjał społeczności lokalnej

Istotnym elementem życia społecznego, wskazującym na potencjał samoorganizacyjny społeczności lokalnej i jej zdolność do rozwiązywania problemów społecznych i zaspokajania potrzeb, jest aktywność obywatelska, realizowana w ramach grup nieformalnych oraz w ramach organizacji pozarządowych, m.in. fundacji, stowarzyszeń, ochotniczych straży pożarnych, klubów sportowych, a także innych podmiotów np. kościołów i związków wyznaniowych.

Zgodnie z danymi Powiatu Wołomińskiego na dzień 3 lipca 2025 roku na terenie powiatu miało siedzibę 230 stowarzyszeń i 234 fundacje wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego. Dodatkowo działały 2 związki stowarzyszeń, 3 terenowe jednostki stowarzyszeń z osobowością prawną i 23 bez osobowości prawnej, 113 stowarzyszeń zwykłych, 67 uczniowskich klubów sportowych, 58 klubów sportowych oraz 2 terenowe organizacyjne klubów sportowych, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej. Łącznie zidentyfikowano 732 podmioty non-profit. Liczba stowarzyszeń działających na terenie powiatu wołomińskiego odnotowuje systematyczny wzrost – wzrosła szczególnie liczba stowarzyszeń zwykłych oraz klubów sportowych (tabela 11.).

Tabela 11. Stowarzyszenia mające siedzibę na terenie powiatu wołomińskiego

Forma prawna	2020	2021	2022	2023	2024
Stowarzyszenia wpisane do KRS	239	233	232	230	229
Związki stowarzyszeń wpisane do KRS	2	3	3	2	2
Terenowe jednostki organizacyjne stowarzyszeń z osobowością prawną	3	3	3	3	3
Terenowe jednostki organizacyjne stowarzyszeń bez osobowości prawnej	18	18	18	21	25
Stowarzyszenia zwykłe	67	76	77	92	101
Kluby sportowe	107	112	117	120	126

Źródło: *Raport o stanie Powiatu Wołomińskiego za rok 2024*.

Status organizacji pożytku publicznego na dzień 3 lipca 2025 roku posiadały 34 podmioty mające siedzibę na terenie powiatu wołomińskiego. Było to 12 fundacji,

19 podmiotów mających status stowarzyszeń lub podmiotów kościołów i związków wyznaniowych oraz 3 kluby sportowe.

Statystyka publiczna wskazuje, że liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców jest w powiecie wołomińskim znacznie niższa niż średnio w kraju oraz w województwie mazowieckim. W roku 2024 na 1000 mieszkańców przypadało 2,8 organizacji, zaś średnio w Polsce 4,7, a w województwie mazowieckim 5,7. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w powiecie rośnie, ale wzrost jest mniejszy niż w kraju i w województwie (ryc. 19.). Również liczba nowo zarejestrowanych organizacji na 1000 mieszkańców (0,18 w 2024 roku) jest mniejsza niż średnia dla Polski (0,22) i województwa mazowieckiego (0,30). Świadczy to o słabszym rozwoju organizacji pozarządowych na terenie powiatu wołomińskiego. Trzeba jednak zwrócić uwagę na bliskość Warszawy i fakt, że zarejestrowane tam organizacje również mogą prowadzić działalność na terenie powiatu.

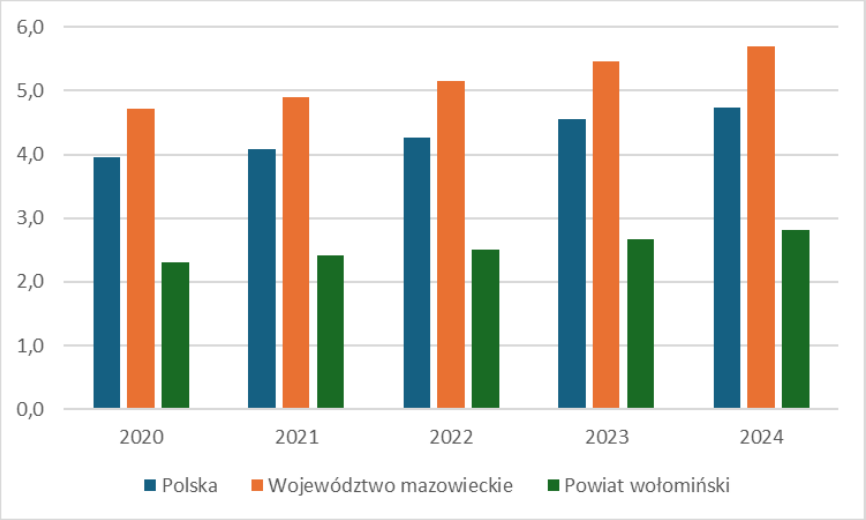

Ryc. 19. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców
Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, https://bdl.stat.gov.pl/bdl/.

Powiat Wołomiński realizuje różnorodne wsparcie rozwoju aktywności społecznej. Na jego zlecenie Fundacja Ogarnij Emocje z Wołomina prowadzi Punkt Wsparcia Aktywności Społecznej, który mieści się w Wołominie, przy ul. Żelaznej, pawilon 1B. Punkt oferuje wsparcie w zakresie organizacji działalności społecznej, w tym zakładaniu organizacji

pozarządowych, administracyjnego prowadzenia organizacji pozarządowych oraz księgowości.

Zarówno gminy powiatu wołomińskiego, jak i sam Powiat współpracują z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami wymienionymi w art. 3. ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Powiat Wołomiński corocznie przyjmuje programy współpracy, dodatkowo na lata 2020-2024 przyjęty był wieloletni program współpracy. Powiat Wołomiński współpracuje z organizacjami pozarządowymi zarówno w formie finansowej, jak i pozafinansowej, m.in. w ramach wymiany informacji, uzgadniania zadań priorytetowych, konsultowania projektów aktów normatywnych, udziału przedstawicieli organizacji pozarządowych w radach, komisjach i innych gremiach, promowania działalności organizacji, użyczania pomieszczeń, wsparcia w nawiązywaniu kontaktów czy udzielania pomocy w merytorycznej realizacji zadań. Pomoc społeczna, polityka prorodzinna, ochrona zdrowia, edukacja, kultura i sztuka, upowszechnienie kultury fizycznej i sportu oraz upowszechnienie turystyki należą do priorytetowych zadań publicznych wskazanych przez Powiat w programach współpracy. Powiat Wołomiński corocznie ogłasza otwarte konkursy ofert. W latach 2023-2024 obserwujemy spadek liczby ogłoszonych konkursów, złożonych ofert i popisanych umów w porównaniu do lat 2021-2022. Powiat realizował również umowy wieloletnie. Licząc dotację łącznie na umowy wieloletnie i umowy krótsze kwota przyznawanych przez Powiat dotacji rośnie (tabela 12.).

Powiat Wołomiński przyznaje również dotacje w trybie pozakonkursowym. Corocznie podpisuje kilka takich umów na kwoty nieprzekraczające 10 000 zł (tabela 13.).

Tabela 12. Współpraca Powiatu Wołomińskiego z organizacjami pozarządowymi w formie otwartych konkursów ofert

Informacje	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba ogłoszonych konkursów	33	34	32	25	20
Liczba złożonych ofert	70	116	102	99	93
Liczba podpisanych umów	40	58	57	50	45
Kwota przyznanych dotacji w zł	2 684 590	2 876 940	3 014 094	3 210 303	2 889 495
Liczba kontynuowanych umów wieloletnich	0	2	3	6	9
Kwota przyznanych dotacji na umowy wieloletnie w zł	0	210 000	265 000	413 000	976 860
Liczba niezrealizowanych umów	1	0	1	0	0
Liczba przeprowadzonych kontroli zrealizowanych zadań	2	12	15	16	8

Źródło: *Raport o stanie Powiatu Wołomińskiego za rok 2024*.

Tabela 13. Współpraca Powiatu Wołomińskiego z organizacjami pozarządowymi w formie finansowej pozakonkursowej

Informacje	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba złożonych ofert	11	7	5	7	5
Liczba podpisanych umów	5	4	1	5	2
Kwota przyznanych dotacji w zł	41 700	33 760	10 000	32 500	20 000
Liczba niezrealizowanych umów	1	0	0	0	0
Liczba przeprowadzonych kontroli zrealizowanych zadań	7	0	1	0	0

Źródło: *Raport o stanie Powiatu Wołomińskiego za rok 2024*.

1.1.10. Potencjał sektora ekonomii społecznej i zdolność do realizacji usług społecznych

Zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej ekonomia społeczna to „działalność podmiotów ekonomii społecznej na rzecz społeczności lokalnej w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej, tworzenia miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz świadczenia usług społecznych, realizowaną w formie działalności gospodarczej, działalności pożytku publicznego i innej działalności o charakterze odpłatnym". Do podmiotów ekonomii społecznej należą:

- Spółdzielnie socjalne;
- Warsztaty terapii zajęciowej i zakłady aktywności zawodowej;
- Centra integracji społecznej i kluby integracji społecznej;
- Spółdzielnie pracy, w tym spółdzielnie inwalidów i spółdzielnie niewidomych, oraz spółdzielnie produkcji rolnej;
- Organizacje pozarządowe, definiowane zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, z wyjątkiem partii politycznych, europejskich partii politycznych, związków zawodowych i organizacji pracodawców, samorządów zawodowych, fundacji utworzonych przez partie polityczne i europejskich fundacji politycznych;
- Osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego;
- Stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego;
- Spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie, które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

Na terenie powiatu wołomińskiego funkcjonują liczne organizacje pozarządowe (dane liczbowe zaprezentowano w rozdziale 1.1.9.), które realizują również działania mieszczące

się w zakresie ekonomii społecznej – głównie świadczenie usług społecznych. Organizacje pozarządowe realizują działania samodzielnie, jak i we współpracy z gminami oraz Powiatem Wołomińskim.

Na terenie powiatu wołomińskiego funkcjonuje jedno centrum integracji społecznej, 4 kluby integracji społecznej, 7 spółdzielni socjalnych i jeden warsztat terapii zajęciowej. Na terenie powiatu nie ma zakładów aktywności zawodowych oraz spółdzielni pracy. Podmioty ekonomii społecznej zlokalizowane są w następujących miejscowościach:

- Wołominie: klub integracji społecznej i spółdzielnia socjalna;
- Zielonce: dwie spółdzielnie socjalne;
- Ząbkach: klub integracji społecznej i warsztat terapii zajęciowej:
- Markach: centrum integracji społecznej;
- Kobyłce: trzy spółdzielnie socjalne;
- Tłuszczu: klub integracji społecznej i spółdzielnia socjalna;
- Klembowie: klub integracji społecznej.

Centrum Integracji Społecznej w Markach mieści się przy ul. Spokojnej 9, jest prowadzone przez Fundację „Otwarte Serce" z siedzibą w Markach, przy ul. Warszawskiej 50. Przedmiotem działania Centrum Integracji Społecznej w Markach jest organizowanie reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem oraz realizacja zatrudnienia socjalnego poprzez kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiąganie pozycji społecznych dostępnych osobom nie podlegającym wykluczeniu społecznemu. W Centrum Integracji Społecznej proponowane są działania takie, jak: warsztaty zawodowe: krawiectwa, rękodzieła, wsparcie pedagogiczne, psychologiczne oraz wsparcie pracownika socjalnego, doradztwo zawodowe, praktyki zawodowe, poszukiwanie ofert pracy. Centrum ma 12 miejsc.

Kluby Integracji Społecznej działają w Wołominie, Ząbkach, Tłuszczu i Klembowie. Są prowadzone przez ośrodki pomocy społecznej tych gmin (tabela 14.).

Tabela 14. Kluby integracji społecznej na terenie powiatu wołomińskiego

Klub	Adres	Podmiot prowadzący
Klub Integracji Społecznej w Tłuszczu	ul. Warszawska 11 05-240 Tłuszcz	Ośrodek Pomocy Społecznej w Tłuszczu ul. Warszawska 10, 05-240 Tłuszcz
Klub Integracji Społecznej w Wołominie	ul. Legionów 31A 05-200 Wołomin	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wołominie Aleja Armii Krajowej 34, 05-200 Wołomin
Klub Integracji Społecznej w Ząbkach	ul. Powstańców 2c 05-091 Ząbki	Ośrodek Pomocy Społecznej w Ząbkach Powstańców 2c, 05-091 Ząbki
Klub Integracji Społecznej w Klembowie	ul. Gen. Franciszka Żymirskiego 1A 05-205 Klembów	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Klembowie ul. Gen. Franciszka Żymirskiego 38, 05-205 Klembów

Źródło: *Rejestr Klubów Integracji Społecznej znajdujących się na terenie województwa mazowieckiego*, stan na 04.07.2025, https://www.gov.pl/web/uw-mazowiecki/wykaz-klubow-integracji-spolecznej-znajdujacych-sie-na-terenie-wojewodztwa-mazowieckiego.

Klub Integracji Społecznej w Tłuszczu został utworzony w 2011 roku. W 2018 roku KIS został wyróżniony Mazowiecka Marką Ekonomii Społecznej jako przedsiębiorstwo odpowiedzialne społecznie. Głównym zadaniem KIS jest reintegracja społeczna i zawodowa osób długotrwale bezrobotnych na terenie gminy Tłuszcz oraz korzystających z pomocy społecznej, poprzez działania mające na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych, poprawę sytuacji życiowej uczestników oraz ich rodzin. Formuła Klubu ma umożliwić wzrost aktywności życiowej, wyzwolenie się z bierności i uzyskanie narzędzi do samodzielnego radzenia sobie z trudnościami, na jakie napotykają osoby długotrwale bezrobotne. Poza działalnością związaną z aktywizacją społeczną i zawodową KIS jest miejscem spotkań Uniwersytetu Trzeciego Wieku, organizacji pozarządowych, posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, pełni rolę punktu informacyjnego dla mieszkańców.

Klub Integracji Społecznej w Wołominie działa od 2023 roku. Realizuje zajęcia w zakresie integracji społecznej: konsultacje indywidualne i warsztaty kompetencji społecznych oraz działania w ramach reintegracji zawodowej: doradztwo zawodowe, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy i staże zawodowe (w przypadku pozyskania środków zewnętrznych oraz partnerów prywatno-publicznych).

Klub Integracji Społecznej w Ząbkach rozpoczął działalność w 2024 roku. Celem głównym KIS jest poprawa jakości życia osób zagrożonych ubóstwem, wykluczeniem społecznym, osób długotrwale bezrobotnych poprzez reintegrację społeczną i zawodową realizowaną przez Klub. Zadania Klubu Integracji Społecznej obejmują: wspieranie integracji społecznej oraz zatrudnienia socjalnego osób uzależnionych od alkoholu i substancji psychoaktywnych oraz osób wykluczonych społecznie, realizacja zadań wynikających z ustawy o zatrudnieniu socjalnym, w szczególności zawieranie i realizacja kontraktu socjalnego z uczestnikami Klubu.

Klub Integracji Społecznej w Klembowie stanowi nową formę pomocy społecznej polegającą na odbudowywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w prawidłowym wypełniania ról społecznych oraz podnoszeniu kompetencji zawodowych. Prowadzi m.in. poradnictwo psychologiczne, udziela nieodpłatnej pomocy prawnej oraz realizuje zadania z zakresu profilaktyki uzależnień.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Ząbkach powstał w 1992 roku przy Wojewódzkim Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych „Drewnica" w Ząbkach. WTZ jest placówką rehabilitacyjną dla osób dorosłych z orzeczonym stopniem niepełnosprawności z powodu choroby psychicznej. Warsztat czynny jest w godzinach 8.00-16.00 przez 5 dni w tygodniu od poniedziałku do piątku. WTZ posiada sześć pracowni terapeutycznych: krawiecką, artystyczną, stolarską, kulinarną, ogrodniczą, komputerową, w miarę potrzeb uczestników organizowane są dodatkowe zajęcia m.in. nauka języka angielskiego, sportowe i relaksacyjne. Rehabilitacja w WTZ zmierza do poprawy funkcjonowania psychospołecznego i zawodowego jego Uczestników, poprzez udział zajęciach w poszczególnych pracowniach, udział w wycieczkach, turnusach rehabilitacyjnych, wydarzeniach kulturalnych, rekreacyjnych oraz poprzez oddziaływania psychoterapeutyczne. Warsztat Terapii Zajęciowej w Ząbkach od 2011 r. prowadzony jest przez Drewnickie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Empatia" z Ząbek. WTZ może swoim wsparciem objąć jednocześnie 24 osoby.

Na terenie powiatu wołomińskiego działa 7 spółdzielni socjalnych – zestawiono je w tabeli 15.

Tabela 15. Spółdzielnie socjalne na terenie powiatu wołomińskiego

Spółdzielnia socjalna	Adres
Spółdzielnia Socjalna Nasza Perspektywa	ul. Klonowa 18, lok. 1, 05-230 Kobyłka
Spółdzielnia Socjalna Podkowa	ul. Juliana Fałata 4a, 05-230 Kobyłka
Spółdzielnia Socjalna Pożytek	ul. Warszawska 11, 05-240 Tłuszcz
Spółdzielnia Socjalna Droga Do Domu	Stare Grabie 159, 05-200 Wołomin
Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna "Alba Lux"	ul. Legionów 86, 05- 200 Wołomin
Spółdzielnia Socjalna Akademia Kreatywności	ul. Młodzieżowa 1/3, 05-220 Zielonka
Faktoria Spółdzielnia Socjalna w Zielonce	ul. Ks. Skorupki 2, 05-220 Zielonka

Źródło: Spółdzielnie socjalne, https://mcps.com.pl/spoldzielnie-socjalne-sp-socj/ekonomia-spoleczna/pes/.

Trzy podmioty ekonomii społecznej z terenu powiatu wołomińskiego na dzień 10 lipca 2025 roku posiadały status przedsiębiorstwa społecznego:

- Spółdzielnia Socjalna Pożytek, ul. Warszawska 11, 05-240 Tłuszcz;
- Spółdzielnia Socjalna Podkowa, ul. Juliana Fałata 4A, 05-230 Kobyłka;
- Fundacja Otwarte Serce, ul. Warszawska 50, 05-270 Marki.

Wszystkie one zajmują się realizacją usług społecznych.

Spółdzielnia socjalna „Pożytek” w Tłuszczu została założona przez Gminę Tłuszcz, wspólnie z Powiatem Wołomińskim w 2017 roku. Misją spółdzielni jest tworzenie miejsc pracy dla osób bezrobotnych; niepełnosprawnych; zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykluczonych społecznie; mającym, z różnych przyczyn, trudności w odnalezieniu się na rynku pracy. Spółdzielnia realizuje ważne ze społecznego punktu widzenia usługi:

- Usługi opiekuńcze dla osób chorych, starszych i niepełnosprawnych, w zakres których wchodzą m. in.: czynności higieniczne, przygotowywanie posiłków, ustalanie wizyt

lekarskich, robienie zakupów, zapewnienie towarzystwa i kontaktu z otoczeniem – na rzecz ośrodków pomocy społecznej w Tłuszczu, Markach i Nieporęcie;

- Prowadzenie Klubu Dziecięcego „Mali Odkrywcy";
- Opieka wytchnieniowa i asystentura osobista osób z niepełnosprawnością na rzecz gmin;
- Usługi remontowe;
- Nieodpłatne wypożyczanie sprzętu specjalistycznego.

Spółdzielnia Socjalna Podkowa została założona w 2022 roku. Ma siedzibę w Kobyłce, ale jej powstanie to efekt współpracy dwóch samorządów: Miasta Kobyłka i Gminy Jadów. Celem powołania Spółdzielni Socjalnej jest aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób niepełnosprawnych i bezrobotnych, a także prowadzenie działalności społecznej i oświatowo-kulturalnej na rzecz osób zatrudnionych w spółdzielni. Jednocześnie spółdzielnia realizuje działania ze sfery pożytku publicznego. Podstawowy zakres działalności spółdzielni to świadczenie usług opiekuńczych na terenie Miasta Kobyłka oraz w Gminie Jadów. Pozostałe obszary do współpracy są omawiane na bieżąco pomiędzy samorządami i ewentualnie poszerzane.

Fundacja Otwarte Serce powstała w 2009 roku, w roku 2015 uzyskała wpis do rejestru przedsiębiorców. Ma status organizacji pożytku publicznego i jednocześnie jest przedsiębiorstwem społecznym. Fundacja ma zakreślony szeroki cel społeczny, działa w wielu obszarach, m.in. edukacji, pomocy społecznej, wspierania rodziny, zapobiegania marginalizacji i wsparcia osób w szczególnych sytuacjach, reintegracji społecznej i zawodowej, przeciwdziałania bezrobociu i innych. Fundacja prowadzi Centrum Integracji Społecznej, Młodzieżowy Klub Socjoterapeutyczny „Otwarte Serce" oraz Powiatowe Centrum Młodzieży, które jest ośrodkiem wsparcia dzieci i młodzieży od 12 roku życia, doświadczającej kryzysów psychicznych.

Potencjału rozwoju sektora ekonomii społecznej można upatrywać w ekonomizacji działań organizacji pozarządowych oraz tworzeniu nowych podmiotów ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstw społecznych. Podmioty ekonomii społecznej, w tym organizacje pozarządowe, mogą być włączone w realizację usług społecznych, z zakresu wskazanego ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. Analiza dotychczasowych obszarów współpracy i działań realizowanych przez

organizacje pozarządowe oraz Powiat Wołomiński wskazują, że podmioty ekonomii społecznej mogą przede wszystkim być włączone w działania w zakresie:

- Wspierania rodziny;
- Systemu pieczy zastępczej;
- Pomocy społecznej;
- Promocji i ochrony zdrowia;
- Wspierania osób niepełnosprawnych;
- Przeciwdziałania bezrobociu;
- Edukacji publicznej;
- Kultury;
- Kultury fizycznej i turystyki;
- Pobudzania aktywności obywatelskiej;
- Reintegracji zawodowej i społecznej.

1.2. Analiza stanu i skuteczności pomocy społecznej, wspierania osób z niepełnosprawnościami i organizacji pieczy zastępczej

1.2.1. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej wskazuje, że pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Ustawa nakłada na powiat określone zadania w zakresie pomocy społecznej – zadania własne oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

Na terenie powiatu wołomińskiego funkcjonują jednostki organizacyjne pomocy społecznej oraz systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej prowadzone przez Powiat Wołomiński, gminy oraz podmioty niepubliczne. Dodatkowo zadania w ramach promocji zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu prowadzi Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie. Analiza jednostek realizujących zadania w zakresie pomocy społecznej i wspierania rodziny wskazuje, że liczba instytucji na terenie powiatu jest znacząca i umożliwia osobom i rodzinom korzystanie z potrzebnego wsparcia. Jednostki te zestawiono w tabelach 16.-18.

Tabela 16. Instytucje Powiatu Wołomińskiego realizujące zadania pomocowe

Jednostka	Adres
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Wieleńska 29a, 05-200 Wołomin
Specjalistyczna Poradnia Rodzinna w Wołominie (w strukturze PCPR)	ul. Legionów 85, 05-200 Wołomin
Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce (w strukturze PCPR)	ul. Poniatowskiego 29, 05-220 Zielonka
Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności (w strukturze PCPR)	ul. Wieleńska 29a, 05-200 Wołomin
Dom Dziecka Jaś	Równe 78, 05-282 Strachówka
Dom Dziecka Małgosia	Równe 78, 05-282 Strachówka
Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie Filia w Radzyminie Filia w Tłuszczu	ul. Warszawska 5a, 05-200 Wołomin ul. Konstytucji 3 Maja 24, 05-250 Radzymin ul. Warszawska 10, 05-240 Tłuszcz
Rodzinny Dom Dziecka Nr 2	ul. Opolska 75A, 05-255 Nowe Załubice
Rodzinny Dom Dziecka nr 3	ul. Przejazdowa 4, 05-200 Wołomin
Rodzinny Dom Dziecka nr 4	Duczki ul. Willowa 18, 05-200 Wołomin
Dom Pomocy Społecznej	ul. Konstytucji 3 Maja 7, 05-250 Radzymin
Dom Pomocy Społecznej w Zielonce	ul. Poniatowskiego 29, 05-220 Zielonka
Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Kobyłce	ul. Poprzeczna18a, 05-230 Kobyłka
Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Tłuszczu	ul. Szkolna 4, 05-240 Tłuszcz
Powiatowe Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne w Kobyłce	ul. Poprzeczna 18, 05-230 Kobyłka

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 17. Instytucje realizujące zadania pomocowe prowadzone przez gminy

Jednostka	Adres	Gmina
Ośrodek Pomocy Społecznej w Wołominie	al. Armii Krajowej 34, 05-200 Wołomin	Wołomin
Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień	ul. Powstańców 12, 05-200 Wołomin	Wołomin
Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobyłce	ul. Gen. Franciszka Żymirskiego 2, 05-230 Kobyłka	Kobyłka
Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonce	ul. Literacka 20, 05-220 Zielonka	Zielonka
Ośrodek Pomocy Społecznej w Ząbkach	ul. Powstańców 2c, 05-091 Ząbki	Ząbki
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem	ul. Szkolna 2, 05-326 Poświętne	Poświętne
Ośrodek Pomocy Społecznej w Tłuszczu	ul. Warszawska 10, 05-240 Tłuszcz	Tłuszcz
Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne w Tłuszczu	ul. Szeroka 42, 05-240 Tłuszcz	Tłuszcz
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Klembowie	ul. Gen. Fr. Żymirskiego 38, 05-205 Klembów	Klembów
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jadowie	pl. gen. Dreszera 17, 05-280 Jadów	Jadów
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strachówce	ul. Norwida 6, 05-282 Strachówka	Strachówka
Ośrodek Pomocy Społecznej w Markach	ul. Tadeusza Kościuszki 39A, 05-270 Marki	Marki
Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzyminie	ul. Weteranów 31, 05-250 Radzymin	Radzymin
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrówce	ul. T. Kościuszki 14, 05-252 Dąbrówka	Dąbrówka
Centrum Opiekuńczo- Mieszkalne	ul. Szeroka 42, 05-240 Tłuszcz	Tłuszcz
Centrum Wspierania Rodzin „POMOST”	ul. Lipowa 2f, 05-270 Marki	Marki

Dzienny Dom Senior +	ul. Legionów 31A, 05-200 Wołomin	Wołomin
Klub Senior+ w Roszczepie	ul. Bitwy Warszawskiej 50, 05-205 Roszczep	Klembów

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 18. Instytucje realizujące zadania pomocowe prowadzone przez organizacje pozarządowe

Jednostka	Adres	Podmiot prowadzący
Świetlica Środowiskowa „Chata'	ul. Gen. J. Zajączka 26a 05-270 Marki	Stowarzyszenie „Razem w przyszłość"
Młodzieżowy Klub Socjoterapeutyczny „Otwarte Serce"	ul. Spokojna 9 05-270 Marki	Fundacja Otwarte Serce
Środowiskowy Dom Samopomocy w Wołominie	ul. Mieszka I 1 05-200 Wołomin	Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej
Środowiskowy Dom Samopomocy	ul. Polskiej Organizacji Wojskowej 1 05-250 Radzymin	Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej
Środowiskowy Dom Samopomocy	ul. 3-go Maja 14 05-091 Ząbki	TPD Koło Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej w Ząbkach
Dom Samotnej Matki „Bezpieczna Przystań"	ul. Kilińskiego 63 05-220 Zielonka	Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej
Placówka Wsparcia Dziennego Świetlica IDYLLA	ul. Batorego 7A 05-250 Radzymin	Fundacja „Idylla"
Świetlica Środowiskowa nr 1	ul. Mieszka I 16 05-200 Wołomin	Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Wołominie – SPZOZ
Świetlica Środowiskowa nr 2	ul. Kurkowa 35 05-200 Wołomin	Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Wołominie – SPZOZ
Schronisko dla Osób Bezdomnych „Don Orione" w Czarnej	ul. Witosa 46 05-200 Wołomin	Zgromadzenie Zakonne Małe Dzieło Boskiej Opatrzności – Orioniści Prowincja Polska

Źródło: Opracowanie własne.

Podstawowe działania z zakresu pomocy społecznej i wspierania rodziny realizują ośrodki pomocy społecznej mieszczące się w każdej gminie. Powiat Wołomiński realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i pieczy zastępczej prowadząc Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie. W strukturze PCPR funkcjonują:

- Specjalistyczna Poradnia Rodzinna w Wołominie;
- Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce;
- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wołominie.

W roku 2024 w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie zatrudnionych było 61 osób (53,70 etatów), w tym 5 osób kadry kierowniczej, 8 pracowników socjalnych i 48 pozostałych pracowników. Dodatkowo według stanu na 31 grudnia 2024 roku PCPR zatrudniało 3 osoby w ramach prac interwencyjnych oraz 46 osób na podstawie umowy zlecenia, w tym 9 osób do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, 5 osób jako rodziny zastępcze zawodowe, 16 osób jako osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich i 16 osób wykonujących inne prace zlecone. PCPR realizuje prace w ramach działów do spraw: osób niepełnosprawnych, organizacyjno-administracyjnego, świadczeń, pomocy instytucjonalnej i środowiskowej, zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej, biura ds. projektów i programów oraz samodzielnego stanowiska ds. mieszkań treningowych i wspomaganych.

Specjalistyczna Poradnia Rodzinna oferuje konsultacje psychologiczne, porady wychowawcze, wsparcie psychologiczne, psychoterapię indywidualną, diagnostykę rodzin zastępczych oraz diagnostykę dzieci z pieczy zastępczej.

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej mieszczący się w Zielonce realizuje działania:

- Hostelowe – polegające na zapewnieniu schronienia osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej;
- Poradnictwo – obejmujące konsultacje indywidualne, psychoterapię indywidualną, psychoterapię rodzinną, wsparcie psychologiczne, porady wychowawcze dla rodziców, porady prawne, konsultacje psychologiczne dla par, zajęcia korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc, porady pracownika socjalnego.

PCPR świadczy również wsparcie w postaci mieszkalnictwa treningowego i wspomaganego. Mieszkanie treningowe mieści się przy ul. M. Sasina 14 w Wołominie. Jest

przeznaczone dla siedmiu osób. Świadczy usługi bytowe, pracę socjalną oraz naukę w obszarze rozwijania lub utrwalania niezależności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną w celu umożliwienia prowadzenia niezależnego życia. Jest przeznaczone w szczególności dla osób usamodzielnianych, które osiągnęły pełnoletność w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej, oraz dla pełnoletnich osób w trudnej sytuacji życiowej. Mieszkanie wspomagane mieści się przy ul. 1 Maja 36 w Wołominie. Jest przeznaczone do zamieszkania przez cztery osoby. Świadczy usługi bytowe, pracę socjalną oraz pomoc w wykonywaniu niezbędnych czynności w codziennym funkcjonowaniu i realizacji kontaktów społecznych w celu utrzymania lub rozwijania niezależności na poziomie psychofizycznych możliwości danej osoby. Jest przeznaczone w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami, dla osób w podeszłym wieku lub przewlekle chorych. W roku 2024 roku ze wsparcia w mieszkaniu treningowym skorzystało 9 osób a w mieszkaniu wspomaganym – 3 osoby.

Powiatowe Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne jest ośrodkiem wsparcia świadczącym usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dorosłym osobom niepełnosprawnym, w ramach pobytu dziennego i całodobowego. Centrum przeznaczone jest dla 40 dorosłych osób legitymujących się umiarkowanym bądź znacznym stopniem niepełnosprawności, w tym dla 10 osób w ramach pobytu całodobowego oraz dla 30 osób w obszarze pobytu dziennego.

Na terenie powiatu wołomińskiego funkcjonują dwa domy pomocy społecznej prowadzone przez Powiat:

- Dom Pomocy Społecznej w Radzyminie – jest przeznaczony dla osób przewlekle somatycznie chorych oraz dla osób z chorobą Alzheimera i innymi schorzeniami neurodegradacyjnymi, m.in. chorobą Parkinsona, demencją. Posiada 107 miejsc;
- Dom Pomocy Społecznej w Zielonce – jest przeznaczony dla osób w podeszłym wieku i posiada 67 miejsc.

Średni miesięczny koszt utrzymania w 2024 roku dla Domu Pomocy Społecznej w Radzyminie wyniósł 7 388,35 zł, a dla Domu Pomocy Społecznej w Zielonce – 7 572,03 zł.

Na terenie powiatu wołomińskiego funkcjonuje 6 ośrodków wsparcia finansowanych przez Powiat w ramach dotacji ze środków samorządu wojewódzkiego oraz środków własnych, w tym 5 środowiskowych domów samopomocy i dom samotnej matki. Mieszkańcy

powiatu wołomińskiego mogą uzyskać wsparcie w następujących środowiskowych domach samopomocy:

- Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób doznających choroby psychicznej w Kobyłce, prowadzony przez Powiat Wołomiński, dla 40 uczestników;
- Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z niepełnosprawnością intelektualną w Radzyminie, prowadzony przez Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej, jako zadanie zlecone, dla 25 uczestników;
- Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z niepełnosprawnością intelektualną w Tłuszczu, prowadzony przez Powiat Wołomiński, dla 23 uczestników;
- Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z niepełnosprawnością intelektualną w Ząbkach, prowadzony przez TPD Koło Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej, dla 25 uczestników;
- Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z niepełnosprawnością intelektualną w Wołominie, prowadzony przez Gminę Wołomin, dla 35 uczestników.

Dom Samotnej Matki Dom Samotnej Matki „Bezpieczna Przystań" w Zielonce jest placówką prowadzoną przez Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej Dom dysponuje 20 miejscami dla samotnych matek i ojców z dziećmi oraz kobiet w ciąży. Priorytetowym zadaniem Domu jest wspieranie samotnych matek i ojców poprzez przeciwdziałanie bezdomności i wykluczeniu społecznemu. Podopieczne i podopieczni Domu znajdują w nim schronienie, pomoc psychologiczną oraz socjalną, a w razie potrzeby również rzeczową i prawną.

Na terenie powiatu funkcjonują dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego, posiadające 14 miejsc: Dom Dziecka Jaś i Dom Dziecka Małgosia w Równem. Poza tym funkcjonują trzy placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego: Rodzinny Dom Dziecka Nr 2 w Załubicach Nowych (6 miejsc), Rodzinny Dom Dziecka Nr 3 w Wołominie (8 miejsc) oraz Rodzinny Dom Dziecka Nr 4 w Duczkach (8 miejsc). Rodzinny Dom dziecka Nr 1 w Wołominie zakończył funkcjonowanie z dniem 29 lipca 2024 roku.

1.2.2. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna, zgodnie z definicją ustawową, jest instytucją polityki społecznej państwa, która ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Osoby wymagające wsparcia uzyskują pomoc przede wszystkim w ośrodkach pomocy społecznej, które, w razie potrzeby kierują do innych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.

Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w ośrodkach pomocy społecznej gmin powiatu wołomińskiego w ostatnich latach maleje. W 2020 roku łącznie we wszystkich gminach z pomocy społecznej korzystało 4 928 rodzin, w których żyło 9 734 osób, zaś w 2024 roku 3 867 rodzin, w których żyło 7 668 osób.

Najwięcej rodzin korzystało z pomocy społecznej w Gminie Wołomin, zaś najmniej w Gminie Strachówka, co wiąże się z wielkością danej gminy. W większości gmin liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się – największy procentowo spadek nastąpił w gminach Radzymin, Kobyłka, Wołomin i Jadów. Jednak w gminach takich, jak: Poświętne i Stachówka liczba rodzin korzystających z pomocy ulega wahaniom (tabela 19.).

Tabela 19. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminach powiatu wołomińskiego

Gmina	2020	2021	2022	2023	2024
Wołomin	1 250	1 195	1 108	1 013	904
Kobyłka	443	410	386	342	304
Zielonka	300	305	277	252	234
Ząbki	409	376	437	395	369
Poświętne	143	148	113	122	149
Tłuszcz	451	365	346	403	411
Klembów	208	188	174	182	199
Jadów	169	147	151	128	122
Strachówka	79	103	76	92	82
Marki	723	569	530	600	572
Radzymin	531	430	486	390	338
Dąbrówka	222	173	174	116	183
Łącznie w powiecie wołomińskim	4 928	4 409	4 258	4 035	3 867

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej.

Zakres korzystania z pomocy społecznej w gminach najlepiej obrazuje wskaźnik deprywacji lokalnej, wskazujący na liczbę osób pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1000 mieszkańców. Gminy powiatu wołomińskiego różnią się dość znacznie, jeśli chodzi o wysokość tego wskaźnika, jednak zwrócić należy uwagę trend malejącej wartości wskaźnika we wszystkich gminach. Najwyższy wskaźnik deprywacji lokalnej dotyczy gminy Strachówka. W 2024 roku wskaźnik wyższy niż 2,0% występował również w gminach Wołomin, Poświętne, Klembów i Jadów. Najniższy wskaźnik występuje w gminie Ząbki, a wskaźnik niższy niż 1,0% w 2024 roku dotyczył również gmin Radzymin i Dąbrówka (tabela 20.).

Tabela 20. Wskaźnik deprywacji lokalnej dla gmin powiatu wołomińskiego

Gmina	2020	2021	2022	2023	2024
Wołomin	3,33%	3,18%	2,88%	2,36%	2,05%
Kobyłka	2,63%	2,40%	1,87%	1,44%	1,39%
Zielonka	1,71%	1,68%	1,52%	1,39%	1,29%
Ząbki	1,46%	1,31%	0,89%	0,81%	0,73%
Poświętne	2,95%	2,74%	2,13%	2,33%	2,36%
Tłuszcz	1,67%	1,49%	1,37%	1,14%	1,03%
Klembów	3,46%	2,81%	2,53%	2,42 %	2,15%
Jadów	3,06%	2,63%	2,76%	2,43%	2,14%
Strachówka	3,93%	4,50%	3,79%	4,15%	3,43%
Marki	2,25%	1,58%	1,27%	1,45%	1,23%
Radzymin	1,91%	1,48%	1,16%	1,04%	0,93%
Dąbrówka	1,86%	1,53%	1,07%	0,95%	0,90%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej.

Do głównych powodów udzielania pomocy społecznej należą ubóstwo, niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba. Kolejne powody to bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, uzależnienia, potrzeba ochrony macierzyństwa i przemoc domowa. Pozostałe powody występują rzadziej. W 2024 roku w gminach powiatu wołomińskiego nie udzielano pomocy społecznej w związku z potrzebą ochrony ofiar handlu ludźmi i klęską żywiołową lub ekologiczną. Liczba rodzin według powodów udzielenia pomocy społecznej w 2024 roku została zestawiona w tabeli 21.

Tabela 21. Powody udzielania z pomocy społecznej w gminach powiatu wołomińskiego – liczba rodzin

Powody udzielania pomocy społecznej	Wołomin	Kobyłka	Zielonka	Ząbki	Poświętne	Tłuszcz	Klembów	Jadów	Strachówka	Marki	Radzymin	Dąbrówka	Razem
Ubóstwo	403	113	59	154	25	97	69	71	8	143	166	39	1347
Bezrobocie	132	59	48	45	17	19	42	28	18	40	47	14	509
Niepełnosprawność	388	130	69	105	25	71	55	43	20	150	104	29	1189
Długotrwała lub ciężka choroba	622	222	96	150	28	130	75	45	21	136	143	25	1693
Potrzeba ochrony macierzyństwa	57	19	8	10	22	14	18	5	2	1	12	3	171
Bezradność w sprawach op.-wych. i powadzenia gosp. dom.	126	42	31	31	23	7	37	17	3	4	70	19	410
Bezdomność	23	6	18	12	2	8	1	5	2	14	13	1	105
Przemoc domowa	10	31	2	4	0	3	2	0	0	32	19	31	134
Alkoholizm lub narkomania	55	12	51	26	13	21	17	7	4	14	30	6	256
Sieroctwo	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trudności w integracji cudzoziemców posiadających status uchodźcy lub ochronę uzup.	2	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	6
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	15	2	2	4	2	2	1	1	2	6	2	1	40

Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	5	4	4	1	2	2	3	1	2	8	3	2	37
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej.

Udział rodzin objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej wykazuje duże zróżnicowanie ze względu na gminę. Jednocześnie trzeba zwrócić uwagę, że rodziny mogą korzystać z pomocy społecznej z kilku powodów jednocześnie. W gminach Dąbrówka, Radzymin, Jadów i Ząbki największy jest udział rodzin korzystających z pomocy w związku z ubóstwem. Niepełnosprawność dominuje w gminie Marki. Długotrwałe lub ciężkie choroby dominują w gminach Wołomin, Kobyłka, Poświętne, Tłuszcz, Klembów, Strachówka i Zielonka.

W związku z ubóstwem ze wsparcia średnio na terenie powiatu korzystało 37,1% rodzin korzystających z pomocy społecznej. Mniej niż 20,0% ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej korzystało z pomocy z powodu ubóstwa w gminach Strachówka i Poświętne, a ponad 50,0% w gminie Jadów. Z powodu niepełnosprawności średnio z pomocy korzystało 32,7% rodzin. Mniej niż 20,0% ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej korzystało z powodu niepełnosprawności w gminach Dąbrówka, Tłuszcz i Poświętne, a ponad 40,0% w gminach Wołomin i Kobyłka. Z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby średnio na terenie powiatu korzystało 46,6% rodzin korzystających z pomocy społecznej. Mniej niż 20,0% ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej korzystało z pomocy z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w gminach Dąbrówka i Poświętne, zaś ponad 50% w gminach Wołomin i Kobyłka. Z powodu bezrobocia ze wsparcia średnio na terenie powiatu korzystało 14,0% rodzin korzystających z pomocy społecznej. Tylko w gminach Klembów, Jadów, Strachówka i Zielonka z powodu bezrobocia korzystało z pomocy więcej niż 20,0% ogółu rodzin korzystających ze wsparcia. W związku z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego średnio na terenie powiatu ze wsparcia korzystało 11,3% rodzin korzystających z pomocy społecznej. Tylko w gminie Radzymin z powodu bezradności w sprawach

opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa korzystało z pomocy więcej niż 20,0% ogółu rodzin korzystających ze wsparcia.

W przypadku świadczeń z pomocy społecznej realizowanych przez ośrodki pomocy społecznej świadczenia pieniężne dominują nad świadczeniami niepieniężnymi. Najczęściej wypłacanym świadczeniem jest zasiłek celowy, a następnie zasiłek stały. Stosunkowo duża liczba osób korzysta z usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania (tabela 22.).

Osoby potrzebujące wsparcia w ramach interwencji kryzysowej, wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz całodobowej opieki korzystają z placówek, takich, jak domy pomocy społecznej, środowiskowe domy samopomocy, mieszkania treningowe i wspomagane, ośrodki interwencji, jednostki specjalistycznego poradnictwa czy warsztaty terapii zajęciowej. Analiza liczby osób korzystających z poszczególnych placówek wskazuje, że w domach pomocy społecznej są wolne miejsca. Z kolei w środowiskowych domach pomocy miejsca są zajęte i są osoby oczekujące w kolejce. Miejsca zajęte są również w mieszkaniach treningowych i wspomaganych (tabela 23.).

Tabela 22. Wybrane świadczenia z pomocy społecznej realizowane przez ośrodki pomocy społecznej

Świadczenia	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba osób korzystających ze świadczeń niepieniężnych	2276	1900	1856	1767	1553
Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych	4074	3673	3112	2810	2432
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń niepieniężnych	1557	1340	1272	1214	1150
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych	3231	2971	2551	2276	2075
Liczba osób pobierających zasiłki stałe	1178	1128	1068	1053	987
Liczba osób obierających zasiłki okresowe	476	406	324	313	274
Liczba osób pobierających zasiłki celowe	3649	3289	2858	2319	1912
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych	401	406	398	408	356
Liczba osób korzystających z specjalistycznych usług opiekuńczych	0	0	3	3	2
Liczba osób korzystających z specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	27	23	20	13	10
Liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego w ośrodkach pomocy społecznej	121	261	173	165	206
Liczba rodzin korzystających z interwencji kryzysowej w ośrodkach pomocy społecznej	112	93	102	146	111

Źródło: *Sprawozdanie z realizacji w 2023 r. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025*.

Tabela 23. Korzystanie z placówek na terenie powiatu wołomińskiego

Informacje	2020	2021	2022	2023	2024
Środowiskowe domy samopomocy					
Liczba miejsc	103	103	113	113	113
Liczba osób korzystających	112	113	122	124	122
Liczba osób umieszczonych	112	109	41	36	28
Liczba osób oczekujących (stan na 31.12.)	35	29	27	24	29
Domy pomocy społecznej					
Liczba miejsc	174	174	174	174	174
Liczba osób korzystających	184	186	171	155	149
Liczba osób umieszczonych	23	36	33	47	30
Liczba osób oczekujących (stan na 31.12.)	0	1	0	2	1
Mieszkania treningowe i wspomagane (do 2021 roku mieszkania chronione)					
Liczba miejsc	6	6	6	6	11
Liczba osób korzystających	4	3	3	4	12
Liczba osób umieszczonych	2	0	0	3	9
Liczba osób oczekujących (stan na 31.12.)	0	0	0	0	1
Ośrodki interwencji kryzysowej					
Liczba miejsc	4	4	4	4	4
Liczba osób korzystających	17	19	7	8	7
Jednostki specjalistycznego poradnictwa					
Liczba osób korzystających	1130	1010	1188	1575	1441
Warsztat terapii zajęciowej					
Liczba uczestników zajęć	24	24	24	24	24

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Pomoc społeczną na terenie powiatu wołomińskiego świadczy również Hospicjum Opatrzności Bożej Księża Orioniści, odpowiadając na potrzeby osób przewlekle i nieuleczalnie chorych oraz ich rodzin. Realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej oraz wspierania rodziny, udzielając wsparcia w trudnych sytuacjach życiowych, wynikających

z choroby, niepełnosprawności, utraty bliskiej osoby i konieczności wsparcia psychologicznego i socjalnego. Hospicjum zapewnia mieszkańcom wszechstronne poradnictwo psychologiczne skierowane do pacjentów, ich rodzin oraz osób przeżywających żałobę po stracie bliskiej osoby. Opieka psychologiczna stanowi integralną część działań Hospicjum, wspierając zarówno proces leczenia, jak i przystosowanie emocjonalne i społeczne pacjentów oraz ich bliskich do sytuacji choroby i osierocenia. Celem Hospicjum jest poprawa jakości życia pacjentów i ich rodzin, budowanie poczucia wsparcia oraz towarzyszenie im w przejściu przez wszystkie etapy choroby i żałoby.

1.2.3. Wspieranie rodziny i piecza zastępcza

Działania z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej realizowane są przez ośrodki pomocy społecznej w poszczególnych gminach oraz przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie na terenie całego powiatu.

W ośrodkach pomocy społecznej głównymi realizatorami wsparcia rodziny są asystenci rodziny, którzy wspierają rodziny z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Asystenci pracują również z rodzinami, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

W ośrodkach pomocy społecznej na terenie powiatu w 2024 roku pracowało łącznie 23 asystentów rodziny, którzy pracowali z 267 rodzinami. Zarówno liczba asystentów rodziny, jak i liczba rodzin objętych asystenturą systematycznie rośnie. Liczba rodzin korzystających z wsparcia asystenta rodziny największa jest w największych gminach. W wielu gminach obserwujemy wzrost liczby rodzin objętych wsparciem asystenta, co przekłada się na wzrost liczby rodzin korzystających z asystentury w skali całego powiatu (tabela 24.).

Od 2021 roku w każdym ośrodku pomocy społecznej na terenie powiatu wołomińskiego pracuje co najmniej jeden asystent rodziny. W 2020 roku asystenta nie było w Gminie Jadów, a na terenie powiatu łącznie pracowało 16 asystentów – 3 w Gminie Wołomin, po dwóch w gminach: Ząbki, Marki i Radzymin i po jednym w pozostałych gminach. W 2024 roku w Gminie Wołomin pracowało 5 asystentów, w Gminie Ząbki 4, w gminach Marki i Radzymin po 3 asystentach, a w pozostałych gminach po jednym.

W 2024 roku średnio na jednego asystenta rodziny przypadało 11,6 rodziny. Liczba rodzin przypadających na jednego asystenta najwyższa była w roku 2022 (13,2 rodziny), w roku 2023 i 2024 spadła, co daje możliwość bardziej pogłębionej i efektywnej pracy z rodzinami z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Rosnąca liczba rodzin wymagających wsparcia asystenckiego wskazuje, że konieczna jest dbałość o zapewnienie adekwatnej liczby asystentów, którzy w sposób pogłębiony pracują z rodzinami.

Tabela 24. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w gminach na terenie powiatu wołomińskiego

Gmina	2020	2021	2022	2023	2024
Wołomin	41	42	49	51	60
Kobyłka	12	13	18	22	22
Zielonka	5	6	9	11	12
Ząbki	22	28	30	30	36
Poświętne	10	13	10	12	13
Tłuszcz	20	20	25	17	17
Klembów	12	10	11	14	12
Jadów	0	8	12	16	14
Strachówka	4	6	5	7	6
Marki	25	27	23	18	28
Radzymin	31	33	33	37	33
Dąbrówka	10	10	13	12	14
Łącznie w powiecie wołomińskim	192	216	238	247	267

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej.

Widoczne są potrzeby wsparcia rodzin i przeciwdziałania występowaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych poprzez prowadzenie warsztatów wzmacniających kompetencje rodzicielskie dla rodziców. Występuje również zapotrzebowanie na działania dotyczące wsparcia dzieci i młodzieży, m.in. poprzez treningi umiejętności społecznej.

Istotnym działaniem w obszarze wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej realizowanym przez Powiat jest zapewnienie opieki i wsparcia dzieciom, które nie mogą być wychowywane przez rodziców biologicznych. Działania z zakresu organizacji pieczy zastępczej z ramienia Powiatu realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz podmioty instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej. Liczba dzieci i pełnoletnich wychowanków przebywających w pieczy zastępczej w ostatnich latach systematycznie rośnie, co powoduje konieczność podjęcia działań na rzecz rozwoju pieczy zastępczej, w tym powstawania nowych rodzin zastępczych oraz zapewnienia odpowiednich warunków tej formy opieki. Zdecydowana większość wychowanków przebywa w pieczy rodzinnej, tylko niewielka część w pieczy instytucjonalnej (ryc. 20.).

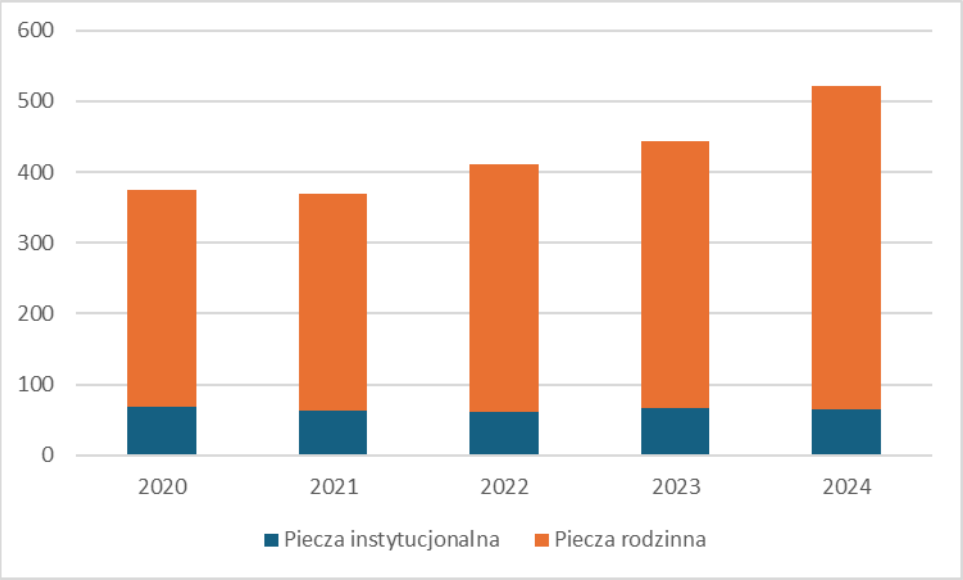

Ryc. 20. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej na terenie powiatu wołomińskiego
Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Na terenie powiatu funkcjonuje 5 podmiotów instytucjonalnej pieczy zastępczej:

- Placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego – 2 placówki, na 14 miejsc każda: Dom Dziecka Jaś i Dom Dziecka Małgosia w Równem;
- Placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego – 3 placówki, mające łącznie 22 miejsca: Rodzinny Dom Dziecka Nr 2 w Załubicach Nowych na 6 miejsc, Rodzinny Dom Dziecka Nr 3 w Wołominie na 8 miejsc oraz Rodzinny Dom Dziecka Nr 4 w Duczkach na 8 miejsc. Do 29 lipca 2024 roku funkcjonował Rodzinny Dom

dziecka Nr 1 w Wołominie, który zakończył działalność, ale jest jeszcze uwzględniony w statystykach za rok 2024.

Jak wskazuje statystyka miejsca w placówkach generalnie są zajęte, a liczba dzieci, która przebywała w placówkach w ciągu każdego roku jest większa niż liczba miejsc (tabela 25.).

Tabela 25. Placówki opiekuńczo-wychowawcze na terenie powiatu wołomińskiego

Placówki opiekuńczo-wychowawcze	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba placówek	5	6	6	6	6
Liczba miejsc	58	56	56	56	56
Liczba osób korzystających	68	63	61	67	65
W tym placówki typu rodzinnego					
Liczba placówek	4	4	4	4	4
Liczba miejsc	28	28	28	28	28
Liczba osób korzystających	39	28	28	31	31

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Podmioty rodzinnej pieczy zastępczej to rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka. Na terenie powiatu wołomińskiego w 2024 roku funkcjonowały łącznie 254 podmioty rodzinnej pieczy zastępczej: 9 rodzinnych domów dziecka i 245 rodzin zastępczych. Liczba podmiotów rodzinnej pieczy zastępczej najniższa była w 2021 roku, a od tego czasu rośnie. Wśród rodzin zastępczych najwięcej rodzin to rodziny spokrewnione z dzieckiem – w przypadku tych rodzin zauważamy znaczący wzrost ich liczby w 2024 roku. Wzrosła również liczba rodzin niezawodowych. Liczba rodzin zawodowych od 2021 roku utrzymuje się na stałym poziomie. Wzrosła liczba rodzinnych domów dziecka – z 6 w roku 2020 i 2021 do 9 w 2024 roku, co jest zdecydowanym sukcesem w zakresie rozwijania pieczy zastępczej (tabela 26.).

Na dzień 31 grudnia 2024 roku na terenie powiatu wołomińskiego funkcjonowało łącznie 227 podmiotów rodzinnej pieczy zastępczej, w tym:

- 9 rodzinnych domów dziecka;
- 218 rodzin zastępczych: 131 rodzin spokrewnionych, 82 rodziny niezawodowe, 4 rodziny zawodowe i jedna rodzina pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego.

Zmiana liczby rodzin wiąże się głównie ze zmianami w zakresie liczby rodzin spokrewnionych i niezawodowych, które najczęściej realizują funkcję rodziny zastępczej wobec dzieci z rodziny czy najbliższego otoczenia. Na 31 grudnia 2024 roku łącznie w pieczy rodzinnej przebywało 397 dzieci, w tym 73 w rodzinnych domach dziecka.

Tabela 26. Rodzinna piecza zastępcza na terenie powiatu wołomińskiego

Piecza rodzinna	2020	2021	2022	2023	2024
Rodzinna piecza zastępcza ogółem					
Liczba rodzin	205	198	215	220	254
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	306	306	350	377	456
Rodziny spokrewnione z dzieckiem					
Liczba rodzin	117	114	121	124	147
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	151	153	165	179	223
Rodziny zastępcze niezawodowe					
Liczba rodzin	76	75	82	84	93
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	96	98	112	116	132
Rodziny zastępcze zawodowe					
Liczba rodzin	6	4	4	4	4
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	18	22	18	20	15
Rodziny pełniące funkcję pogotowia rodzinnego					
Liczba rodzin	2	1	1	1	1
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	7	14	7	9	13
Rodzinny dom dziecka					
Liczba rodzin	6	6	8	8	9
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	41	43	55	62	86

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Podkreślić trzeba, że na terenie powiatu wołomińskiego w pieczy zastępczej przebywają dzieci z innych powiatów jak również dzieci z naszego powiatu przebywają poza jego terytorium. Jest to regulowane poprzez zawarte porozumienia i ponoszone koszty. W 2024 roku na terenie innych powiatów przebywało 71 dzieci z powiatu wołomińskiego:

63 dzieci w rodzinach zastępczych i 8 w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, za które na podstawie porozumień Powiat Wołomiński zwracał koszty utrzymania dzieci. Natomiast na terenie powiatu wołomińskiego w pieczy przebywało 99 dzieci z innych powiatów (90 dzieci w pieczy rodzinnej i 9 w placówkach), za które na mocy zawartych porumień powiaty zwracały koszty utrzymania.

Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej systematycznie rośnie. Dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania pieczy i możliwości zapewnienia opieki każdemu potrzebującemu dziecku konieczne jest systematyczne zwiększanie liczby podmiotów pieczy zastępczej – zarówno rodzinnej, jak i instytucjonalnej. Podkreślić należy, że na terenie powiatu wołomińskiego funkcjonuje tylko jedna rodzina zastępcza pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego – konieczne jest rozwijanie tego typu podmiotów poprzez tworzenie rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego oraz utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego. Istotną barierą w rozwijaniu pieczy zastępczej jest brak osób chętnych do pełnienia funkcji rodziców zastępczych.

Przebywanie dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej wiąże się z podejmowaniem działań w zakresie planowania pomocy dziecku i wsparcia funkcjonowania rodzin zastępczych. Liczba koordynatorów pieczy zastępczej w PCPR w Wołominie systematycznie rośnie. Koordynatorzy przygotowują znaczącą liczbę planów pomocy dziecku, ocen sytuacji dziecka oraz ocen rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka (tabela 27.).

Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej potrzebują nie tylko planu pomocy, ale również realizacji różnorodnych działań diagnostycznych i wspierających, a w tym obszarze dostępu do diagnostyki medycznej, w tym psychiatrycznej, leczenia specjalistycznego i terapii. Ograniczenia w dostępie do leczenia i wsparcia finansowanego ze środków publicznych stanowi znaczącą barierę w realizacji zadań przez podmioty pieczy zastępczej. Ograniczeniem jest również brak szybkiego poradnictwa prawnego umożliwiającego rozwiązywanie pojawiających się problemowych sytuacji. Powiat Wołomiński wspiera rodzinne domy dziecka i pogotowie rodzinne m.in. poprzez zapewnienie samochodów ułatwiających codzienną logistykę, dostęp do szkoleń i wsparcie rodzin pomocowych. Rodziny pomocowe funkcjonują na terenie powiatu wołomińskiego od 2017 roku. W 2025 roku wsparciem służyło 7 rodzin pomocowych. W 2024 roku z pomocy skorzystało 5 rodzin zastępczych.

Tabela 27. Działania w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu wołomińskiego

Działania w zakresie pieczy rodzinnej	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba dzieci, dla których sporządzono plan pomocy dziecku	363	377	350	377	397
Liczba sporządzonych ocen sytuacji dziecka w rodzinie zastępczej	434	388	568	555	534
Liczba sporządzonych ocen sytuacji dziecka w rodzinnym domu dziecka	43	43	87	95	101
Liczba sporządzonych ocen rodzin zastępczych	45	61	62	76	66
Liczba sporządzonych ocen rodzinnych domów dziecka	0	1	2	5	1
Liczba koordynatorów pieczy zastępczej	8	9	11	12	13

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie zapewnia również wsparcie osobom pełnoletnim opuszczającym pieczę zastępczą. Dla takich osób opracowywany jest program usamodzielniania, w ramach którego udzielane jest również wsparcie finansowe. Corocznie pomocą w zakresie usamodzielniania objętych jest około 300 osób opuszczających różnego typu placówki i podmioty pieczy rodzinnej (tabela 28.).

Tabela 28. Liczba osób objętych usamodzielnianiem na terenie powiatu wołomińskiego

Usamodzielnianie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba osób dla których przygotowano indywidualny program usamodzielniania	302	281	273	290	296
Osoby pełnoletnie opuszczające rodzinne formy pieczy zastępczej					
Łącznie	47	50	52	47	52
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	17	12	12	10	8
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	36	40	45	38	40
Pomoc pieniężna na zagospodarowanie	12	12	9	9	18
Osoby pełnoletnie opuszczające placówki opiekuńczo-wychowawcze					
Łącznie	13	13	9	10	15
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	3	3	2	0	2
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	11	12	7	9	13
Pomoc pieniężna na zagospodarowanie	5	2	3	2	1
Osoby pełnoletnie opuszczające placówki pomocy społecznej podlegające usamodzielnianiu					
Łącznie	3	5	7	6	7
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	0	1	4	3	4
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	3	4	5	5	7
Pomoc pieniężna na zagospodarowanie	0	2	2	3	2

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie organizuje również szkolenia PRIDE – programy dla kandydatów na opiekunów zastępczych i rodziców adopcyjnych. W 2023 roku zrealizowane zostały dwa szkolenia, w których łącznie uczestniczyło 26 osób (2 osoby samotne i 12 małżeństw), zaś w 2024 przeprowadzono jedno szkolenie, w którym udział wzięło 10 osób: 2 osoby samotne i 4 małżeństwa. W 2023 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie zorganizowało również szkolenie dla kandydatów na zawodową

rodzinę zastępczą oraz dla kandydatów do prowadzenia rodzinnego domu dziecka. W szkoleniu uczestniczyły 2 małżeństwa, łącznie 4 osoby.

W zakresie wsparcia rodziny uwaga powinna być zwrócona na funkcjonowanie Programu polityki prorodzinnej w Powiecie Wołomińskim „Program TAKrodzina.pl". Powiatowa Karta Rodziny jest skierowana do rodzin wielodzietnych, w tym wielodzietnych rodzin zastępczych, wspólnie gospodarujących i zamieszkałych na terenie powiatu, w których rodzice lub opiekunowie odprowadzają podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) do Urzędu Skarbowego w Wołominie oraz opłacają w gminie miejsca zamieszkania podatki i opłaty lokalne. W ramach Programu dostępne są karty dla rodzin wielodzietnych zależnie od liczby dzieci: 3+, 4+ i 5+. W ramach karty zniżki oferują gminy oraz podmioty prywatne.

1.2.4. Przemoc domowa i uzależnienia

Istotnymi problemami społecznymi, na które reagują instytucje pomocy społecznej są przemoc domowa i uzależnienia. Jednocześnie są to problemy społeczne bardzo często ukryte, a różnorodne statystyki pokazują wyłącznie niewielki obraz tego zjawiska. W 2024 roku ośrodki pomocy społecznej na terenie powiatu wołomińskiego udzieliły pomocy społecznej 134 rodzinom z powodu przemocy domowej i 256 rodzinom z powodu uzależnień (zob. tabela 21. rozdział 1.2.2.).

Zakres zjawiska przemocy domowej może być zdiagnozowany w oparciu o wdrażaną procedurę „Niebieskie Karty", którą realizują działające w gminach zespoły interdyscyplinarne. W ramach tych procedur udzielana jest pomoc osobom dotkniętym przemocą oraz prowadzone są oddziaływania wobec sprawców. Informacje o sporządzonych „Niebieskich Kartach" i rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty" zestawiono w tabeli 29.

Tabela 29. Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart” oraz rodzin objętych procedurą w gminach na terenie powiatu wołomińskiego

Gmina	Sporządzone „Niebieskie Karty”					Rodziny objęte procedurą				
	2020	2021	2022	2023	2024	2020	2021	2022	2023	2024
Wołomin	66	76	77	102	139	66	70	70	100	136
Kobyłka	28	28	31	35	31	28	28	31	34	32
Zielonka	23	30	22	41	53	23	30	22	41	53
Ząbki	53	65	71	79	74	97	97	103	104	121
Poświętne	10	13	11	20	17	10	13	10	19	17
Tłuszcz	34	44	39	35	23	43	55	51	56	48
Klembów	24	23	20	27	33	24	19	20	24	32
Jadów	12	10	10	5	14	12	10	11	12	27
Strachówka	3	7	3	4	4	6	8	4	8	5
Marki	61	66	61	33	108	91	66	61	90	107
Radzymin	49	52	53	57	68	56	60	55	60	66
Dąbrówka	16	21	11	17	17	33	28	24	25	27
Łącznie w powiecie wołomińskim	379	435	409	422	581	398	484	462	483	671

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej.

Zarówno instytucje gminne, jak i powiatowe, realizują działania wspierające osoby dotknięte przemocą domową, osoby w rodzinach w których występuje przemoc, a także prowadzą oddziaływania kierowane do sprawców przemocy. W przypadku instytucji powiatowych kluczową rolę odgrywa Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce. Świadczy on zarówno pomoc w zakresie interwencji kryzysowej, w tym zakwaterowania w hostelu, jak i wsparcie specjalistyczne. Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej realizuje również działania w zakresie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec sprawców przemocy – zakres tych działań przedstawiono w rozdziale 1.2.5.

Istotnym problemem społecznym, na który reagują również służby pomocowe są uzależnienia. W tym zakresie, poza danymi dotyczącymi rodzin objętych pomocą

społeczną z tytułu uzależnień, można przytoczyć dane dotyczące działań gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, które zestawiono w tabeli 30. Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych motywują do podjęcia leczenia uzależnienia, mogą również występować do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do poddania się leczeniu odwykowemu.

Tabela 30. Liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy w gminach na terenie powiatu wołomińskiego

Gmina	2021	2022	2023	2024
Wołomin	37	85	100	101
Kobyłka	21	27	11	36
Zielonka	14	12	19	21
Ząbki	107	125	66	72
Poświętne	16	16	15	17
Tłuszcz	40	44	19	24
Klembów	16	21	13	26
Jadów	16	12	9	11
Strachówka	5	6	7	7
Marki	44	36	81	48
Radzymin	18	25	29	9
Dąbrówka	22	12	13	12
Łącznie w powiecie wołomińskim	249	296	316	312

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej.

Wsparcie w leczeniu uzależnień na terenie powiatu wołomińskiego zapewnia Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wołominie, który istnieje od 2007 roku. Organem tworzącym jest Gmina Wołomin. Wcześniej placówka funkcjonowała jako poradnia odwykowa w strukturach Szpitala Powiatowego i MPZOZ nr 2. Placówka ma podpisaną umowę na świadczenie usług zdrowotnych z Mazowieckim Oddziałem Wojewódzkim NFZ i zapewnia bezpłatne leczenie. Nie wymaga również od osób uzależnionych skierowania. Skierowanie potrzebne jest

w przypadku osób współuzależnionych lub osób z uzależnieniem od hazardu, uzależnieniem od nawyków i popędów (np. zakupy, Internet, seks). W skład Ośrodka wchodzą:

- Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu;
- Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia;
- Poradnia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych;
- Poradnia Leczenia Uzależnień dla Dzieci.

Placówka oferuje program psychoterapii dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, hazardu i innych zachowań kompulsywnych oraz osób współuzależnionych według nowoczesnych standardów.

Osoby uzależnione mają możliwość podjęcia leczenia w systemie ochrony zdrowia, ale zarówno uzależnieni, jak i członkowie ich rodzin, mogą korzystać z różnych form wsparcia ofertowanych przez instytucje pomocy społecznej, w tym z różnych form pomocy psychologicznej. Bardzo często uzależnienia współwystępują z przemocą domową oraz innymi problemowymi sytuacjami, a w takich przypadkach osoby i rodziny również mogą liczyć na pomoc społeczną.

1.2.5. Specjalistyczne poradnictwo i interwencja kryzysowa

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie świadczy wsparcie w zakresie specjalistycznego poradnictwa i interwencji kryzysowej, które realizują działające w strukturze PCPR Specjalistyczna Poradnia Rodzinna w Wołominie oraz Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce. Tego typu pomoc dotyczy bardzo często sytuacji przemocy domowej, uzależnień, ale również innych problemów, np. konfliktów rodzinnych, zaburzeń psychicznych, problemów opiekuńczo-wychowawczych.

Specjalistyczna Poradnia Rodzinna świadczy pomoc w postaci: konsultacji, diagnostyki, wsparcia, psychoterapii, porad wychowawczych, interwencji kryzysowych, badań na motywację i predyspozycję do podjęcia roli rodziny zastępczej, diagnoz psychofizycznych dzieci objętych pieczą zastępczą, a także konsultacji prawnych. Poradnia prowadzi również program całodobowych dyżurów psychologicznych w ramach sytuacji kryzysowych na terenie powiatu.

Poradnia realizuje bezpłatne poradnictwo prawne. Większość porad prawnych dotyczy prawa rodzinnego (spraw rozwodowych i alimentacji, przemocy, ustalenia ojcostwa,

ustalenia kontaktów z dziećmi), prawa cywilnego (spadkowego, sąsiedzkiego, darowizn, kredytów, długów, spraw socjalnych dotyczących ZUS, KRUS i US), prawa karnego (znęcania nad rodziną, przestępczości, nadzoru kuratora, zajęć komorniczych), postępowania administracyjnego (dotyczącego spraw w ZUS, ośrodkach pomocy społecznej, orzekania o niepełnosprawności) oraz prawa pracy. Pomoc prawna zawierała przede wszystkim informację o istniejącym stanie prawnym, wskazanie sposobów załatwienia danej sprawy, wskazanie instytucji, do których należy się zwrócić oraz ewentualnie zredagowanie pisma.

Dane dotyczące korzystania ze specjalistycznego poradnictwa, zaprezentowane w tabeli 31. wskazują, że wzrosła liczba osób korzystających z poradnictwa psychologicznego, szczególnie w zakresie konsultacji psychologicznych. Liczba godzin pracy psychologicznej również wzrosła, ale nie aż tak znacząco, co oznacza, że psycholog ma mniej czasu dla osób korzystających ze wsparcia. Konieczne jest rozwijanie pomocy psychologicznej. W latach 2023 i 2024 znacznie wzrosła liczba interwencji kryzysowych przeprowadzonych w ramach całodobowych dyżurów psychologicznych. To również wskazuje na konieczność zabezpieczenia wsparcia psychologicznego mieszkańców powiatu.

Wsparcie w sytuacjach kryzysowych oraz pomoc w formie poradnictwa realizuje również Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce. Prowadzi on usługi hostelowe, polegające na zapewnieniu tymczasowego schronienia osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej oraz działania w zakresie poradnictwa, obejmujące konsultacje indywidualne, psychoterapię indywidualną, psychoterapię rodzinną, wsparcie psychologiczne, porady wychowawcze dla rodziców, porady prawne, konsultacje psychologiczne dla par, zajęcia korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc, porady pracownika socjalnego. W trakcie konsultacji udzielana jest pomoc, ale osoby są również kierowane do innych instytucji pomocowych i specjalistów.

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej realizuje również grupy wsparcia i warsztaty:

- Grupy wsparcia z elementami psychoedukcyjnymi dla osób doświadczających przemocy w rodzinie – podejmujące tematy dotyczące m.in. rodzajów przemocy, cyklu przemocy, zadań służb pomocowych;
- Warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców – na których poruszane są tematy takie, jak: zasady postepowania z dzieckiem w sytuacjach trudnych dla rodzica i dziecka (proces okołorozwodowy, choroba w rodzinie, przemoc),

rozpoznawanie emocji i uczuć, rozpoznawanie potrzeb dziecka, nauka stawiania granic, zasady dobrej komunikacji;

- Treningi społeczne z elementami dramy – zajęcia wzmacniające pewność siebie i poczucie własnej wartości, podnoszące poziom tolerancji popełniania błędów i radzenia sobie z krytyką, uczące nawiązywania i podtrzymywania kontaktów społecznych, zwiększające kreatywność i samoświadomość.

Tabela 31. Działalność Specjalistycznej Poradni Rodzinnej w Wołominie

Poradnictwo psychologiczne i prawne	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba spotkań psychologicznych ogółem	2330	4685	5580	7695	7459
Liczba godzin pracy psychologicznej	5700	7951	7992	8484	8356
Liczba osób korzystających z konsultacji psychologicznych	190	364	476	693	612
Liczba spotkań konsultacji psychologicznych	564	1543	1602	2425	2216
Liczba osób korzystających z pomocy psychologicznej (psychoterapia i wsparcie psychologiczne)	99	135	152	173	161
Liczba spotkań pomocy psychologicznej (psychoterapia i wsparcie psychologiczne)	1600	3625	3978	4214	3989
Liczba rodzin objętych procesem diagnostycznym rodzin zastępczych	58	59	133	123	84
Liczba diagnoz psychofizycznych dzieci przebywających w pieczy zastępczej	14	22	43	71	42
Liczba interwencji kryzysowych przeprowadzonych w ramach całodobowych dyżurów psychologicznych	5	13	19	46	38
Liczba porad prawnych	240	430	380	423	211
Liczba godzin pracy prawników	205	210	195	210	120

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w ramach przeciwdziałania przemocy domowej wdraża działania z zakresu oddziaływania na sprawców przemocy. POIK realizuje program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie wg. Modelu Duluth. Realizacja programu odbywa się w systemie otwartym, czyli w trakcie trwania programu mogą dołączyć nowi uczestnicy przechodząc po kolei wszystkie sesje. Podstawowym celem programu jest powstrzymanie sprawców i zakończenie przemocy w rodzinie. Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie prowadzone są w formie działań psychologicznych, edukacyjnych i socjalizacyjnych, ukierunkowanych na zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc. Prowadzone są w formie indywidualnych konsultacji i spotkań grupowych. Ze względu na dużą liczbę osób chętnych lub zobowiązanych przez sąd do realizacji programu istnieje potrzeba rozwijania oferty, w tym rozwijania grupy dla kobiet stosujących przemoc. Corocznie program kończy kilka – kilkanaście osób, które stosowały przemoc domową. Informacje o realizowanych przez Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zielonce zestawiono w tabeli 32.

W ramach udzielanej pomocy Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej współpracuje z ośrodkami pomocy społecznej na terenie powiatu wołomińskiego i zespołami interdyscyplinarnymi z gmin powiatu wołomińskiego, Sądem Rejonowym w Wołominie, Komendą Powiatową Policji w Wołominie, Komisariatami Policji na terenie powiatu wołomińskiego, szkołami z terenu powiatu wołomińskiego, oraz Domem Samotnej Matki w Zielonce.

Współpracując z organizacjami pozarządowymi Powiat Wołomiński prowadzi punkty specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, w ramach którego świadczy poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne i socjalne.

Problemem związanym z realizacją specjalistycznego poradnictwa jest problem z zatrudnieniem i opłaceniem specjalistów, a także zapewnieniem odpowiednich warunków lokalowych funkcjonowania poradnictwa.

Tabela 32. Działalność Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Zielonce

Działania POIK	2020	2021	2022	2023	2024
Hostel					
Liczba osób korzystających z hostelu	17	19	13	6	10
W tym z powodu przemocy	12	15	9	5	6
W tym z innych powodów (np. nagła utrata mieszkania)	5	4	4	1	4
Konsultacje specjalistyczne - liczba					
Psychologiczne	534	941	1188	1794	1719
Psychoterapeutyczne	392	334	134	99	93
Psychiatryczne	0	0	32	0	0
Prawne	26	31	35	31	19
Pedagogiczne	26	49	58	42	22
Duluth dla sprawców przemocy domowej	17	40	25	38	47
Grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy					
Liczba spotkań	0	7	19	30	36
Liczba osób biorących udział w spotkaniach	0	13	23	15	54
Warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców					
Liczba edycji	1*	1	2	2	1
Liczba osób biorących udział w spotkaniach	0	10	15	23	6
Treningi społeczne z elementami dramy					
Liczba spotkań	0	0	10	14	0
Liczba osób biorących udział w spotkaniach	0	0	5	5	0
Działania wobec sprawców przemocy domowej					
Liczba indywidulanych konsultacji do programu	11	24	21	37	47
Liczba wszystkich konsultacji indywidualnych	17	40	25	38	47
Liczba spotkań grupowych	25	37	42	45	41
Liczba osób, które ukończyły program	1	4	8	10	12

* W związku z pandemią odbyło się tylko jedno spotkanie w ramach warsztatów umiejętności wychowawczych.
Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Analizując specjalistyczne poradnictwo i interwencję kryzysową zwrócić należy również uwagę na dostępność leczenia psychiatrycznego. Na terenie powiatu wołomińskiego leczenie psychiatryczne w ramach NFZ realizują następujące podmioty:

- „Mazowiecki Szpital Wojewódzki Drewnica" sp. z o.o. – prowadzi poradnię zdrowia psychicznego, dzienny oddział psychiatryczny i oddział psychiatryczny stacjonarny w Ząbkach oraz poradnię zdrowia psychicznego w Wołominie;
- Centrum Medyczne im. Bitwy Warszawskiej 1920 r. w Radzyminie - Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej – prowadzi poradnię zdrowia psychicznego;
- Centrum Medyczne PRO – MED w Wołominie – prowadzi poradnię zdrowia psychicznego;
- „ESCULAP" sp. z o.o. w Markach – prowadzi poradnię zdrowia psychicznego.

Na terenie powiatu nie ma placówki, która zapewniałaby leczenie psychiatryczne dla dzieci i młodzieży. W ramach specjalistycznego poradnictwa dostęp do leczenia psychiatrycznego zapewniony był tylko w roku 2022, w kolejnych latach nie udało się pozyskać specjalistów do współpracy. W związku z dużym zapotrzebowaniem istnieje konieczność rozwijania opieki psychiatrycznej i zwiększania dostępu do leczenia psychiatrycznego, jednak barierą jest dostępność lekarzy psychiatrów.

1.2.6. Orzekanie o niepełnosprawności

Zjawiskiem, które może generować wiele problemów społecznych jest niepełnosprawność. Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych niepełnosprawność oznacza „trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy". Osobami niepełnosprawnymi są więc osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej.

Zgodnie z przepisami ustawy niepełnosprawną jest formalnie osoba, która posiada stosowne orzeczenie. Ze względu na wielość systemów orzekania o niepełnosprawności osoba niepełnosprawna może uzyskać orzeczenie powiatowego zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności, ale też np. ZUS lub KRUS. Dodatkowo orzeczenia wydawane są najczęściej na czas określony, stąd sama liczba wydanych orzeczeń nie wskazuje na liczbę osób niepełnosprawnych. Liczbę osób niepełnosprawnych można zdiagnozować na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego. NSP z 2021 roku wskazuje, że na terenie powiatu wołomińskiego zamieszkiwało 28 129 osób niepełnosprawnych, w tym 14 899 osób z prawnie orzeczoną niepełnosprawnością i 13 230 osób deklarujących niepełnosprawność biologiczną, ale bez orzeczonej niepełnosprawności (tabela 33.). Osoby z prawnie orzeczoną niepełnosprawnością stanowiły 5,6% mieszkańców powiatu wołomińskiego. Wśród osób posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności dominują osoby z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym, najmniej osób ma orzeczoną niepełnosprawność w stopniu lekkim. Osoby z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności bardzo często potrzebują pomocy w codziennym funkcjonowaniu i mają ograniczone możliwości podjęcia pracy.

Tabela 33. Osoby z niepełnosprawnościami zamieszkujące na terenie powiatu wołomińskiego – dane NSP z 2021 roku

Osoby niepełnosprawne	Liczba
Osoby niepełnosprawne razem	28 129
Osoby niepełnosprawne prawnie	14 899
Osoby niepełnosprawne prawnie o stopniu niepełnosprawności znacznym	3 393
Osoby niepełnosprawne prawnie o stopniu niepełnosprawności umiarkowanym	6 297
Osoby niepełnosprawne prawnie o stopniu niepełnosprawności lekkim	2 975
Osoby niepełnosprawne prawnie w wieku 0-15 lat z orzeczeniem o niepełnosprawności	2 234
Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie	13 230
Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie odczuwające ograniczenie sprawności całkowite	366
Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie odczuwające ograniczenie sprawności poważne	1 999
Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie odczuwające ograniczenie sprawności umiarkowane	10 865

Źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, https://bdl.stat.gov.pl/bdl/.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności Wołominie wydaje orzeczenie o niepełnoprawności dla osób do 16 roku życia lub o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia. Wskazuje również na przyczyny niepełnosprawności, do których należą:

- 01-U – upośledzenie umysłowe;
- 02-P – choroby psychiczne;
- 03-L – zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu;
- 04-O – choroby narządu wzroku;
- 05-R – upośledzenie narządu ruchu;

- 06-E – epilepsja;
- 07-S – choroby układu oddechowego i krążenia;
- 08-T – choroby układu pokarmowego;
- 09-M – choroby układu moczowo-płciowego;
- 10-N – choroby neurologiczne;
- 11-I – inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego;
- 12-C – całościowe zaburzenia rozwojowe.

Tabela 34. Liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wołominie

Kod	2020	2021	2022	2023	2024	2020	2021	2022	2023	2024
	DZ	DZ	DZ	DZ	DZ	D	D	D	D	D
01-U	24	14	7	18	4	74	36	26	29	23
02-P	10	17	12	12	8	257	218	187	238	274
03-L	44	28	33	52	48	89	66	64	80	84
04-O	12	11	11	21	15	71	49	48	55	59
05-R	64	56	40	59	50	830	736	547	713	752
06-E	19	14	12	26	14	91	52	35	44	50
07-S	58	48	29	30	29	395	313	203	282	297
08-T	15	12	9	13	8	95	80	74	70	81
09-M	14	11	15	14	13	142	128	111	124	154
10-N	97	60	70	106	80	580	407	494	463	585
11-I	87	87	70	105	100	219	177	106	119	131
12-C	212	261	249	419	589	63	177	66	74	110
Razem	656	619	557	875	958	2 906	2439	1961	2 291	2 600

DZ – dzieci do 16. roku życia, D – osoby poniżej 16. roku życia

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

W przypadku dzieci do 16 roku życia dominującą przyczyną niepełnosprawności są całościowe zaburzenia rozwojowe, często przyczyną niepełnosprawności są również choroby neurologiczne, inne schorzenia oraz upośledzenia narządu ruchu. W przypadku osób powyżej 16 roku życia dominującymi przyczyną niepełnosprawności są upośledzenia narządu ruchu oraz choroby neurologiczne. Często występują również przyczyny takie, jak: choroby układu oddechowego i krążenia, choroby psychiczne, inne schorzenia oraz choroby układu moczowo-płciowego.

1.2.7. Rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnościami

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Środki z PFRON przeznaczane na rehabilitację społeczną systematycznie rosną – w 2020 roku na rehabilitację społeczną przeznaczono 1 578 785,57 zł, a w 2024 roku 3 998 214,79 zł. Z tego 3 189 510,79 to środki na dofinansowanie na zakup sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnościami, usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika, a 808 704,00 dofinansowanie kosztów tworzenia i działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej. W przypadku rehabilitacji zawodowej wydatki najwyższe były w latach 2021-2022 (205 357,36 zł i 206 412,10 zł), najniższe w 2023 roku (111 874,20 zł) i w roku 2024 znów wzrosły (do 163 000,00 zł).

Zadania w zakresie rehabilitacji zawodowej realizuje Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie. W ich ramach największe środki przeznaczone zostały na dofinansowanie do podjęcia działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej, a dodatkowo również na zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy i niepozostające w zatrudnieniu, zwrot kosztów w wyposażenia stanowisk pracy, dofinansowanie do oprocentowanego kredytu bankowego czy finansowanie kosztów szkoleń i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych.

Tabela 35. Liczba osób, które uzyskały wsparcie w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych w powiecie wołomińskim

Wnioski	2020	2021	2022	2023	2024
Dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego oraz środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych					
Złożone	204	352	370	476	597
Finansowane	245	249	300	388	460
Dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego					
Złożone	0	1	3	3	3
Finansowane	0	1	2	3	3
Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych dla osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów					
Złożone	39	323	410	512	621
Finansowane	25	238	312	395	597
Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych					
Złożone	122	202	188	271	247
Finansowane	167	160	169	225	193
Dofinansowanie do sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych (wnioski organizacji pozarządowych)					
Złożone	8	3	2	2	2
Finansowane	2	3	2	2	2
Dofinansowanie do usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika					
Złożone	0	0	4	3	2
Finansowane	0	0	3	2	2

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Liczba osób korzystających ze wsparcia w zakresie rehabilitacji społecznej generalnie zwiększa się. W większości przypadków liczba składanych wniosków również systematycznie rośnie i jest wyższa od liczby wniosków uzyskujących finansowanie, stąd zapotrzebowanie na wsparcie jest duże i rośnie.

Powiat Wołomiński realizuje również program „Aktywny Samorząd" finansowany ze środków PFRON i wspierający osoby z niepełnosprawnościami. W ramach Modułu I dotyczącego likwidacji barier utrudniających aktywizację społeczną finansowane są działania z zakresu:

- Likwidacji barier transportowych poprzez wsparcie w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu;
- Pomocy w uzyskaniu prawa jazdy;
- Likwidacji barier dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym poprzez pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania;
- Dofinansowania szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania oraz pomocy w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, zakupionego w ramach programu;
- Likwidacji barier w poruszaniu się poprzez pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym;
- Pomocy w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym;
- Pomocy w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne;
- Pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego;
- Pomocy w kontynuowaniu rehabilitacji w formie wentylacji domowej poprzez dofinansowanie do energii elektrycznej.

W ramach Modułu II pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym wsparcie mogą uzyskać osoby pobierające naukę w szkole wyższej, szkole policealnej lub kolegium, a także osoby mające otwarty przewód doktorski (poza studiami doktoranckimi). Są to więc inne działania niż standardowo finansowane przez PFRON. Środki uzyskane na realizację

programu systematycznie rosną. W 2020 roku na program wydatkowano 824 149,00 zł, a w 2024 roku aż 1 537 945,00 zł. Liczba beneficjentów działań również rośnie (tabela 36.).

Tabela 36. Realizacja programu „Aktywny Samorząd" w powiecie wołomińskim

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną – liczba finansowanych działań	70	63	83	85	118
Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym – liczba finansowanych działań	86	96	104	85	107

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje również program „Zajęcia Klubowe w WTZ". W jego ramach, dzięki środkom pozyskanym z PFRON, prowadzone są zajęcia w Warsztacie Terapii Zajęciowej.

W zakresie wsparcia zawodowego osób niepełnosprawnych Powiat Wołomiński organizował targi pracy dedykowane osobom z niepełnosprawnościami. Cieszyły się one dużym zainteresowaniem wśród osób bezrobotnych i poszukujących pracy, ale także wśród organizacji wspierających osoby ze szczególnymi potrzebami. Powiat współpracuje ze szkołami specjalnymi organizującymi szkolnictwo przysposabiające do pracy dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

1.2.8. Wsparcie cudzoziemców posiadających status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą

Zadaniem powiatu w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej jest wsparcie cudzoziemców, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą i członków ich rodzin posiadających zezwolenie na pobyt w procesie integracji. Pomocy tej udziela Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie w ramach Indywidualnych Programów Integracji (IPI). Program taki może trwać maksymalnie 12 miesięcy, przygotowuje go PCPR w porozumieniu z cudzoziemcem i jego rodziną. W ramach programu

cudzoziemcy uzyskują pomoc finansową oraz inną pomoc socjalną, m.in. opłacanie składki na powszechne ubezpieczenie zdrowotne, specjalistyczne poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne, naukę języka polskiego na zorganizowanych kursach językowych, pomoc w znalezieniu mieszkania, pomoc w znalezieniu pracy, pomoc w wypełnianiu dokumentów, pomoc w znalezieniu lekarza pierwszego kontaktu. Liczba realizowanych Indywidualnych Programów Integracji znacząco wzrosła od 2022 roku. Wiąże się to z ogólnym wzrostem liczby osób uzyskujących w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy i ochronę uzupełniającą. Wśród rodzin realizujących programy około połowy stanowią gospodarstwa jednoosobowe, ale sporo jest również rodzin 3 osobowych i większych (tabela 37.). Rodziny przebywające na terenie powiatu wołomińskiego pochodzą głównie z Ukrainy i Białorusi, pojedyncze rodziny przybyły z państw Afryki, Afganistanu i Pakistanu. Programy finansowane są z budżetu wojewody, a środki na nie wydatkowane rosną.

Tabela 37. Realizacja indywidualnych programów integracji w powiecie wołomińskim

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba realizowanych indywidualnych programów integracji	2	6	51	98	70
Liczba rodzin objętych indywidualnymi programami integracji	2	5	51	62	70
Rodziny 1-os	1	2	31	43	38
Rodziny 2-os	0	1	9	8	6
Rodziny 3-os	1	0	6	6	11
Rodziny 4 i więcej os	0	2	5	5	15
Środki przeznaczone na realizację programów	12631,68	60068,28	460142,00	677760,00	953331,50

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Powiat Wołomiński wpiera również osoby z Ukrainy, które zostały objęte ochroną czasową. Powiat nawiązał współpracę z obiektami hotelowymi, które świadczyły usługi

zakwaterowania i wyżywienia dla osób, które opuściły Ukrainę w związku z wojną. W latach 2022-2023 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wraz ze Stowarzyszeniem „Szermierka Wołomin" realizowało Program „Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością" – Moduł II zadanie pn. „Integracja poprzez przyjaźń". W jego ramach wsparcie uzyskało w 2022 roku 40, a w 2023 roku 70 obywateli Ukrainy z niepełnosprawnościami. W zakresie wsparcia osób z Ukrainy zdiagnozowano konieczność działań usamodzielniających, wspierających kompetencje językowe, zapewniających dostęp do mieszkań, jednak w tym zakresie brakuje rozwiązań systemowych.

1.2.9. Ocena działalności instytucji pomocowych

Oceny działalności instytucji pomocowych dokonano w oparciu o badanie ankietowe przedstawicieli instytucji i organizacji odpowiedzialnych za rozwiązywanie problemów społecznych na terenie powiatu wołomińskiego. Badanie zrealizowano w okresie kwiecień – czerwiec 2025 roku i wzięło w nim udział 87 osób.

Respondenci poproszeni zostali o ocenę działalności instytucji realizujących zadania społeczne prowadzonych przez Powiat Wołomiński. Najwięcej ocen bardzo dobrych i dobrych uzyskały Środowiskowe Domy Samopomocy w Kobyłce i Tłuszczu, Powiatowy Zespół ds. Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowe Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne. Najwięcej wskazań negatywnych uzyskały Szpital Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Wołominie i poradnie psychologiczno-pedagogiczne (ryc. 21.).

Eksperci ocenili również działalność innych instytucji społecznych funkcjonujących na terenie powiatu wołomińskiego. Najwięcej ocen bardzo dobrych i dobrych uzyskały ośrodki pomocy społecznej i ośrodki wsparcia dziennego prowadzone przez gminy (ryc. 22.). Oceny negatywne były tu nieliczne.

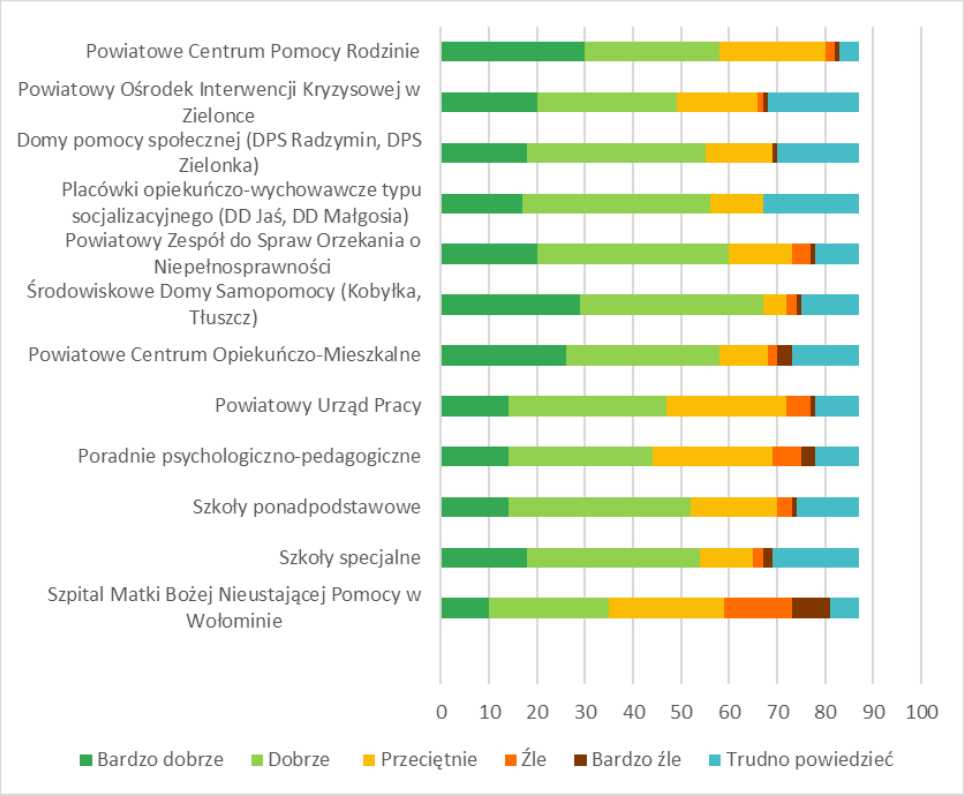

Ryc. 21. Ocena działalności instytucji społecznych prowadzonych przez Powiat Wołomiński – wyniki badania ankietowego (n=87)

Źródło: Opracowanie własne.

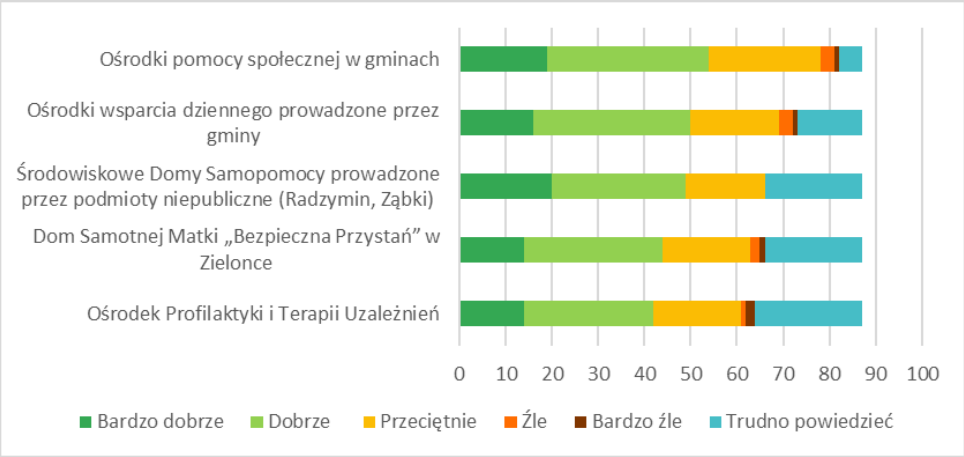

Ryc. 22. Ocena działalności innych instytucji społecznych w powiecie wołomińskim – wyniki badania ankietowego (n=87)

Źródło: Opracowanie własne.

Eksperci poproszeni zostali o ocenę dostępu do usług społecznych w obszarach wspierania rodziny, wpierania osób starszych i niepełnosprawnych oraz cudzoziemców.

W odniesieniu do usług z zakresu wspierania rodziny najwięcej wskazań bardzo dobrych i dobrych uzyskały: wsparcie osób doświadczających przemocy domowej, interwencja kryzysowa, specjalistyczne poradnictwo rodzinne i szkolenia dla kandydatów na rodziców zastępczych i adopcyjnych. Najwięcej wskazań negatywnych dotyczyło dostępu do instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej (ryc. 23.).

W odniesieniu do usług wpierających osoby starsze i z niepełnosprawnościami najwięcej ocen bardzo dobrych i dobrych uzyskały opieka całodobowa w domach pomocy społecznej i wsparcie w środowiskowych domach samopomocy, natomiast najwięcej wskazań negatywnych dotyczyło dostępu do rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, mieszkań wspomaganych oraz opieki wytchnieniowej dla opiekunów (ryc. 24.).

W odniesieniu do wsparcia cudzoziemców podkreślenia wymaga, że więcej ocen bardzo dobrych i dobrych uzyskało wsparcie obywateli Ukrainy niż wsparcie osób posiadających status uchodźcy i ochronę uzupełniającą (ryc. 25.).

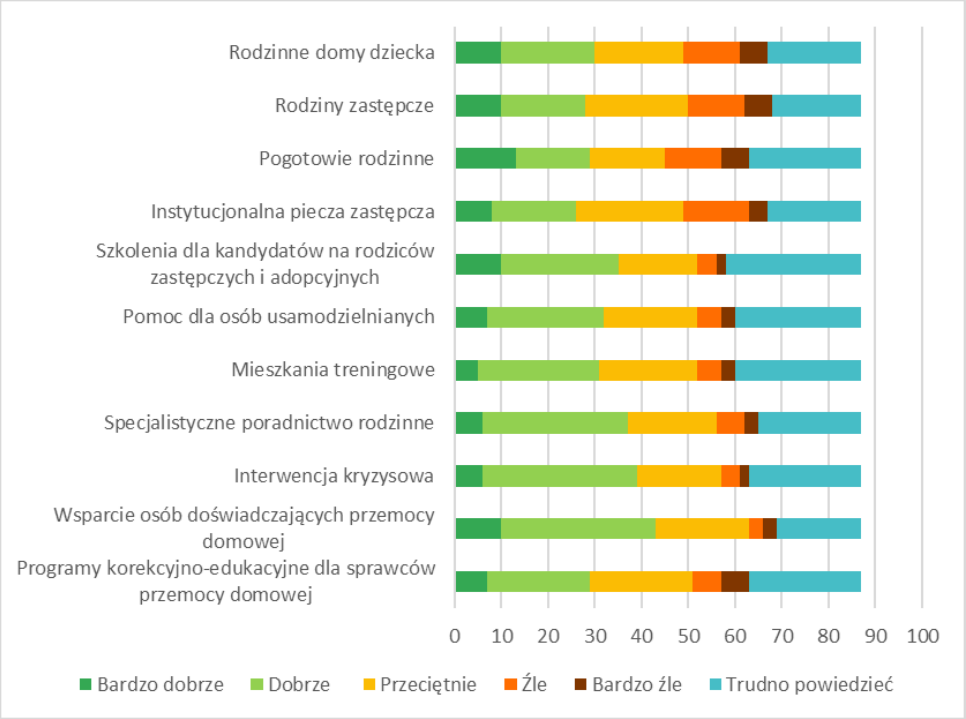

Ryc. 23. Ocena dostępu do usług społecznych w obszarze wsparcia rodziny w powiecie wołomińskim – wyniki badania ankietowego (n=87)

Źródło: Opracowanie własne.

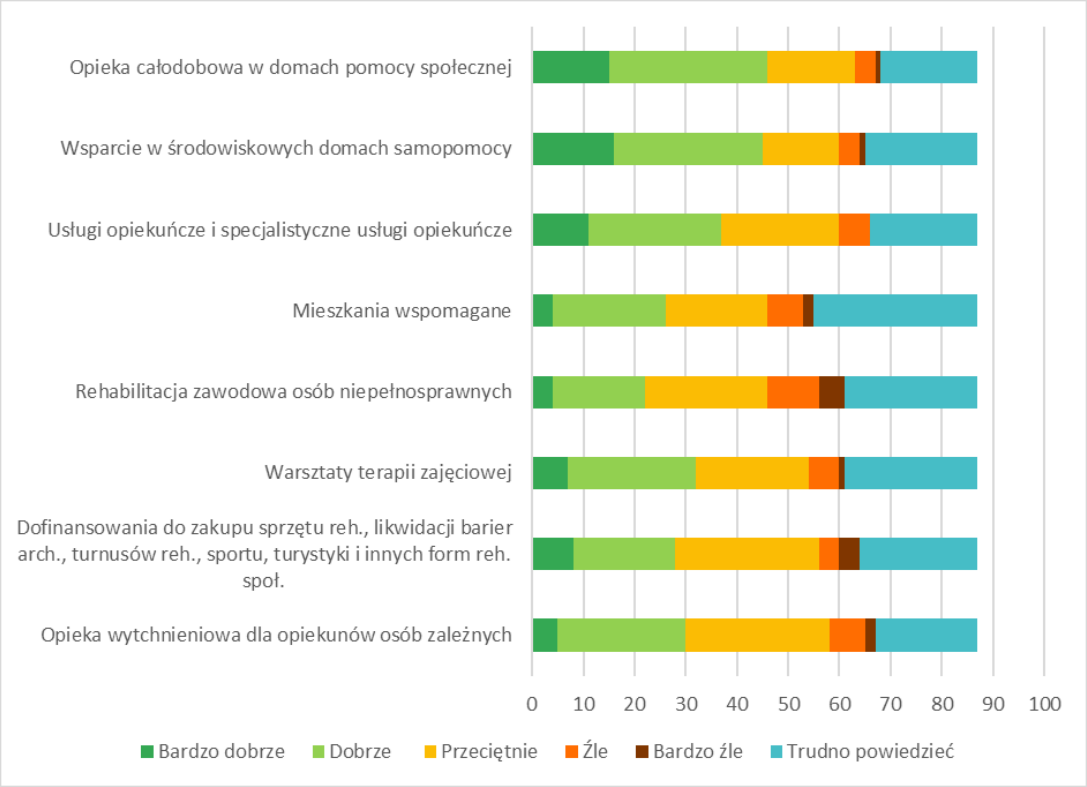

Ryc. 24. Ocena dostępu do usług społecznych w obszarze wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych w powiecie wołomińskim – wyniki badania ankietowego (n=87)

Źródło: Opracowanie własne.

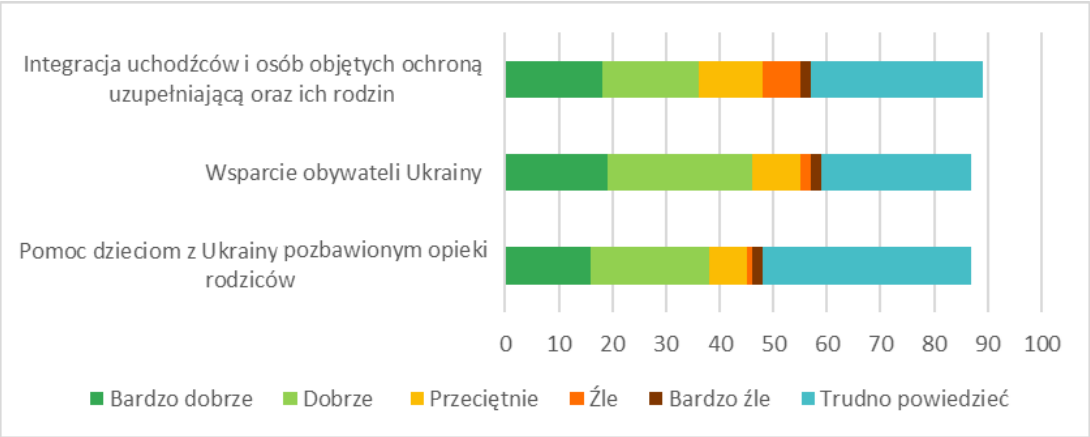

Ryc. 25. Ocena dostępu do usług społecznych w obszarze wsparcia cudzoziemców w powiecie wołomińskim – wyniki badania ankietowego (n=87)

Źródło: Opracowanie własne.

Odnosząc się do ogólnej oceny dostępu do usług społecznych podkreślić należy, że dostęp ten oceniony został generalnie jako dobry i bardzo dobry oraz jako przeciętny.

Niewiele było wskazań oceniających dostęp do usług negatywnie. Uwzględniając udział osób, które oceniły dostęp jako dobry i bardzo dobry w ogólnej liczbie osób, które dokonały oceny (wyłączając odpowiedź trudno powiedzieć) najwyżej oceniono dostęp do usług wspierających osoby z Ukrainy, dostęp do usług w domach pomocy społecznej i środowiskowych domach samopomocy, a także dostęp do interwencji kryzysowej i wsparcia osób doświadczających przemocy domowej i dostęp do szkoleń dla kandydatów na rodziców zastępczych i adopcyjnych. Najmniejszy odsetek dobrze ocenił dostęp do rehabilitacji osób niepełnosprawnych, szczególnie rehabilitacji zawodowej, a także dostęp do pieczy zastępczej, szczególnie instytucjonalnej pieczy zastępczej (ryc. 26.).

Ryc. 26. Ocena dostępu do usług społecznych w powiecie wołomińskim – odsetek osób, które oceniły dostęp jako bardzo dobry i dobry wśród osób, które dokonały oceny – wyniki badania ankietowego (n=87)

Źródło: Opracowanie własne.

1.3. Analiza problemów społecznych

1.3.1. Identyfikacja problemów społecznych

Identyfikacji problemów społecznych występujących na terenie powiatu wołomińskiego dokonano w oparciu o wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród przedstawicieli instytucji i organizacji odpowiedzialnych za rozwiązywanie problemów społecznych na terenie powiatu wołomińskiego. Jak już wskazano w rozdziale 1.2.9. badanie zrealizowano w okresie kwiecień – czerwiec 2025 roku i wzięło w nim udział 87 osób.

Respondentów poproszono o ocenę ogólnych warunków życia na terenie powiatu wołomińskiego. 40 osób, czyli 46,0% respondentów, oceniło warunki życia dobrze i tyle samo oceniło je przeciętnie. Pojedyncze osoby oceniły warunki życia bardzo dobrze, źle i bardzo źle (ryc. 27.).

Respondenci pytani o zmianę warunków życia w ciągu ostatnich 5 lat najczęściej wskazywali, że warunki te poprawiły się (39 osób, czyli 44,8%) lub pozostały bez zmian (27 osób, czyli 31,0%) (ryc. 28.).

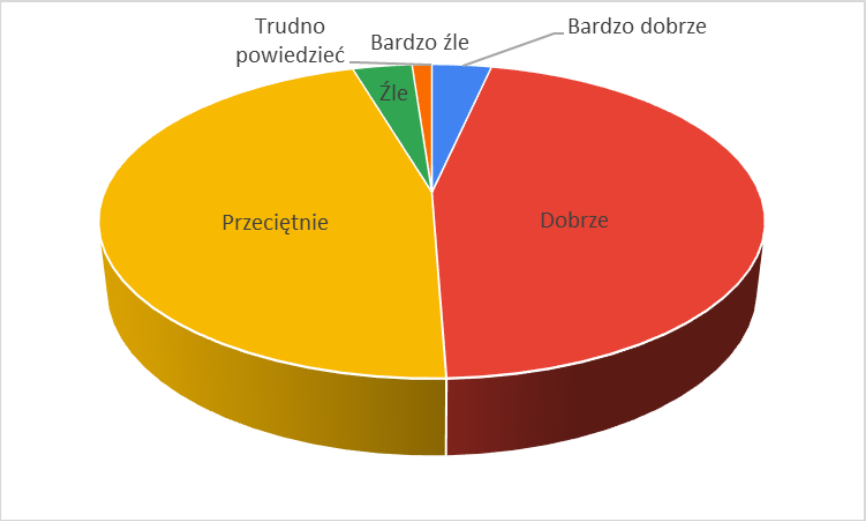

Ryc. 27. Ocena ogólnych warunków życia na terenie powiatu wołomińskiego – wyniki badania ankietowego (n=87)

Źródło: Opracowanie własne.

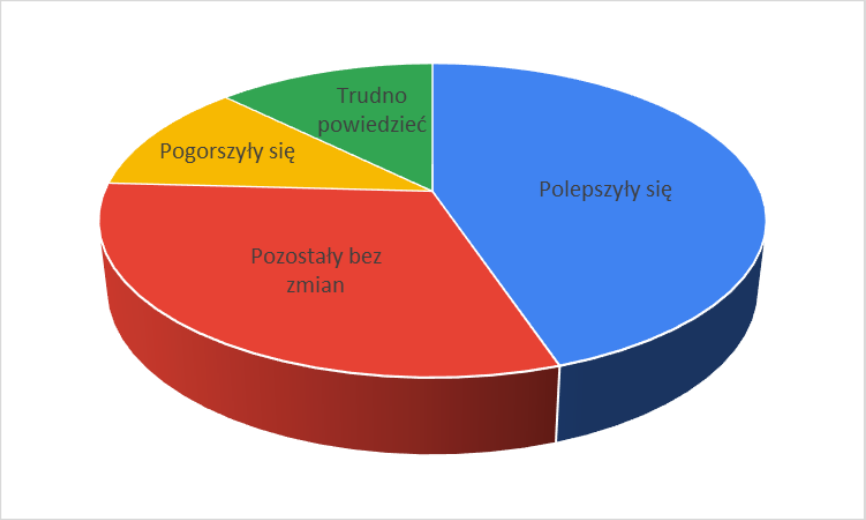

Ryc. 28. Zmiana ogólnych warunków życia na terenie powiatu wołomińskiego w ciągu ostatnich 5 lat – wyniki badania ankietowego (n=87)

Źródło: Opracowanie własne.

Ekspertów poproszono o ocenę ogólnych warunków życia w określonych wymiarach. Najlepiej oceniony został dostęp do Internetu, najgorzej ochrona zdrowia. Najwięcej ocen pozytywnych zdobyły: dostęp do Internetu, dostęp do informacji o życiu społecznym i ofercie instytucji w powiecie wołomińskim, edukacja i opieka nad dziećmi oraz działalność organizacji pozarządowych. Najwięcej ocen negatywnych uzyskał dostęp do ochrony zdrowia, ale również edukacja i opieka nad dziećmi (ryc. 29.).

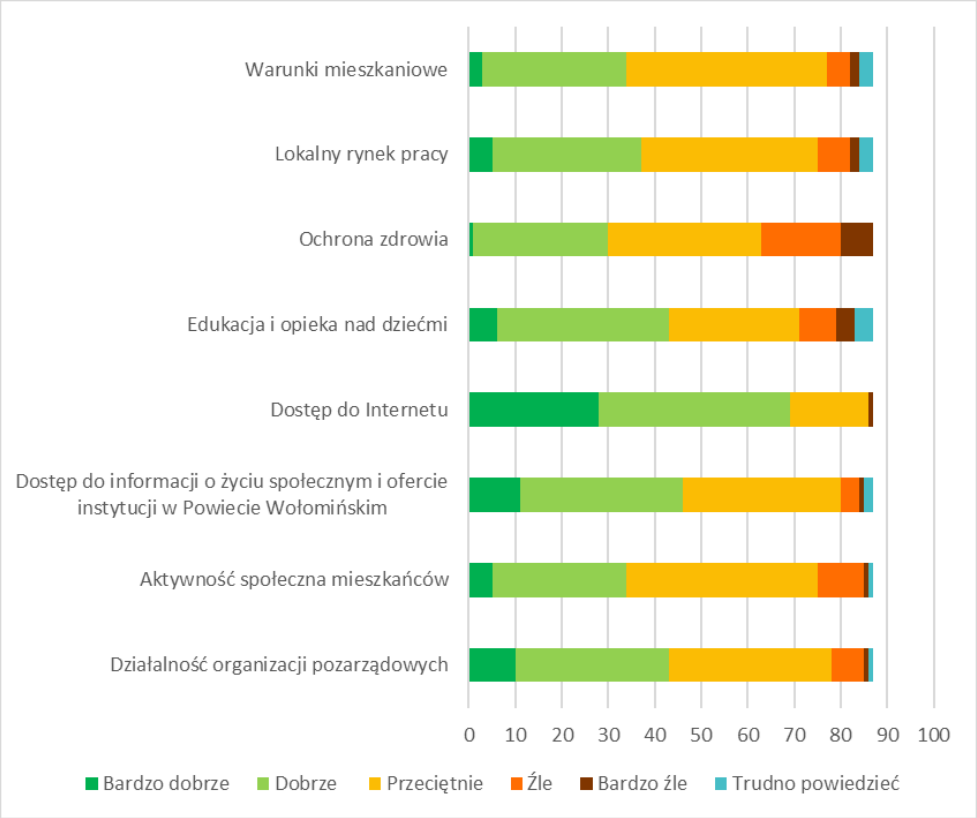

Ryc. 29. Ocena warunków życia w określonych wymiarach na terenie powiatu wołomińskiego – wyniki badania ankietowego (n=87)

Źródło: Opracowanie własne.

Eksperci zapytani o występowanie trudnych sytuacji życiowych na terenie powiatu wołomińskiego wskazali przede wszystkim na niepełnosprawność, uzależnienia, długotrwałe lub ciężkie choroby, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz przemoc domową. Najrzadziej wskazano na występowanie problemu handlu ludźmi, klęsk żywiołowych lub ekologicznych, trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego, bezdomności i sieroctwa (ryc. 30.).

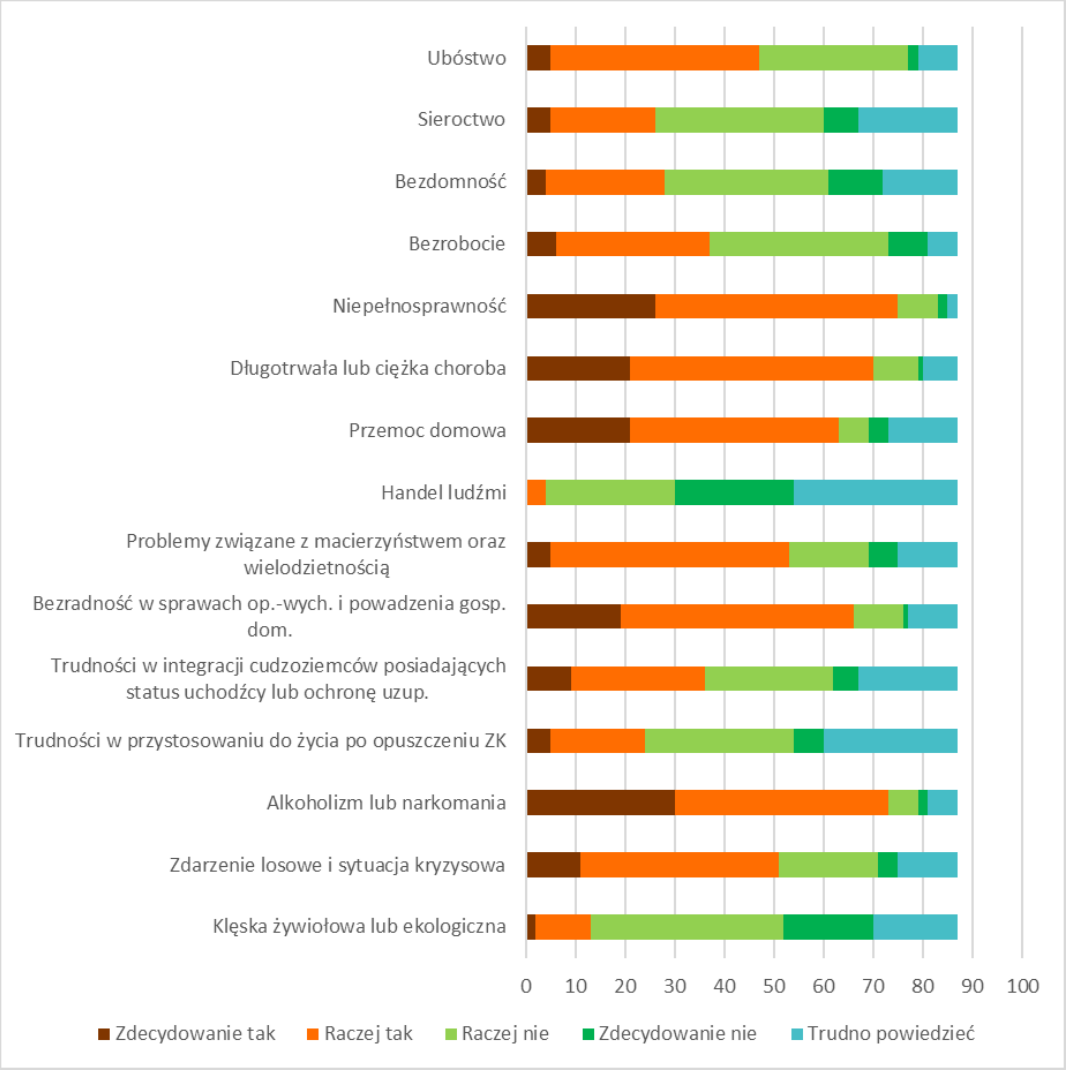

Ryc. 30. Występowanie trudnych sytuacji życiowych na terenie powiatu wołomińskiego – wyniki badania ankietowego (n=87)

Źródło: Opracowanie własne.

Opinie ekspertów potwierdzają wyniki analiz dotyczących powodów udzielania pomocy społecznej przez ośrodki pomocy społecznej. W 2024 roku ośrodki pomocy społecznej najczęściej udzielały pomocy społecznej w związku z długotrwałymi lub ciężkimi chorobami, ubóstwem, niepełnosprawnością, a także bezrobociem, bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, uzależnieniami, potrzebą ochrony macierzyństwa, przemocą domową i bezdomnością (zob. tabela 21. rozdz. 1.2.2.).

1.3.2. Uszczegółowienie i hierarchizacja problemów społecznych

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy występowania problemów społecznych dokonano uszczegółowienia problemów społecznych, a ich hierarchizacji dokonały osoby zajmujące się rozwiązywaniem problemów społecznych na terenie powiatu wołomińskiego – przedstawiciele instytucji Powiatu Wołomińskiego, gmin położonych na terenie powiatu oraz organizacji pozarządowych działających w sferze rozwiązywania problemów społecznych na terenie powiatu, w przeprowadzonym we wrześniu 2025 roku badaniu ankietowym. Udział w nim wzięły 52 osoby zajmujące się rozwiązywaniem problemów społecznych.

Osoby zajmujące się rozwiązywaniem problemów społecznych poproszone zostały o ocenę dotkliwości problemów społecznych dla mieszkańców powiatu wołomińskiego w obszarach:

- Problemów rodzin;
- Problemów dotyczących seniorów i osób z niepełnosprawnościami;
- Problemów dotyczących integracji cudzoziemców;
- Problemów dotyczących rynku pracy;
- Problemów dotyczących funkcjonowania instytucji i organizacji pomocowych.

Ocen dokonano w skali 1-5, gdzie 1 oznaczało najmniejszą dotkliwość, a 5 największą dotkliwość. Wszystkie wskazane problemy szczegółowe uzyskały średnią ocen wskazującą na dotkliwość powyżej 3,0. Większość wskazanych problemów, szczególnie w obszarach problemów rodzin oraz seniorów i osób z niepełnosprawnościami uzyskało ocenę powyżej 3,5. Najwyżej oceniono dotkliwość problemów rodzin – w obszarach dotyczących kryzysów psychicznych oraz niedostatku miejsc w pieczy zastępczej i osób chętnych do pełnienia funkcji rodzin zastępczych (tabela 38.). W przypadku problemów seniorów i osób z niepełnosprawnościami najwyższą dotkliwość wskazano w przypadku ograniczonego dostępu osób z niepełnosprawnościami do rehabilitacji społecznej (tabela 39.). Generalnie najwyżej oceniono dotkliwość problemów rodzin oraz problemów seniorów i osób z niepełnosprawnościami (tabele 38. i 39.). Niżej oceniono dotkliwość pozostałych problemów społecznych – w obszarach rynku pracy, integracji cudzoziemców oraz funkcjonowania instytucji i organizacji realizujących działania społeczne (tabele 40.-42.). Jednocześnie wyniki analizy w zakresie dotkliwości wszystkich wyszczególnionych

problemów wskazują, że w miarę możliwości powinny one zostać uwzględnione jako obszary interwencji i działań projektowanych w *Strategii*.

Tabela 38. Średnia ocena dotkliwości problemów społecznych w obszarze problemów rodzin – wyniki badania ankietowego (n=52), ocena dokonywana w skali 1-5

Problemy szczegółowe	Ocena
Niedostateczne kompetencje opiekuńczo-wychowawcze rodziców	3,31
Trudności w relacjach interpersonalnych dzieci i młodzieży	3,96
Brak osób chętnych do pełnienia funkcji rodzin zastępczych	4,19
Brak wolnych miejsc w podmiotach pieczy zastępczej	4,10
Brak wolnych miejsc w podmiotach pieczy zastępczej o charakterze interwencyjnym	4,12
Niedostateczne wsparcie specjalistyczne dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	3,75
Trudności w podjęciu samodzielnego życia przez osoby opuszczające pieczę zastępczą	3,81
Negatywne postawy rodziców dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	3,58
Występowanie kryzysów psychicznych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych	4,25
Brak odporności na problemy osobiste i sytuacje kryzysowe	4,19
Brak wiedzy i umiejętności w zakresie reagowania na sytuacje kryzysowe	4,10
Ograniczone wsparcie ofiar przemocy domowej i osób z rodzin, w których występuje przemoc	3,92

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 39. Średnia ocena dotkliwości problemów społecznych w obszarze problemów dotyczących seniorów i osób z niepełnosprawnościami – wyniki badania ankietowego (n=52), ocena dokonywana w skali 1-5

Problemy szczegółowe	Ocena
Brak wiedzy seniorów o ofercie na terenie Powiatu Wołomińskiego	3,21
Brak wiedzy osób z niepełnosprawnościami o ofercie na terenie Powiatu Wołomińskiego	3,35
Ograniczona aktywność społeczna i integracja osób starszych	3,29
Niedostateczne wsparcie osób starszych w dostępie do opieki i ochrony zdrowia	3,67
Trudności w codziennym funkcjonowaniu osób starszych	3,71
Trudności w codziennym funkcjonowaniu osób z niepełnosprawnościami	3,88
Ograniczony dostęp osób z niepełnosprawnościami do rehabilitacji społecznej	4,00
Ograniczone wsparcie opiekunów osób zależnych	3,83
Bariery utrudniające osobom z niepełnosprawnościami udział w życiu społecznym	3,54
Bariery utrudniające osobom z niepełnosprawnościami aktywność zawodową	3,67

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 40. Średnia ocena dotkliwości problemów społecznych w obszarze problemów dotyczących integracji cudzoziemców – wyniki badania ankietowego (n=52), ocena dokonywana w skali 1-5

Problemy szczegółowe	Ocena
Niedostateczna znajomość języka polskiego przez cudzoziemców	3,56
Brak integracji cudzoziemców w społecznościach lokalnych	3,58
Trudności z podjęciem zatrudnienia przez cudzoziemców	3,06

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 41. Średnia ocena dotkliwości problemów społecznych w obszarze problemów dotyczących rynku pracy – wyniki badania ankietowego (n=52), ocena dokonywana w skali 1-5

Problemy szczegółowe	Ocena
Długotrwałe bezrobocie	3,12
Bezrobocie i bierność zawodowa młodzieży	3,29
Trudność w podjęciu zatrudnienia przez osoby w wieku 50+	3,63
Niedostosowanie podaży pracy do potrzeb pracodawców na lokalnym rynku pracy	3,35

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 42. Średnia ocena dotkliwości problemów społecznych w obszarze problemów dotyczących funkcjonowania instytucji i organizacji pomocowych – wyniki badania ankietowego (n=52), ocena dokonywana w skali 1-5

Problemy szczegółowe	Ocena
Niedostateczna liczba pracowników realizujących zadania diagnostyczno-pomocowe	3,60
Trudności w pozyskaniu specjalistów do realizacji działań pomocowych	3,87
Ograniczona oferta szkoleniowa dla pracowników służb publicznych i organizacji pozarządowych	3,37
Przestrzenie publiczne niedostosowane dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami	3,50
Ograniczona baza lokalowa utrudniająca realizację działań społecznych	3,40
Ograniczony rozwój sektora ekonomii społecznej	3,29
Niedostateczny rozwój partnerstwa z organizacjami pozarządowymi w obszarze realizacji działań społecznych	3,29

Źródło: Opracowanie własne.

Osoby zajmujące się rozwiązywaniem problemów społecznych zostały poproszone również o ocenę obszarów priorytetowych, na które powinny być ukierunkowane działania *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wołomińskiego na lata 2026-*

2035. Ocen dokonano w skali 1-5, gdzie 1 oznaczało najmniejszą ważność obszaru, a 5 największą ważność. Średnią ocenę poniżej 3,0 uzyskał jedynie obszar wsparcia i integracji cudzoziemców. Najwyższe wskazania uzyskały obszary ukierunkowane na rozwiązywanie problemów rodzin, pieczę zastępczą, wsparcie w sytuacjach kryzysowych, rozwiązywanie problemów przemocy domowej, uzależnień i wsparcia osób z niepełnosprawnościami.

Tabela 43. Średnia ocena priorytetowości obszarów, na które powinny być ukierunkowane działania *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wołomińskiego na lata 2026-2035* – wyniki badania ankietowego (n=52), ocena dokonywana w skali 1-5

Obszary priorytetowe	Ocena
Wsparcie rodziny i rodzicielstwa	4,31
Pomoc osobom i rodzinom w sytuacjach kryzysowych	4,29
Piecza zastępcza	4,21
Przeciwdziałanie przemocy domowej	4,29
Przeciwdziałanie uzależnieniom	4,25
Wsparcie seniorów	3,67
Wsparcie osób z niepełnosprawnościami	4,10
Przeciwdziałanie bezrobociu	3,35
Wsparcie i integracja cudzoziemców	2,56
Rozwój sektora ekonomii społecznej (w tym organizacji pozarządowych)	3,37
Rozwój kadr instytucji pomocowych	3,79

Źródło: Opracowanie własne.

Po przeprowadzeniu analizy obszarów wsparcia uznano za zasadne uwzględnienie w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wołomińskiego na lata 2026-2035* wszystkich obszarów, zaś położenie nacisku na te obszary, które zostały wskazane jako istotniejsze przez osoby zajmujące się rozwiązywaniem problemów społecznych.

1.3.3. Grupy dotknięte problemami społecznymi

W analizie problemów społecznych konieczne jest również zwrócenie uwagi na grupy, które są najczęściej zagrożone i dotknięte problemami społecznymi. Analiza problemów społecznych wykazała, że do grup tych należą:

- Rodziny z dziećmi, w szczególności rodzice o niskich kompetencjach opiekuńczych i wychowawczych, rodzice samotnie wychowujący dzieci, rodziny wielodzietne, o niskich dochodach;
- Dzieci pozbawione opieki rodziców, dzieci z rodzin dysfunkcyjnych;
- Osoby z niepełnosprawnościami;
- Osoby starsze, w szczególności o niskich dochodach, długotrwale i ciężko chore;
- Osoby z problemami psychicznymi i zaburzeniami psychicznymi;
- Osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych, niskim wykształceniu;
- Osoby o niskich kompetencjach społecznych i interpersonalnych;
- Migranci.

1.4. Analiza interesariuszy Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wołomińskiego na lata 2026-2035 tworzona jest z myślą o mieszkańcach powiatu wołomińskiego. To oni są głównymi interesariuszami, do których kierowane są działania zaplanowane w *Strategii*, przy czym określone działania kierowane są do konkretnych grup mieszkańców, a będą realizowane przez różne instytucje i organizacje. Wśród interesariuszy *Strategii* można więc wyróżnić trzy kategorie: interesariuszy mających wpływ na opracowanie i realizację dokumentu, interesariuszy, do których kierowane są działania oraz interesariuszy, których działania dotyczą jedynie w sposób pośredni.

Kluczowymi interesariuszami mającymi wpływ na opracowanie i realizację *Strategii* są Starostwo Powiatowe w Wołominie i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie. Jednostki te posiadają potencjał społeczny i organizacyjny do przygotowania i wdrażania *Strategii*. Do interesariuszy mających wpływ należą:

- Starostwo Powiatowe w Wołominie;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie;
- Zarząd Powiatu Wołomińskiego;
- Rada Powiatu Wołomińskiego;
- Inne jednostki organizacyjne Powiatu Wołomińskiego realizujące działania społeczne;
- Ośrodki pomocy społecznej z gmin wchodzących w skład powiatu wołomińskiego;
- Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej na terenie powiatu wołomińskiego;
- Organizacje pozarządowe zajmujące się rozwiązywaniem problemów społecznych.

Kluczowi interesariusze, do których kierowane są działania określone w *Strategii* to mieszkańcy powiatu wołomińskiego dotknięci problemami społecznymi, których samodzielnie nie są w stanie rozwiązać. Interesariuszami strategii są też instytucje i organizacje pozarządowe oraz ich pracownicy, którzy mogą korzystać ze wsparcia. Są to następujący interesariusze:

- Osoby i rodziny znajdujące się w sytuacjach kryzysowych;
- Rodzice mający problemy z realizacją funkcji opiekuńczej i wychowawczej;
- Dzieci i młodzież pozbawione opieki rodziców;
- Rodziny pełniące funkcje rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka;

- Osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny;
- Seniorzy;
- Osoby uzależnione i ich rodziny;
- Osoby i rodziny dotknięte przemocą – ofiary przemocy, sprawcy przemocy, członkowie rodzin, w których występuje przemoc.
- Dalsza rodzina i inni bliscy osób dotkniętych problemami społecznymi;
- Instytucje i organizacje pozarządowe zajmujące się rozwiązywaniem problemów społecznych;
- Pracownicy instytucji i organizacji zajmujący się rozwiązywaniem problemów społecznych.

Głównymi interesariuszami, na których *Strategia* oddziałuje pośrednio są wszyscy mieszkańcy powiatu. Mieszkańcy, którzy aktualnie nie korzystają z pomocy w związku z występowaniem problemów społecznych mogą – w związku z wystąpieniem trudnej sytuacji życiowej – wymagać wsparcia. Interesariuszami, których działania w dotyczą jedynie w sposób pośredni są także instytucje, organizacje i podmioty prywatne działające na terenie powiatu wołomińskiego.

1.5. Prognoza zmian w okresie objętym *Strategią*

1.5.1. Prognoza demograficzna

Prognoza liczby ludności do 2060 roku przygotowana przez GUS wskazuje, że liczba mieszkańców powiatu wołomińskiego będzie rosła – z 281 755 w 2025 roku do 326 588 w roku 2060 (ryc. 31.).

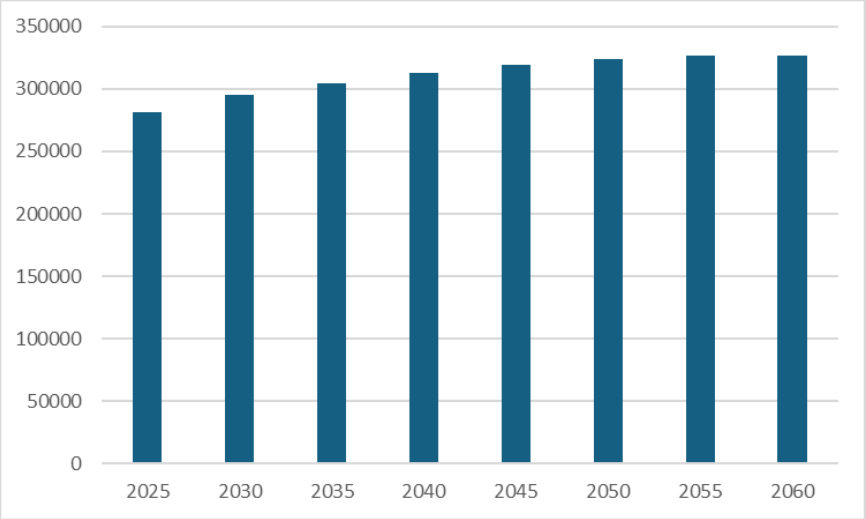

Ryc. 31. Prognoza liczby ludności w powiecie wołomińskim na lata 2025-2060
Źródło: Prognoza ludności na lata 2023-2060, https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosci/prognoza-ludnosci-na-lata-2023-2060,11,1.html.

W okresie objętym niniejszą *Strategią*, a więc w perspektywie roku 2035 liczba ludności wzrośnie do 304 879, a więc o 23 144 osoby w porównaniu z rokiem 2025. Trend ten stanowi kontynuację dotychczasowego trendu wzrostu liczby ludności na terenie powiatu (ryc. 32.).

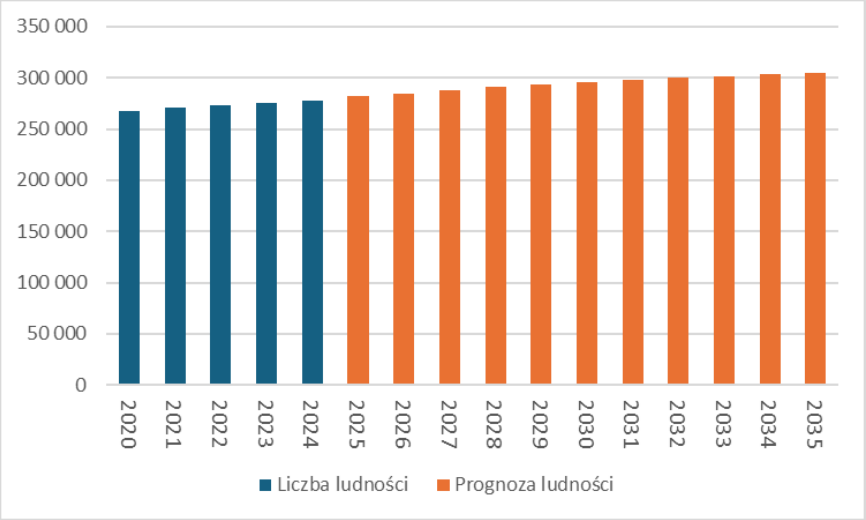

Ryc. 32. Ludność w powiecie wołomińskim w latach 2020-2035 – stan obecny i prognoza
Źródło: Prognoza ludności na lata 2023-2060, https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosci/prognoza-ludnosci-na-lata-2023-2060,11,1.html.

W perspektywie roku 2035 wzrost liczby ludności nie będzie występował we wszystkich gminach powiatu wołomińskiego. W latach 2025-2035 największy wzrost liczby ludności – o ponad 10% - będzie miał miejsce w gminach: Kobyłka, Marki, Ząbki, Radzymin. Największy wzrost – o 15,8% odnotuje gmina Marki. Wzrost liczby ludności, choć nie tak znaczący, odnotują również gminy Zielonka, Dąbrówka, Klembów, Poświętne oraz Tłuszcz. Nieznaczący spadek liczby ludności nastąpi w gminach Jadów i Wołomin, z kolei gmina Strachówka jako jedyna odnotuje większy spadek – o -11,5%.

Z perspektywy demograficznej istotna jest również struktura wiekowa ludności. Wzrost liczby ludności w latach 2025-2035 nie będzie bowiem dotyczył wszystkich kategorii wiekowych. Liczba ludności najmłodszej, w wieku przedprodukcyjnym zmaleje o niemal 3 tys. osób: z 63 958 w 2025 roku do 61 131. Wzrośnie o 14,5 tys. liczba ludności w wieku produkcyjnym: z 168 122 w 2025 roku do 182 618 w 2035 roku. Wzrośnie również – aż o 11,5 tys. – liczba ludności w wieku poprodukcyjnym: z 49 675 w 2025 roku do 61 130 w 2035 roku (ryc. 33.).

Wpłynie to na procentową zmianę udziału ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności. Wzrośnie udział osób w wieku poprodukcyjnym – z 17,6% aż do 20,1% w 2035 roku, minimalnie wzrośnie udział osób w wieku produkcyjnym – z 59,7%

do 59,9%. Zmaleje natomiast udział osób w wieku przedprodukcyjnym – z 22,7% do 20,1% (ryc. 34.).

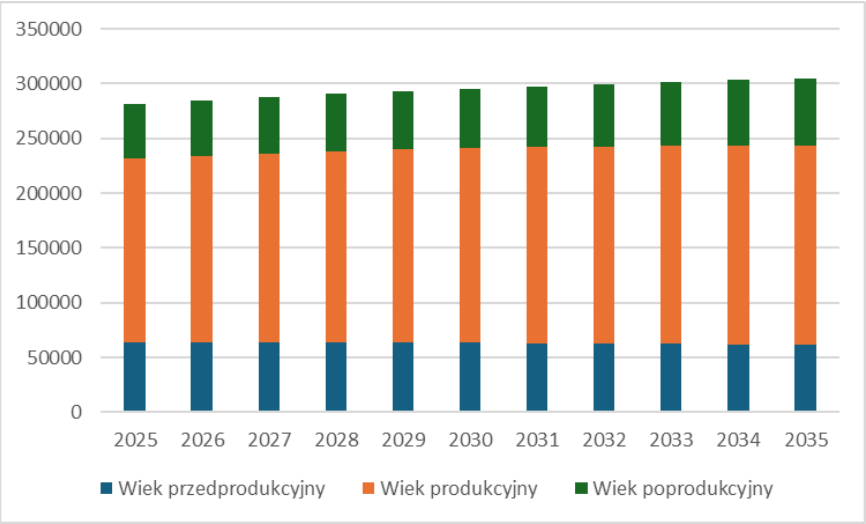

Ryc. 33. Prognoza liczby ludności w powiecie wołomińskim według ekonomicznych grup wieku na lata 2025-2035

Źródło: Prognoza ludności na lata 2023-2060, https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosci/prognoza-ludnosci-na-lata-2023-2060,11,1.html.

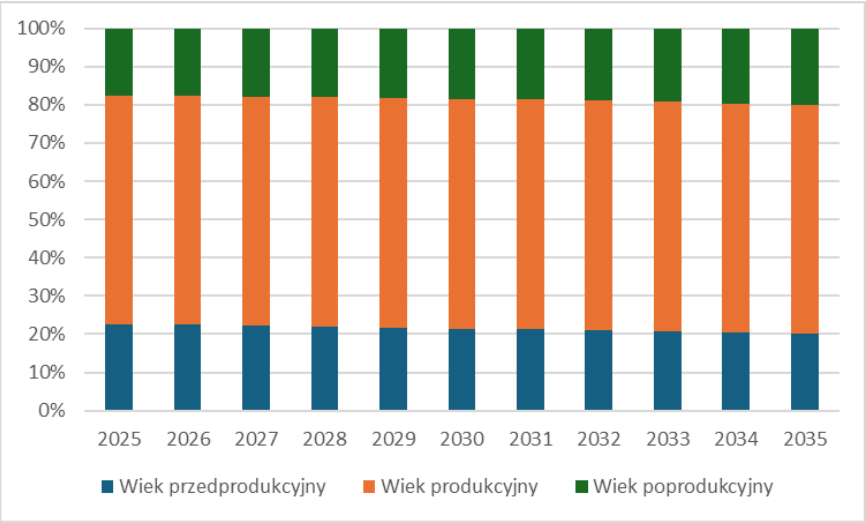

Ryc. 34. Prognoza udziału ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w powiecie wołomińskim na lata 2025-2035

Źródło: Prognoza ludności na lata 2023-2060, https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosci/prognoza-ludnosci-na-lata-2023-2060,11,1.html.

Uwagę zwraca wzrost liczby seniorów. Biorąc pod uwagę ludność w wieku 65 lat i więcej liczba ludności wzrośnie z 42 799 w 2025 roku do 51 127 w roku 2035, czyli o 8,3 tys. Jednocześnie największy liczebnie wzrost dotyczył będzie kategorii sędziwych seniorów, czyli osób w wieku lat 80 i więcej. Ich liczba wzrośnie z 8 417 w 2025 roku do 15 080 w roku 2035, czyli o niemalże 6,7 tys. (ryc. 35.).

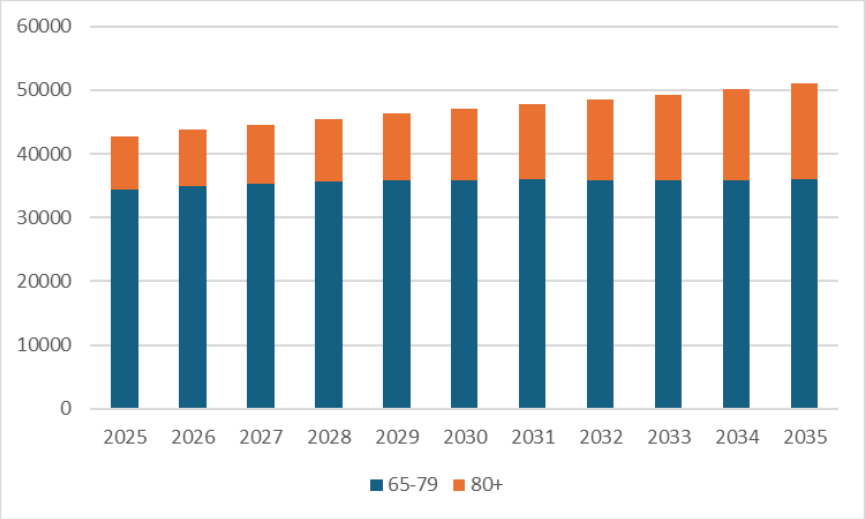

Ryc. 35. Prognoza liczby ludności w wieku lat 65 i więcej w Powiecie Wołomińskim
Źródło: Prognoza ludności na lata 2023-2060, https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosci/prognoza-ludnosci-na-lata-2023-2060,11,1.html.

Taki wzrost liczby najstarszych seniorów niesie wyzwanie dla systemów ochrony zdrowia i pomocy społecznej. Oznacza bowiem zwiększone zapotrzebowanie na usługi opieki zdrowotnej dla seniorów, w tym opieki geriatrycznej, a także zwiększone zapotrzebowanie na wsparcie ze strony pomocy społecznej, szczególnie w zakresie pomocy w codziennym funkcjonowaniu oraz opieki całodobowej dla osób, które nie będą w stanie samodzielnie funkcjonować w środowisku.

1.5.2. Prognoza występowania problemów społecznych

Prognozy występowania problemów społecznych dokonano na podstawie ocen osób zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych. W badaniu ankietowym przeprowadzonym we wrześniu 2025 roku osoby te zostały poproszone o ocenę jak zmieni się zakres występowania problemów społecznych wskazanych w ustawie z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Większość osób zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych wskazała, że wzrośnie zakres długotrwałych lub ciężkich chorób, uzależnień, ubóstwa, problemów związanych z integracją cudzoziemców, bezradnością opiekuńczo-wychowawczą i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, bezdomnością, przemocą i niepełnosprawnością. Najmniejsza liczba osób zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych wskazała na wzrost liczby ofiar handlu ludźmi i osób mających trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego. Osoby zajmujące się rozwiązywaniem problemów społecznych rzadko prognozowały spadek liczby osób dotkniętych problemami. Największa liczba osób wskazała na spadek liczby osób dotkniętych bezrobociem (ryc. 36.).

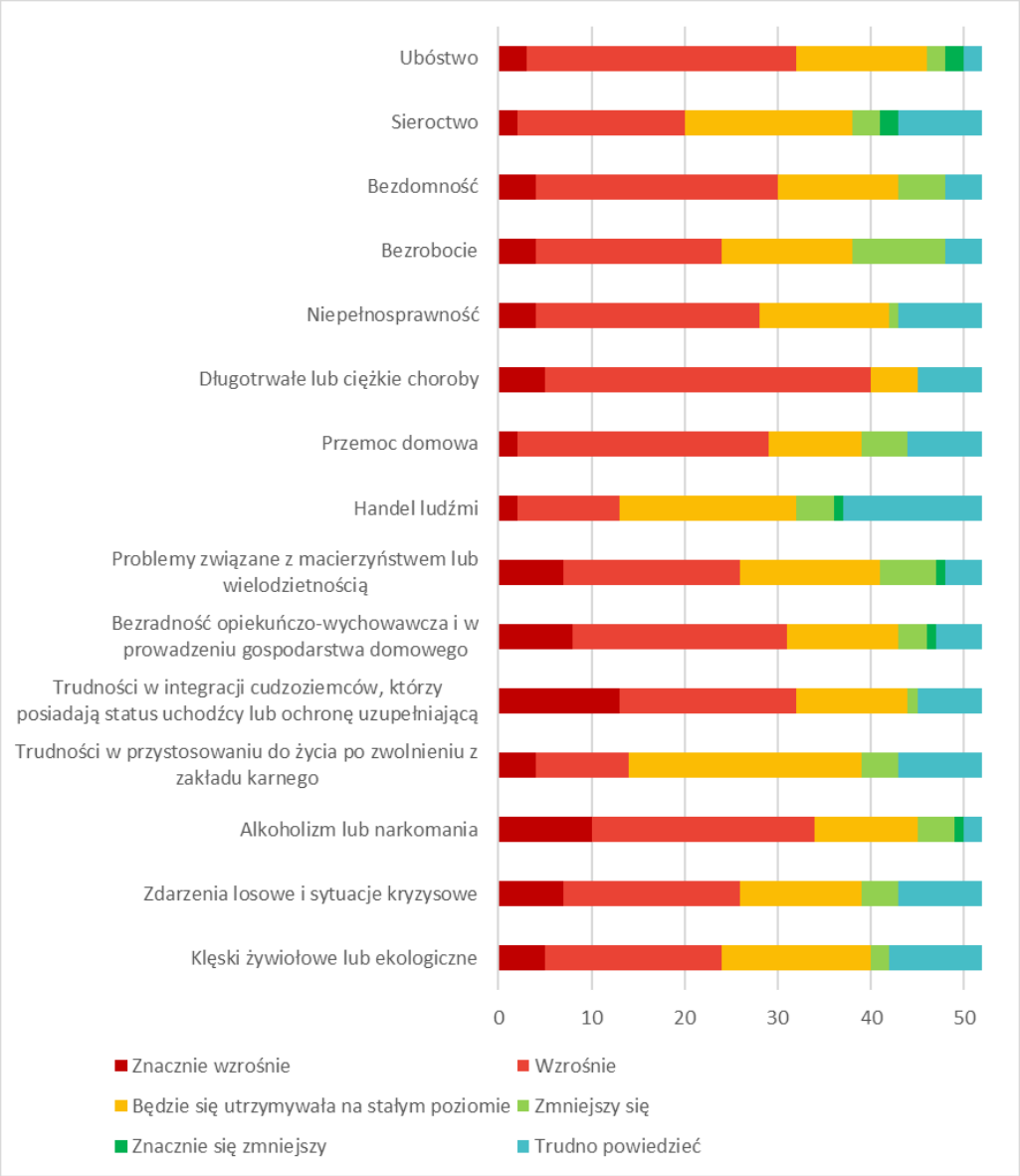

Ryc. 36. Prognoza zmian w zakresie problemów społecznych na terenie powiatu wołomińskiego w perspektywie 2035 roku – wyniki badania ankietowego (n=52)

Źródło: Opracowanie własne.

1.6. Analiza strategiczna

Analiza strategiczna funkcjonowania sfery społecznej powiatu wołomińskiego jest zbiorem działań służących określeniu czynników, które wpływają i będą wpływać na powiat wołomiński, w celu sformułowania strategii przyszłych działań Powiatu. Analiza strategiczna składa się z analizy zewnętrznej, która obejmuje otoczenie makro - i mikroekonomiczne, oraz analizy wewnętrznej, która identyfikuje mocne i słabe strony. Analizę strategiczną przeprowadzono opierając się na metodzie SWOT, która jest jedną z metod zintegrowanych, badających daną jednostkę samorządu terytorialnego i jej otoczenie. Analiza SWOT klasyfikuje czynniki ze względu na miejsce występowania – mające charakter wewnętrzny oraz zewnętrzny, a także ze względu na charakter oddziaływania – wpływające pozytywnie lub negatywnie. Pozwala to na wyróżnienie czterech kategorii czynników – należą do nich: mocne strony (S – *streghts*), słabe strony (W – *weaknesses*), szanse (O – *opportunities*) oraz zagrożenia (T – threats).

Analizę strategiczną SWOT opracowano metodą warsztatową w ramach pracy z osobami odpowiedzialnymi za rozwiązywanie problemów społecznych. Zaprezentowano ją w tabeli 44.

Tabela 44. Analiza SWOT w zakresie sytuacji społecznej w powiecie wołomińskim

Mocne strony	Słabe strony
– Atrakcyjne położenie geograficzne; – Korzystna sytuacja demograficzna; – Pozytywne wskaźniki demograficzne w odniesieniu do migracji, urodzeń i zgonów; – Rosnąca liczba zasobów mieszkaniowych; – Zróżnicowanie powiatu w zakresie gospodarczym – rozwój rolnictwa, przemysłu i usług; – Pozytywne trendy dotyczące działalności gospodarczej;	– Dochody Powiatu na 1 mieszkańca niższe niż średnia krajowa; – Stosunkowo wysoka – na tle województwa mazowieckiego – stopa bezrobocia; – Występowanie bezrobocia długookresowego oraz bierności zawodowej w związku z brakiem chęci aktywizacji zawodowej; – Zróżnicowana wielkość roczników edukacyjnych, utrudniająca organizację dydaktyki;

– Spadek stopy bezrobocia rejestrowanego; – Działania aktywizacyjne Powiatowego Urzędu Pracy, w tym kierowane do osób z niepełnosprawnościami; – Rozbudowana sieć przedszkolna i szkolna; – Szeroka oferta szkolnictwa ponadpodstawowego, szkoły zlokalizowane w różnych miejscowościach; – Oferta w zakresie edukacji specjalnej; – Wsparcie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w edukacji ogólnodostępnej; – Poradnie psychologiczno-pedagogiczne rozlokowane w różnych miejscowościach; – Dostęp do opieki zdrowotnej, w tym opieki szpitalnej; – Placówki kultury i biblioteki prowadzone przez Powiat oraz gminy; – Rozwinięta sieć lokalnego transportu publicznego na terenie powiatu; – Funkcjonowanie podmiotów ekonomii społecznej takich, jak: centrum i kluby integracji społecznej, warsztat terapii zajęciowej i spółdzielnie socjalne; – Duże zasoby instytucjonalne pomocy społecznej prowadzone przez Powiat	– Mała – w relacji do liczby mieszkańców – liczba personelu medycznego; – Niewielka – w relacji do liczby mieszkańców – liczba organizacji pozarządowych; – Wakaty i brak chętnych do podejmowania pracy w sektorze pomocy społecznej, w szczególności pracowników socjalnych, asystentów rodziny i asystentów osób z niepełnosprawnościami; – Zbyt mała liczba etatów w instytucjach pomocowych; – Niedostatek specjalistycznej kadry: psychologów, psychologów dziecięcych, psychiatrów, psychiatrów dziecięcych; – Zróżnicowanie gmin w zakresie odsetka osób korzystających z pomocy społecznej; – Rosnąca liczba osób i rodzin wymagających różnorodnych form pomocy i wsparcia o charakterze usługowym; – Duża liczba osób wymagających wsparcia pomocy społecznej w związku z ubóstwem, niepełnosprawnością oraz ciężkimi i przewlekłymi chorobami; – Rosnąca liczba cudzoziemców wymagających wsparcia integracyjnego;

Wołomiński, gminy oraz sektor pozarządowy; – Podmioty instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu; – Dostęp do mieszkalnictwa wspomaganego; – Profesjonalna kadra zajmująca się rozwiązywaniem problemów społecznych; – Bieżące dostosowywanie działań do zdiagnozowanych potrzeb, np. w zakresie wsparcia osób z Ukrainy; – Współpraca między instytucjami publicznymi; – Współpraca sektora publicznego z organizacjami pozarządowymi w sferze rozwiązywania problemów społecznych; – Rosnące środki finansowe na działania z zakresu rozwiązywania problemów społecznych.	– Rosnąca liczba osób wymagająca wsparcia w sytuacjach kryzysowych, w tym w związku z przemocą domową; – Znaczący wzrost liczby dzieci wymagających umieszczenia w pieczy zastępczej; – Brak zainteresowania pełnieniem funkcji rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka, trudności z pozyskaniem kandydatów na rodziców zastępczych; – Zbyt małe wsparcie rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka w zakresie diagnozy i terapii oraz leczenia dzieci umieszczonych w pieczy; – Brak wystarczających środków z PFRON na zapewnienie wsparcia w zakresie rehabilitacji społecznej wszystkim potrzebującym.
Szanse	**Zagrożenia**
– Wdrażanie działań zaplanowanych w *Strategii* i programach działań w sferze społecznej; – Rozwój sektora pozarządowego oraz współpracy organizacji pozarządowych z Powiatem Wołomińskim i gminami w zakresie rozwiązywania problemów społecznych; – Powstawanie podmiotów ekonomii społecznej;	– Rosnące wydatki Powiatu i ograniczanie środków na działania z zakresu rozwiązywania problemów społecznych; – Pogarszanie się sytuacji gospodarczej i wzrost liczby osób i rodzin dotkniętych trudnymi sytuacjami życiowymi; – Negatywny wpływ sytuacji społeczno-gospodarczej na kondycję psychiczną mieszkańców;

– Zwiększenie dostępu mieszkańców do informacji dotyczących możliwych form wsparcia; – Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców, w tym pomocy sąsiedzkiej i wolontariatu; – Pozyskiwanie środków zewnętrznych na działania w zakresie rozwiazywania problemów społecznych; – Rozwój nowych usług publicznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców.	– Zagrożenia związane z sytuacją międzynarodową; – Zwiększanie się liczby gospodarstw jednoosobowych, szczególnie wśród osób starszych i z niepełnosprawnościami; – Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, osłabianie więzi rodzinnych; – Spadek aktywności społecznej, w tym w zakresie wolontariatu i działań organizacji pozarządowych; – Brak zainteresowania podejmowaniem zatrudnienia w instytucjach pomocowych; – Niespójność systemu polityki społecznej państwa; – Niespójne przepisy prawne utrudniające realizację zadań; – Brak specjalistów chętnych do pracy na stanowiskach związanych z realizacją działań pomocowych.

Źródło: Opracowanie własne.

2. Część programowa

2.1. Kluczowe założenia, wizja i misja Strategii

W ramach *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wołomińskiego na lata 2026-2035* przyjęto następujące założenia:

- Spójność *Strategii* z dokumentami wyższej rangi;
- Spójność dokumentów niższej rangi (programów działań w sferze społecznej) ze *Strategią*;
- Realizację *Strategii* w latach 2026-2035;
- Konsultowanie założeń dokumentu z gminami powiatu wołomińskiego;
- Wytyczenie celów strategicznych, kierunków działań i zadań w oparciu o diagnozę sytuacji społecznej i prognozę zmian w okresie objętym *Strategią*;
- Uwzględnienie w *Strategii* zadań nakładanych na powiat jako jednostkę samorządu terytorialnego;
- Współpracę Powiatu Wołomińskiego z gminami oraz podmiotami ekonomii społecznej, w tym organizacjami pozarządowymi.

Wizja w strategii rozwiązywania problemów społecznych wskazuje na pożądany obraz przyszłości, który zostanie osiągnięty dzięki realizacji dokumentu. Z kolei misja wskazuje na zamierzenia i aspiracje jednostki przyjmującej strategię. Wizja i misja Powiatu Wołomińskiego w sferze rozwiązywania problemów społecznych została przedstawiona na ryc. 37. Realizacji wizji i misji podporządkowane będą cele strategiczne, kierunki działań i zadania wytyczone w niniejszym dokumencie.

WIZJA	**Powiat Wołomiński zapewniający mieszkańcom wsparcie w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych poprzez działalność instytucji powiatowych oraz współpracę z gminami i sektorem ekonomii społecznej i biznesem**
MISJA	**Organizacja efektywnego systemu rozwiazywania problemów społecznych dla wsparcia osób i rodzin w trudnych sytuacjach życiowych**

Ryc. 37. Wizja i misja Powiatu Wołomińskiego w sferze rozwiązywania problemów społecznych

Źródło: Opracowanie własne.

2.2. Cele strategiczne

Cele strategiczne strategii rozwiązywania problemów społecznych wskazują kluczowe kierunki działań w zakresie rozwiazywania zdiagnozowanych problemów społecznych. W oparciu o diagnozę sfery społecznej w powiecie wołomińskim, analizę problemów społecznych i sposobów ich rozwiązywania wytyczono sześć celów strategicznych przewidzianych do realizacji na lata 2026-2035. Przedstawiono je na ryc. 38.

Cel strategiczny 1.
Wsparcie rodzin w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych

Cel strategiczny 2.
Zapewnienie profesjonalnej opieki i wychowania w ramach pieczy zastępczej

Cel strategiczny 3.
Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin

Cel strategiczny 4.
Rozwój polityki senioralnej

Cel strategiczny 5.
Przeciwdziałanie trudnym sytuacjom życiowym i kryzysom

Cel strategiczny 6.
Zapewnienie kompleksowej opieki hospicyjnej dla mieszkańców powiatu wołomińskiego

Cel strategiczny 7.
Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych

Ryc. 38. Cele strategiczne *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wołomińskiego na lata 2026-2035*

Źródło: Opracowanie własne.

Realizacja założonych celów pozwoli na rozwiązanie zdiagnozowanych jako najbardziej uciążliwe kwestii i problemów społecznych dotykających mieszkańców powiatu wołomińskiego, dzięki czemu poprawi się ich jakość życia.

Cel strategiczny 1. 1. Wsparcie rodzin w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych zakłada wsparcie rodzin we właściwej realizacji ich funkcji, szczególnie funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz emocjonalnej, a także wsparcie dzieci potrzebujących pomocy w funkcjonowaniu w środowisku i relacjach społecznych.

Cel strategiczny 2. Zapewnienie profesjonalnej opieki i wychowania w ramach pieczy zastępczej skoncentrowany jest na wsparciu rozwoju i funkcjonowania systemu pieczy zastępczej, zarówno pieczy rodzinnej, jak też instytucjonalnej w trosce o zapewnienie dzieciom pozbawionym opieki rodziców możliwie najlepszego wsparcia.

Cel strategiczny 3. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin ukierunkowany jest na działania z zakresu rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnościami oraz integrację osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.

Cel strategiczny 4. Rozwój polityki senioralnej zakłada rozwijanie i wdrażanie działań zapewniających opiekę seniorom, w tym w środowisku oraz w razie potrzeby w instytucjach całodobowego pobytu, a także działania w zakresie aktywizacji i integracji seniorów.

Cel strategiczny 5. Przeciwdziałanie trudnym sytuacjom życiowym i kryzysom jest nastawiony na wsparcie osób w sytuacjach kryzysowych, w tym w związku z przemocą domową, uzależnieniami, a także na działania wspierające osoby bezrobotne i cudzoziemców.

Cel strategiczny 6. Zapewnienie kompleksowej opieki hospicyjnej dla mieszkańców powiatu wołomińskiego koncentruje się na rozwoju opieki hospicyjnej realizowanej przez Hospicjum Opatrzności Bożej Księża Orioniści w celu wsparcia osób nieuleczalnie chorych i ich rodzin.

Cel strategiczny 7. Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych jest odpowiedzią na zdiagnozowaną potrzebę tworzenia odpowiednich warunków realizacji zadań pomocowych, a także podejmowania wspólnych, partnerskich działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych z innymi instytucjami publicznymi oraz z organizacjami pozarządowymi.

2.3. Usługi społeczne realizowane w ramach Strategii

Cele strategiczne ukierunkowują działania realizowane w ramach *Strategii* i realizowane zadania na określone usługi społeczne z katalogu usług określonych w art. 2 ust 1 pkt 1-14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. W ramach *Strategii* realizowane będą usługi z zakresu:

- Polityki prorodzinnej;
- Wspierania rodziny;
- Systemu pieczy zastępczej;
- Pomocy społecznej;
- Wspierania osób niepełnosprawnych.

Głównym realizatorem usług będzie Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej, przy wsparciu instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych.

2.4. Kierunki działań i zadania

Przyjęte cele strategiczne są priorytetowymi obszarami interwencji, w ramach których będą podejmowane działania, służące rozwiązywaniu problemów społecznych. Cele strategiczne są konkretyzowane poprzez określenie kierunków działań, a następnie wskazanie zadań, czyli planowanych do realizacji przedsięwzięć.

Cel strategiczny 1. Wsparcie rodzin w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych

Kierunki działań	Zadania
1.1. Rozwijanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców	**1.1.1. Udzielanie poradnictwa rodzinnego i socjalnego** **1.1.2. Treningi umiejętności rodzicielskich** **1.1.3. Tworzenie grup wsparcia i grup samopomocowych dla rodzin**
1.2. Rozwijanie umiejętności społecznych dzieci i młodzieży	**1.2.1. Treningi umiejętności społecznych** **1.2.2. Rozwijanie zainteresowań dzieci i młodzieży**

Cel strategiczny 2. Zapewnienie profesjonalnej opieki i wychowania w ramach pieczy zastępczej

Kierunki działań	Zadania
2.1. Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	2.1.1. Promocja rodzicielstwa zastępczego 2.1.2. Wsparcie w procedurze kwalifikacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej
2.2. Zwiększanie liczby miejsc w pieczy zastępczej	2.2.1. Utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego 2.2.2. Utworzenie nowych rodzin zastępczych zawodowych lub rodzinnych domów dziecka
2.3. Tworzenie podmiotów zapewniających wsparcie interwencyjne	2.3.1. Utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego 2.3.2. Utworzenie rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego
2.4. Specjalistyczne wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	2.4.1. Utworzenie ośrodka wsparcia diagnostyczno-terapeutycznego 2.4.2. Ułatwiony dostęp do wsparcia i terapii psychologicznej dla dzieci umieszczonych w pieczy 2.4.3. Ułatwiony dostęp do specjalistycznej opieki medycznej dla dzieci umieszczonych w pieczy 2.4.4. Wsparcie dzieci z pieczy zastępczej w zajęciach w świetlicach terapeutycznych 2.4.5. Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy w rozwoju zainteresowań
2.5. Usamodzielnianie osób opuszczających pieczę zastępczą	2.5.1. Wsparcie w ramach indywidualnego programu usamodzielniania 2.5.2. Wsparcie mieszkaniowe poprzez mieszkania treningowe
2.6. Wsparcie podmiotów pieczy zastępczej	2.6.1. Specjalistyczne wsparcie podmiotów pieczy zastępczej w kontakcie z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy

	2.6.2. Zapewnienie usług wytchnieniowych osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą **2.6.3. Wsparcie psychologiczne i superwizyjne dla osób realizujących zadania z zakresu pieczy zastępczej**

Cel strategiczny 3. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin

Kierunki działań	Zadania
3.1. Likwidacja barier utrudniających osobom z niepełnosprawnościami udział w życiu społecznym	3.1.1. Rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnościami finansowana ze środków PFRON 3.1.2. Zapewnienie dostępu do terapii zajęciowej w ramach WTZ 3.1.3. Zapewnienie dostępu do wsparcia w środowisku lokalnym 3.1.4. Wspieranie jednostek zajmującymi się osobami z niepełnosprawnością znaczną bez możliwości kształcenia i podjęcia zatrudnienia 3.1.5. Wspieranie działań integracyjnych, sportowych i kulturalnych realizowanych przez organizacje pozarządowe 3.1.6. Realizacja programów wspierających osoby niepełnosprawne w rehabilitacji społecznej 3.1.7. Utworzenie informatora dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin 3.1.8. Tworzenie miejsc spotkań przy Poradniach Psychologiczno-Pedagogicznych dla grup wsparcia zrzeszających rodziców dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami 3.1.9. Likwidacja barier komunikacyjnych dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin w instytucjach publicznych prowadzonych przez Powiat Wołomiński 3.1.10. Wsparcie mieszkaniowe poprzez utworzenie nowych mieszkań treningowych
3.2. Likwidacja barier utrudniających osobom z niepełnosprawnościami aktywizację zawodową	3.2.1. Targi pracy dla osób niepełnosprawnych 3.2.2. Instrumenty i usługi rynku pracy wspierające osoby niepełnosprawne w podjęciu zatrudnienia 3.2.3. Rozwój zatrudnienia wspieranego

3.3. Wsparcie dzieci z niepełnosprawnościami i ich rodzin	**3.3.1. Zwiększenie dostępności diagnostyki i terapii w ramach poradni psychologiczno-pedagogicznych** **3.3.2. Zwiększenie dostępności kształcenia specjalnego** **3.3.3. Rozwijanie różnych form terapii i wsparcia dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej** **3.3.4. Wsparcie młodzieży niepełnosprawnej w uzyskiwaniu wyższego wykształcenia**

Cel strategiczny 4. Rozwój polityki senioralnej

Kierunki działań	Zadania
4.1. Wsparcie seniorów w dostępie do opieki i ochrony zdrowia	4.1.1. Akcje i programy zdrowotne dla osób 60+ 4.1.2. Zapewnienie dostępu do ośrodków wsparcia dziennego i domów pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku 4.1.3. Rozwój mieszkalnictwa wspomaganego
4.2. Aktywizacja i integracja osób starszych	4.2.1. Wspieranie inicjatyw środowisk senioralnych 4.2.2. Utworzenie informatora dla osób starszych
4.3. Wspieranie inicjatyw międzypokoleniowych	4.3.1. Wspieranie międzypokoleniowych inicjatyw kulturalnych 4.3.2. Wspieranie międzypokoleniowych działań edukacyjnych

Cel strategiczny 5. Przeciwdziałanie trudnym sytuacjom życiowym i kryzysom

Kierunki działań	Zadania
5.1. Wsparcie osób w sytuacjach kryzysowych, w tym doznających przemocy domowej	5.1.1. Wsparcie w ramach POIK oraz punktów specjalistycznego poradnictwa 5.1.2. Poprawa dostępu do specjalistów udzielających pomocy w sytuacjach kryzysowych 5.1.3. Kampanie informacyjne dotyczące pomocy w sytuacjach kryzysowych
5.2. Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec sprawców przemocy domowej	5.2.1. Realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla kobiet 5.2.2. Zwiększenie liczby miejsc w grupach programu korekcyjno-edukacyjnego dla mężczyzn
5.3. Rozwój profilaktyki i terapii uzależnień	5.3.1. Realizacja działań w zakresie profilaktyki uzależnień 5.3.2. Rozwój terapii uzależnień dla osób dorosłych 5.3.3. Rozwój terapii uzależnień dla dzieci i młodzieży 5.3.4. Wsparcie osób współuzależnionych 5.3.5. Współpraca Powiatu z jednostkami prowadzącymi terapię uzależnień
5.4. Aktywizacja osób bezrobotnych i biernych zawodowo zagrożonych wykluczeniem społecznym	5.4.1. Realizacja prac społecznie użytecznych 5.4.2. Wsparcie osób bezrobotnych w Klubach i Centrach Integracji Społecznej 5.4.3. Warsztaty rozwijające kompetencje społeczne i zawodowe 5.4.4. Specjalne programy wspierające osoby bezrobotne, w tym młodzież i osoby w wieku 50+ 5.4.5. Targi pracy
5.5. Integracja cudzoziemców zamieszkujących na terenie powiatu wołomińskiego	5.5.1. Kursy językowe dla cudzoziemców 5.5.2. Targi pracy i szkolenia dla bezrobotnych cudzoziemców 5.5.3. Wsparcie działań integrujących cudzoziemców ze społecznością lokalną

5.6. Wsparcie rozwoju psychiatrii w celu zapewnienia zdrowia psychicznego i przeciwdziałania kryzysom	**5.6.1. Zwiększenie dostępności do lekarzy psychiatrów**

Cel strategiczny 6. Zapewnienie kompleksowej opieki hospicyjnej dla mieszkańców powiatu wołomińskiego

Kierunki działań	Zadania
6.1. Wsparcie i rozwój opieki hospicyjnej dla dzieci i dorosłych	6.1.1. Zapewnienie kompleksowej opieki paliatywnej w Hospicjum dla dzieci i dorosłych 6.1.2. Udzielanie wsparcia psychologicznego, socjalnego i duchowego dla pacjentów Hospicjum i ich rodzin w trakcie choroby i osierocenia 6.1.3. Organizacja programów rehabilitacyjnych, terapii usprawniających oraz działań profilaktycznych poprawiających komfort życia pacjentów w Hospicjum
6.2. Edukacja i aktywizacja społeczna w zakresie opieki hospicyjnej	6.2.1. Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych dla mieszkańców powiatu wołomińskiego na temat opieki paliatywnej i hospicyjnej 6.2.2. Pomoc wolontariuszy w Hospicjum

Cel strategiczny 7. Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych

Kierunki działań	Zadania
7.1. Rozwój kadr wspierających rozwiązywanie problemów społecznych	7.1.1. Zwiększenie liczby etatów na działania pomocowe 7.1.2. Zapewnienie adekwatnych wynagrodzeń pracownikom służb społecznych 7.1.3. Superwizja dla pracowników zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych 7.1.4. Podnoszenie kwalifikacji pracowników służb społecznych
7.2. Wsparcie rozwoju sektora pozarządowego	7.2.1. Działania animacyjne i wspierające w ramach Punktu Wsparcia Aktywności Społecznej 7.2.2. Zlecanie zadań organizacjom pozarządowym

2.5. Sposób realizacji Strategii, ramy finansowe i wskaźniki realizacji zadań

Dla realizacji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wołomińskiego na lata 2026-2035* przyjęto system wdrażania składający się z trzech etapów:

- Etap 1. Prace nad dokumentem i przyjęcie *Strategii* – rok 2025;
- Etap 2. Wdrażanie *Strategii* i bieżący monitoring – lata 2026-2035;
- Ewaluacja *Strategii* i prace nad nowym dokumentem – rok 2035.

Przyjęcie *Strategii* jest pierwszym krokiem do rozwiązania zdiagnozowanych kwestii i problemów społecznych, przy wykorzystaniu pomysłów i rozwiązań zawartych w dokumencie. Aby strategia spełniła swoje zadanie konieczne jest bieżące monitorowanie realizacji celów i zadań oraz ich efektów, jak również stałe diagnozowanie potrzeb w sferze społecznej, a w razie potrzeby korekta celów, kierunków działań i zadań strategicznych tak, aby jak najlepiej odpowiadały one na bieżące potrzeby społeczne.

Głównym realizatorem dokumentu będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie, przy wsparciu innych wykonawców zadań – Starostwa Powiatowego w Wołominie, innych instytucji powiatowych, w tym jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, pieczy zastępczej, sektora kultury i edukacji, podmiotów gminnych oraz organizacji pozarządowych, którzy zostali wskazani jako wykonawcy w odniesieniu do konkretnych zadań w matrycach zadań.

Większość zadań *Strategii* realizowana będzie w trybie ciągłym, w całym okresie wdrażania dokumentu, a więc w latach 2026-2035, co również zawarto w matrycach zadań.

Realizacja *Strategii* pociąga za sobą określone wydatki. Trudność określenia ram finansowych dokumentu wynika z wielu czynników. Kluczowe znaczenie ma tu horyzont czasowy *Strategii*, a także wielość zadań i podmiotów realizujących działania. Uniemożliwia to precyzyjne określenie wysokości funduszy przeznaczonych na realizację *Strategii* w poszczególnych latach.

Środki przewidziane na realizację zadań uwzględnione zostaną w budżetach poszczególnych jednostek, a pochodzić będą przede wszystkim z budżetu powiatu, ale również z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) i innych źródeł. Dla realizacji zadań w miarę możliwości wykorzystywane będą również środki zagraniczne, przede wszystkim pochodzące z funduszy europejskich, a także środki pozyskiwane w ramach projektów.

Rezultaty realizowanych zadań muszą być weryfikowalne i mierzalne. Dla analizy rezultatów realizacji zadań określono wskaźniki, czyli fakty i zjawiska, które pokazują, że zadanie zostało wdrożone, a planowana zmiana została zrealizowana.

Dla każdego zadania zaplanowanego w ramach *Strategii* sporządzono matrycę zadania w której określono zakres zadania, beneficjentów, harmonogram realizacji zadania, główne źródła finansowania, realizatorów oraz wskaźniki realizacji zadania.

MATRYCE ZADAŃ

Skróty stosowane w matrycach:

CIS – Centra integracji społecznej

DPS – Domy pomocy społecznej

KIS – Kluby integracji społecznej

NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia

NGO – Organizacje pozarządowe

OPS – Ośrodki pomocy społecznej w gminach położonych na terenie powiatu wołomińskiego

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie

PES – Podmioty ekonomii społecznej

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PPP – Poradnie psychologiczno-pedagogiczne działające na terenie powiatu wołomińskiego

PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie

WTZ – Warsztaty terapii zajęciowej

Nazwa zadania	**1.1.1. Udzielanie poradnictwa rodzinnego i socjalnego**
Zakres zadania	Zadanie przewiduje wsparcie rodzin wykazujących trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, rodzin ubogich oraz w trudnych sytuacjach życiowych w formie poradnictwa rodzinnego i socjalnego
Beneficjenci	Rodzice potrzebujący wsparcia
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, budżety organizacji pozarządowych, budżety gmin
Realizatorzy	PCPR, PPP, NGO, OPS
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób objętych wsparciem

Nazwa zadania	**1.1.2. Treningi umiejętności rodzicielskich**
Zakres zadania	Zadanie przewiduje realizację psychoedukacyjnych zajęć dla rodziców, które mają na celu rozwijanie kompetencji wychowawczych, poprawę komunikacji z dzieckiem, zrozumienie jego potrzeb i budowanie zdrowych relacji rodzinnych
Beneficjenci	Rodzice mający trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, budżety organizacji pozarządowych, budżety gmin
Realizatorzy	PCPR, PPP, NGO, OPS
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób objętych wsparciem

Nazwa zadania	**1.1.3. Tworzenie grup wsparcia i grup samopomocowych dla rodzin**
Zakres zadania	Zadanie zakłada organizację grup, w ramach których rodzice mieliby możliwość dzielenia się doświadczeniami, otrzymania wsparcia emocjonalnego i nauki radzenia sobie z trudnościami wychowawczymi, stresującymi sytuacjami i problemami rozwoju dzieci
Beneficjenci	Rodzice potrzebujący wsparcia
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, budżety organizacji pozarządowych
Realizatorzy	Starostwo Powiatowe w Wołominie, PCPR, NGO, OPS
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób objętych wsparciem

Nazwa zadania	**1.2.1. Treningi umiejętności społecznych**
Zakres zadania	Zadanie zakłada realizację treningów umiejętności społecznych, a więc formy grupowej terapii, wspierającej rozwój emocjonalny i społeczny dzieci poprzez realizację zajęć, podczas których dzieci uczą się art. jak rozpoznawać i nazywać emocje swoje i innych, jak budować relacje z rówieśnikami, jak radzić sobie z napięciem w sytuacjach społecznych
Beneficjenci	Dzieci mające problemy w relacjach społecznych
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, budżety organizacji pozarządowych, budżety gmin
Realizatorzy	PCPR, NGO, OPS
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób objętych wsparciem

Nazwa zadania	**1.2.2. Rozwijanie zainteresowań dzieci i młodzieży**
Zakres zadania	Zadanie przewiduje organizację zajęć dodatkowych, w ramach których dzieci i młodzież będą rozwijały swoje zainteresowania i pasje, realizowały działania edukacyjne, kulturalne, artystyczne, sportowe i rekreacyjne
Beneficjenci	Dzieci i młodzież
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, środki krajowe i unijne w ramach projektów, środki organizacji pozarządowych
Realizatorzy	Szkoły, instytucje kultury, NGO
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób objętych wsparciem

Nazwa zadania	**2.1.1. Promocja rodzicielstwa zastępczego**
Zakres zadania	Realizacja stałych działań informujących i promujących rodzicielstwo zastępcze oraz okazyjnych akcji promocyjnych podczas imprez kulturalnych i rekreacyjnych
Beneficjenci	Osoby potencjalnie zainteresowane pełnieniem funkcji rodziny zastępczej lub prowadzeniem rodzinnego domu dziecka, społeczność lokalna
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, budżety gmin, środki unijne w ramach projektów
Realizatorzy	PCPR, OPS
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba przygotowanych materiałów promocyjnych Liczba imprez podczas których promowano rodzicielstwo zastępcze

Nazwa zadania	**2.1.2. Wsparcie w procedurze kwalifikacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej**
Zakres zadania	Udzielanie pomocy informacyjnej i specjalistycznej osobom zainteresowanym pełnieniem funkcji rodziny zastępczej lub prowadzeniem rodzinnego domu dziecka w procedurze kwalifikacji do pełnienia funkcji rodzica zastępczego
Beneficjenci	Osoby zainteresowane pełnieniem funkcji rodziny zastępczej lub prowadzeniem rodzinnego domu dziecka
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki
Realizatorzy	PCPR
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba nowych rodzin zastępczych Liczba nowych rodzinnych domów dziecka

Nazwa zadania	**2.2.1. Utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego**
Zakres zadania	Utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego na 14 miejsc dla dzieci i młodzieży pozbawionych opieki rodziców
Beneficjenci	Dzieci i młodzież pozbawione opieki rodziców
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, środki unijne w ramach projektów
Realizatorzy	Starostwo Powiatowe, PCPR
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba nowych placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego Liczba miejsc w nowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego

Nazwa zadania	**2.2.2. Utworzenie nowych rodzin zastępczych zawodowych lub rodzinnych domów dziecka**
Zakres zadania	Tworzenie nowych rodzin zastępczych zawodowych lub rodzinnych domów dziecka na terenie powiatu wołomińskiego
Beneficjenci	Dzieci i młodzież pozbawione opieki rodziców
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki
Realizatorzy	PCPR
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba nowych rodzin zastępczych zawodowych Liczba nowych rodzinnych domów dziecka

Nazwa zadania	**2.3.1. Utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego**
Zakres zadania	Utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego zapewniającej doraźną całodobową opiekę i wychowanie w sytuacjach kryzysowych
Beneficjenci	Dzieci i młodzież pozbawione opieki rodziców
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki
Realizatorzy	Starostwo Powiatowe, PCPR
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba nowych placówek opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego Liczba miejsc w nowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego

Nazwa zadania	**2.3.2. Utworzenie rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego**
Zakres zadania	Utworzenie rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego zapewniającej doraźną całodobową opiekę i wychowanie w sytuacjach kryzysowych
Beneficjenci	Dzieci i młodzież pozbawione opieki rodziców
Harmonogram realizacji zadania	2026
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki
Realizatorzy	PCPR
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba nowych rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego

Nazwa zadania	**2.4.1. Utworzenie ośrodka wsparcia diagnostyczno-terapeutycznego**
Zakres zadania	Zadanie obejmuje utworzenie ośrodka wsparcia diagnostyczno-terapeutycznego, w którym specjaliści będą realizowali zadania z zakresu diagnostyki oraz prowadzenia terapii dzieci i młodzieży umieszczonych w pieczy zastępczej
Beneficjenci	Dzieci i młodzież umieszczone w pieczy zastępczej
Harmonogram realizacji zadania	2026=2030
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki
Realizatorzy	PCPR
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba utworzonych ośrodków wsparcia

Nazwa zadania	**2.4.2. Ułatwiony dostęp do wsparcia i terapii psychologicznej dla dzieci umieszczonych w pieczy**
Zakres zadania	Realizacja działań wspierających podmioty pieczy zastępczej w zakresie udzielania dzieciom i młodzieży umieszczonym w pieczy wsparcia psychologicznego i terapii psychologicznej w specjalnym, przyspieszonym trybie
Beneficjenci	Dzieci i młodzież umieszczone w pieczy zastępczej
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki
Realizatorzy	PCPR, PPP, NGO
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba dzieci korzystających ze wsparcia i terapii psychologicznej

Nazwa zadania	**2.4.3. Ułatwiony dostęp do specjalistycznej opieki medycznej dla dzieci umieszczonych w pieczy**
Zakres zadania	Realizacja działań wspierających podmioty pieczy zastępczej w zakresie korzystania ze świadczeń zdrowotnym w specjalnym, przyspieszonym trybie
Beneficjenci	Dzieci i młodzież umieszczone w pieczy zastępczej
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, NFZ
Realizatorzy	PCPR, podmioty ochrony zdrowia
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba dzieci korzystających z pomocy

Nazwa zadania	**2.4.4. Wsparcie dzieci z pieczy zastępczej w zajęciach w świetlicach terapeutycznych**
Zakres zadania	Zadanie przewiduje utworzenie świetlic terapeutycznych dla dzieci i młodzieży umieszczonej w pieczy zastępczej oraz udzielanie wsparcia dzieciom w ramach tych placówek
Beneficjenci	Dzieci i młodzież umieszczone w pieczy zastępczej
Harmonogram realizacji zadania	2026
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki
Realizatorzy	PCPR
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba utworzonych świetlic terapeutycznych Liczba dzieci korzystających ze świetlic terapeutycznych

Nazwa zadania	**2.4.5. Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy w rozwoju zainteresowań**
Zakres zadania	Zadanie zakłada realizację różnych form wsparcia dzieci i młodzieży umieszczonej w pieczy zastępczej w rozwoju zainteresowań poprzez art. finansowanie zajęć dodatkowych, wyjazdów feryjnych i wakacyjnych, udziału w półkoloniach i innych formach aktywności
Beneficjenci	Dzieci i młodzież umieszczone w pieczy zastępczej
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, środki unijne w ramach projektów, środki organizacji pozarządowych
Realizatorzy	PCPR, NGO
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba dzieci objętych wsparciem

Nazwa zadania	**2.5.1. Wsparcie w ramach indywidualnego programu usamodzielniania**
Zakres zadania	Zadanie zakłada przygotowanie i wdrożenie indywidualnego programu usamodzielniania dla osób pełnoletnich opuszczających podmioty pieczy zastępczej
Beneficjenci	Osoby pełnoletnie opuszczające pieczę zastępczą
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki
Realizatorzy	PCPR
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób objętych indywidualnym programem usamodzielniania

Nazwa zadania	**2.5.2. Wsparcie mieszkaniowe poprzez mieszkania treningowe**
Zakres zadania	Zapewnienie mieszkania oraz treningu w obszarze rozwijania lub utrwalania niezależności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych, integracji ze społecznością lokalną w celu umożliwienia prowadzenia niezależnego życia dla pełnoletnich wychowanków opuszczających pieczę zastępczą
Beneficjenci	Osoby pełnoletnie opuszczające pieczę zastępczą
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki
Realizatorzy	PCPR
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób korzystających z mieszkania treningowego

Nazwa zadania	**2.6.1. Specjalistyczne wsparcie podmiotów pieczy zastępczej w kontakcie z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy**
Zakres zadania	Wsparcie rodziców zastępczych oraz wychowawców i kierowników podmiotów pieczy zastępczej w kontakcie z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy w sytuacjach konfliktowych, trudnych, w przypadku zastrzeżeń i żądań formułowanych przez rodziców
Beneficjenci	Rodzice zastępczy, wychowawcy, kierownicy podmiotów pieczy zastępczej
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki
Realizatorzy	PCPR
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba dzieci, w przypadku których konieczne było wsparcie w kontaktach z rodzicami

Nazwa zadania	**2.6.2. Zapewnienie usług wytchnieniowych osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą**
Zakres zadania	Zapewnienie wsparcia rodzin pomocowych oraz innych form pomocy wytchnieniowej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą
Beneficjenci	Osoby sprawujące rodzinną pieczę zastępczą
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, środki krajowe i unijne w ramach projektów
Realizatorzy	PCPR
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka objętych wsparciem

Nazwa zadania	**2.6.3. Wsparcie psychologiczne i superwizyjne dla osób realizujących zadania z zakresu pieczy zastępczej**
Zakres zadania	Zapewnienie wsparcia psychologicznego oraz superwizji dla pracowników realizujących zadania z zakresu pieczy zastępczej w PCPR oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych
Beneficjenci	Pracownicy realizujący zadania z zakresu pieczy zastępczej
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, środki krajowe i unijne w ramach projektów
Realizatorzy	PCPR
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób objętych wsparciem

Nazwa zadania	**3.1.1. Rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnościami finansowana ze środków PFRON**
Zakres zadania	Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnościami w obszarze dofinansowania na zakup sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, dofinansowania uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, dofinansowania likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika
Beneficjenci	Osoby z niepełnosprawnościami
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	PFRON, budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki
Realizatorzy	PCPR
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób objętych poszczególnymi formami wsparcia

Nazwa zadania	**3.1.2. Zapewnienie dostępu do terapii zajęciowej w ramach WTZ**
Zakres zadania	Zapewnienie możliwości terapii zajęciowej w warsztatach terapii zajęciowej osobom z niepełnosprawnościami mającym wskazanie do terapii zajęciowej
Beneficjenci	Osoby z niepełnosprawnościami
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	PFRON, budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki
Realizatorzy	PCPR, WTZ
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób objętych terapią w WTZ

Nazwa zadania	**3.1.3. Zapewnienie dostępu do wsparcia w środowisku lokalnym**
Zakres zadania	Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami wsparcia w środowisku lokalnym poprzez realizację usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, programów asystencji osobistej, a także wsparcia w placówkach wsparcia dziennego
Beneficjenci	Osoby z niepełnosprawnościami
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, budżety gmin, środki krajowe i unijne w ramach projektów, środki organizacji pozarządowych
Realizatorzy	PCPR, OPS, PES
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób korzystających z asystencji osobistej Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania Liczba osób korzystających z ośrodków wsparcia

Nazwa zadania	**3.1.4. Wspieranie jednostek zajmujących się osobami z niepełnosprawnością znaczną bez możliwości kształcenia i podjęcia zatrudnienia**
Zakres zadania	Podejmowanie różnorodnych działań wspierających dla jednostek zajmujących się osobami z niepełnosprawnością znaczną bez możliwości kształcenia i podjęcia zatrudnienia, w tym działań realizowanych w ramach projektów
Beneficjenci	Osoby z niepełnosprawnością w stopniu znacznym
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, budżety gmin, środki krajowe i unijne w ramach projektów, środki organizacji pozarządowych
Realizatorzy	Starostwo Powiatowe w Wołominie, NGO
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba podjętych działań

Nazwa zadania	**3.1.5. Wspieranie działań integracyjnych, sportowych i kulturalnych realizowanych przez organizacje pozarządowe**
Zakres zadania	Zadanie zakłada dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnościami poprzez wsparcie zadań realizowanych w tym zakresie przez organizacje pozarządowe
Beneficjenci	Mieszkańcy powiatu wołomińskiego, w tym przede wszystkim osoby ze szczególnymi potrzebami
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	PFRON, budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki
Realizatorzy	Starostwo Powiatowe w Wołominie, NGO
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe Środki przeznaczone na działania

Nazwa zadania	**3.1.6. Realizacja programów wspierających osoby niepełnosprawne w rehabilitacji społecznej**
Zakres zadania	Zadanie przewiduje realizację programów specjalnych: programów pomocowych, stypendialnych, jak art. „Aktywny Samorząd" na rzecz wsparcia osób z niepełnosprawnościami
Beneficjenci	Osoby z niepełnosprawnościami
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	PFRON, budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, środki krajowe i unijne w ramach projektów
Realizatorzy	PCPR
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba realizowanych programów Liczba osób korzystających ze wsparcia

Nazwa zadania	**3.1.7. Utworzenie informatora dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin**
Zakres zadania	Zadanie zakłada zebranie informacji przydatnych dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin w odniesieniu do możliwości wsparcia na terenie powiatu wołomińskiego i opracowanie ich w formie informatora dostępnego na stronie internetowej i w razie potrzeby w wersji drukowanej
Beneficjenci	Osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki
Realizatorzy	PCPR, Starostwo Powiatowe w Wołominie, NGO
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba opracowanych/ aktualizowanych informatorów

Nazwa zadania	**3.1.8. Tworzenie miejsc spotkań przy Poradniach Psychologiczno-Pedagogicznych dla grup wsparcia zrzeszających rodziców dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami**
Zakres zadania	Zadanie obejmuje utworzenie przy działających Poradniach Psychologiczno-Pedagogicznych miejsc, w których mogą spotykać grupy wsparcia zrzeszające rodziców dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami
Beneficjenci	Rodzice dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki
Realizatorzy	PPP
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba miejsc spotkań Liczba działających grup wsparcia

Nazwa zadania	**3.1.9. Likwidacja barier komunikacyjnych dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin w instytucjach publicznych prowadzonych przez Powiat Wołomiński**
Zakres zadania	Zadanie zakłada realizację diagnozy potrzeb i realizację likwidacji barier komunikacyjnych dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin, a także innych osób ze specjalnymi potrzebami, w instytucjach publicznych, które są prowadzone przez Powiat Wołomiński
Beneficjenci	Osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki
Realizatorzy	Starostwo Powiatowe w Wołominie, instytucje prowadzone przez Powiat Wołomiński
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba instytucji w których wprowadzono rozwiązania likwidujące bariery w komunikowaniu

Nazwa zadania	**3.1.10. Wsparcie mieszkaniowe poprzez utworzenie nowych mieszkań treningowych**
Zakres zadania	Zadanie obejmuje utworzenie nowych mieszkań treningowych w celu przygotowania osób z niepełnosprawnościami, przy wsparciu specjalistów, do prowadzenia niezależnego życia lub wsparcia osób z niepełnosprawnościami w codziennym funkcjonowaniu
Beneficjenci	Osoby z niepełnosprawnościami
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki
Realizatorzy	Starostwo Powiatowe w Wołominie, instytucje prowadzone przez Powiat Wołomiński
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba mieszkań treningowych Liczba miejsc w mieszkaniach treningowych

Nazwa zadania	**3.2.1. Targi pracy dla osób niepełnosprawnych**
Zakres zadania	Zadanie przewiduje organizację targów pracy na których oferty prezentują pracodawcy zainteresowani zatrudnieniem osób z niepełnosprawnościami, w tym podmioty oferujące zatrudnienie w formule zakładów pracy chronionej
Beneficjenci	Osoby z niepełnosprawnościami
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, Fundusz Pracy
Realizatorzy	PUP, PES
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba zrealizowanych targów

Nazwa zadania	**3.2.2. Instrumenty i usługi rynku pracy wspierające osoby niepełnosprawne w podjęciu zatrudnienia**
Zakres zadania	Zadanie przewiduje wsparcie osób z niepełnosprawnościami w podjęciu zatrudnienia przy wykorzystaniu instrumentów i usług rynku pracy, art. w zakresie szkoleń osób niepełnosprawnych, dofinansowania podjęcia działalności gospodarczej lub utworzenia spółdzielni socjalnej czy dofinansowania dostosowania stanowiska pracy
Beneficjenci	Osoby z niepełnosprawnościami
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, PFRON, Fundusz Pracy
Realizatorzy	PUP
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób objętych wsparciem

Nazwa zadania	**3.2.3. Rozwój zatrudnienia wspieranego**
Zakres zadania	Zadanie zakłada wsparcie dla tworzenia podmiotów ekonomii społecznej, które będą realizowały zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami, w tym zatrudnienie wspierane; zadanie zakłada utworzenie zakładu aktywności zawodowej, alternatywnie wsparcie w tworzeniu spółdzielni socjalnych oferujących zatrudnienie osobom z niepełnosprawnościami
Beneficjenci	Osoby z niepełnosprawnościami
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, Fundusz Pracy, PFRON, środki krajowe i unijne w ramach projektów, środki organizacji pozarządowych
Realizatorzy	PUP, PCPR, PES
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób objętych wsparciem

Nazwa zadania	**3.3.1. Zwiększenie dostępności diagnostyki i terapii w ramach poradni psychologiczno-pedagogicznych**
Zakres zadania	Zadanie zakłada zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami i trudnościami w edukacji do diagnostyki
Beneficjenci	Dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami i trudnościami w edukacji
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki
Realizatorzy	PPP
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba wydanych orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego Liczba dzieci z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego realizujących terapię w PP-P Liczba orzeczeń o wczesnym wspomaganiu rozwoju Liczba dzieci z orzeczeniami o wczesnym wspomaganiu rozwoju

Nazwa zadania	**3.3.2. Zwiększenie dostępności kształcenia specjalnego**
Zakres zadania	Zadanie zakłada stały monitoring zapotrzebowania na kształcenie specjalne i dostępności kształcenia specjalnego w placówkach edukacyjnych prowadzonych przez Powiat Wołomińskich oraz korygowanie liczby miejsc w przypadku zmian w zakresie zapotrzebowania na kształcenie specjalne
Beneficjenci	Dzieci i młodzież wymagająca kształcenia specjalnego
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki
Realizatorzy	Starostwo Powiatowe w Wołominie, placówki kształcenia specjalnego
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba dzieci w szkołach specjalnych

Nazwa zadania	**3.3.3. Rozwijanie różnych form terapii i wsparcia dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej**
Zakres zadania	Zadanie przewiduje rozwijanie różnorodnych form terapii i wsparcia dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami, dostosowanych do specyficznych potrzeb oraz wspierających rehabilitację społeczną dzieci i młodzieży, art. rehabilitację ruchową, terapię logopedyczną, integrację sensoryczną, arteterapię, hipoterapię, terapię przez zabawę, terapie skoncentrowane na kompetencjach społecznych i poznawczych art.
Beneficjenci	Dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, środki krajowe i unijne w ramach projektów, środki organizacji pozarządowych
Realizatorzy	PCPR, NGO
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba oferowanych form terapii i wsparcia Liczba osób objętych wsparciem

Nazwa zadania	**3.3.4. Wsparcie młodzieży niepełnosprawnej w uzyskiwaniu wyższego wykształcenia**
Zakres zadania	Realizacja zadania zakłada zapewnienie pomocy osobom z niepełnosprawnościami, które chciałyby uzyskać wyższe wykształcenie, art. poprzez wsparcie finansowe czy inne dostępne formy pomocy, przede wszystkim realizowane w ramach projektów
Beneficjenci	Osoby z niepełnosprawnościami
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	PFRON, środki krajowe i unijne w ramach projektów, środki organizacji pozarządowych
Realizatorzy	PCPR, NGO
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób objętych wsparciem

Nazwa zadania	**4.1.1. Akcje i programy zdrowotne dla osób 60+**
Zakres zadania	Zadanie przewiduje wdrażanie akcji i programów zdrowotnych realizujących działania profilaktyczne, diagnostyczne i lecznicze, kierowanych do osób starszych
Beneficjenci	Osoby starsze
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, NFZ, środki krajowe i unijne w ramach projektów
Realizatorzy	Starostwo Powiatowe w Wołominie, podmioty ochrony zdrowia
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba realizowanych akcji i programów Liczba osób objętych wsparciem

Nazwa zadania	**4.1.2. Zapewnienie dostępu do ośrodków wsparcia dziennego i domów pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku**
Zakres zadania	Zadanie obejmuje zapewnienie wsparcia osobom wymagającym całodobowej pomocy w domach pomocy społecznej, a osobom zdolnym do zamieszkiwania w środowisku i wymagającym wsparcia w tym zakresie w ośrodkach wsparcia dziennego, art. domach dziennego pobytu, klubach seniora, środowiskowych domach samopomocy
Beneficjenci	Osoby starsze
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, budżety gmin, opłaty od beneficjentów
Realizatorzy	PCPR, OPS, DPS, ośrodki wsparcia dziennego
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba ośrodków wsparcia Liczba osób korzystających z ośrodków wsparcia Liczba domów pomocy społecznej Liczba osób korzystających z domów pomocy społecznej

Nazwa zadania	**4.1.3. Rozwój mieszkalnictwa wspomaganego**
Zakres zadania	Zadanie obejmuje zapewnienie mieszkania oraz wsparcia w postaci usług bytowych, pracy socjalnej i pomocy w wykonywaniu niezbędnych czynności w codziennym funkcjonowaniu i realizacji kontaktów społecznych w celu utrzymania lub rozwijania niezależności na poziomie psychofizycznych możliwości danej osoby
Beneficjenci	Osoby starsze, przewlekle chore, osoby z niepełnosprawnościami
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki
Realizatorzy	PCPR
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób korzystających z mieszkania wspomaganego

Nazwa zadania	**4.2.1. Wspieranie inicjatyw środowisk senioralnych**
Zakres zadania	W ramach zadania wspierane będą różnorodne inicjatywy środowisk senioralnych, w obszarze edukacyjnym, kulturalnym, sportowym i rekreacyjnym, umożliwiające seniorom spędzanie wolnego czasu i zaspokojenie potrzeb integracyjnych
Beneficjenci	Osoby starsze
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, środki krajowe i unijne w ramach projektów, środki organizacji pozarządowych, opłaty od beneficjentów
Realizatorzy	Starostwo Powiatowe w Wołominie, PCPR, instytucje kultury, organizacje pozarządowe
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba inicjatyw realizowanych przez organizacje pozarządowe ze wsparciem Powiatu Wołomińskiego Liczba inicjatyw realizowanych przez jednostki Powiatu Wołomińskiego

Nazwa zadania	**4.2.2. Utworzenie informatora dla osób starszych**
Zakres zadania	Zadanie przewiduje zebranie informacji przydatnych dla osób starszych w odniesieniu do możliwości wsparcia i aktywizacji na terenie powiatu wołomińskiego i opracowanie ich w formie informatora dostępnego na stronie internetowej i w razie potrzeby w wersji drukowanej
Beneficjenci	Osoby starsze
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki
Realizatorzy	PCPR, Starostwo Powiatowe w Wołominie, NGO
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba opracowanych/ aktualizowanych informatorów

Nazwa zadania	**4.3.1. Wspieranie międzypokoleniowych inicjatyw kulturalnych**
Zakres zadania	W ramach zadania wspierane będą różnorodne inicjatywy środowisk senioralnych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych i innych grup, które będą miały na celu działania międzypokoleniowe o charakterze kulturalnym i integracyjnym, w formie imprez kulturalnych: koncertów, przedstawień teatralnych, wystawy, pokazy filmowe, a także warsztatów
Beneficjenci	Osoby starsze
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, środki krajowe i unijne w ramach projektów, środki organizacji pozarządowych, opłaty od beneficjentów
Realizatorzy	Starostwo Powiatowe w Wołominie, PCPR, instytucje kultury, organizacje pozarządowe
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba inicjatyw realizowanych przez organizacje pozarządowe ze wsparciem Powiatu Wołomińskiego Liczba inicjatyw realizowanych przez jednostki Powiatu Wołomińskiego

Nazwa zadania	**4.3.2. Wspieranie międzypokoleniowych działań edukacyjnych**
Zakres zadania	W ramach zadania wspierane będą różnorodne inicjatywy środowisk senioralnych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych i innych grup, które będą miały na celu działania międzypokoleniowe o charakterze edukacyjnym oraz integracyjno-edukacyjnym, art. warsztaty (w tym dotyczące wykorzystywania nowych technologii), mentoring,
Beneficjenci	Osoby starsze
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, środki krajowe i unijne w ramach projektów, środki organizacji pozarządowych, opłaty od beneficjentów
Realizatorzy	Starostwo Powiatowe w Wołominie, PCPR, instytucje kultury, placówki edukacyjne, NGO
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba inicjatyw realizowanych przez organizacje pozarządowe ze wsparciem Powiatu Wołomińskiego Liczba inicjatyw realizowanych przez jednostki Powiatu Wołomińskiego

Nazwa zadania	**5.1.1. Wsparcie w ramach POIK oraz punktów specjalistycznego poradnictwa**
Zakres zadania	Zadanie przewiduje realizację wsparcia specjalistycznego w Powiatowym Ośrodku Interwencji Kryzysowej funkcjonującym w strukturze Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie oraz – zależnie od zapotrzebowania – w innych punktach poradnictwa
Beneficjenci	Osoby potrzebujące wsparcia
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki
Realizatorzy	PCPR, jednostki specjalistycznego poradnictwa
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób objętych wsparciem

Nazwa zadania	**5.1.2. Poprawa dostępu do specjalistów udzielających pomocy w sytuacjach kryzysowych**
Zakres zadania	Zadanie zakłada stworzenie profesjonalnego systemu wsparcia osób w sytuacjach kryzysowych umożliwiające objęcie tych osób szybką pomocą specjalistyczną oraz zapewnienia wsparcia w ramach tzw. interwencji kryzysowej, art. w Powiatowym Ośrodku Interwencji Kryzysowej, działającym w strukturze PCPR
Beneficjenci	Osoby w sytuacjach kryzysowych, w tym osoby doznające przemocy domowej
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki
Realizatorzy	PCPR, jednostki specjalistycznego poradnictwa
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób objętych wsparciem

Nazwa zadania	**5.1.3. Kampanie informacyjne dotyczące pomocy w sytuacjach kryzysowych**
Zakres zadania	Zadanie obejmuje organizację i realizację kampanii informacyjnych dotyczących możliwości uzyskania pomocy w sytuacjach kryzysowych i sposobów postepowania z osobami doznającymi kryzysów, w celu umożliwienia im uzyskania możliwie najszybszej profesjonalnej pomocy
Beneficjenci	Mieszkańcy powiatu wołomińskiego, osoby w kryzysach, członkowie rodzin i znajomi osób w kryzysach, osoby dotknięte przemocą domową, osoby z rodzin, w których funkcjonuje przemoc domowa
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, środki krajowe i unijne w ramach projektów, środki organizacji pozarządowych
Realizatorzy	Starostwo Powiatowe w Wołominie, PCPR
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba zrealizowanych kampanii

Nazwa zadania	**5.2.1. Realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla kobiet**
Zakres zadania	Zadanie zakłada realizację grup programu korekcyjno-edukacyjnego dla kobiet, w związku ze specyficznymi potrzebami i oddziaływaniami w przypadku kobiet stosujących przemoc
Beneficjenci	Kobiety stosujące przemoc domową, osoby doznające przemocy, osoby z rodzin, w których występuje przemoc
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki
Realizatorzy	PCPR, NGO
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba kobiet biorących udział w programie korekcyjno-edukacyjnym

Nazwa zadania	**5.2.2. Zwiększenie liczby miejsc w grupach programu korekcyjno-edukacyjnego dla mężczyzn**
Zakres zadania	Zadanie przewiduje zwiększenie liczby grup programu korekcyjno-edukacyjnego dla mężczyzn, w związku z zapotrzebowaniem na udział w programie
Beneficjenci	Mężczyźni stosujący przemoc domową, osoby doznające przemocy, osoby z rodzin, w których występuje przemoc
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki
Realizatorzy	PCPR, NGO
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba mężczyzn biorących udział w programie korekcyjno-edukacyjnym

Nazwa zadania	**5.3.1. Realizacja działań w zakresie profilaktyki uzależnień**
Zakres zadania	Zadanie obejmuje realizację różnorodnych oddziaływań o charakterze informacyjno-edukacyjnym dotyczących profilaktyki uzależnień oraz możliwości leczenia uzależnień (art. kampanii informacyjnych, kampanii edukacyjnych, spotkań, prelekcji, warsztatów)
Beneficjenci	Mieszkańcy powiatu wołomińskiego, osoby uzależnione, rodziny osób uzależnionych
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki
Realizatorzy	Starostwo Powiatowe w Wołominie, PCPR, ośrodki leczenia uzależnień
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba zrealizowanych działań

Nazwa zadania	**5.3.2. Rozwój terapii uzależnień dla osób dorosłych**
Zakres zadania	Zadanie przewiduje zapewnienie dostępu do terapii uzależnień od alkoholu i substancji psychoaktywnych dla osób dorosłych w formie terapii na oddziale dziennym, terapii w poradni leczenia uzależnień, w tym terapii grupowej
Beneficjenci	Dorosłe osoby uzależnione
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, NFZ
Realizatorzy	Starostwo Powiatowe w Wołominie, PCPR, ośrodki leczenia uzależnień
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób korzystających z terapii

Nazwa zadania	**5.3.3. Rozwój terapii uzależnień dla dzieci i młodzieży**
Zakres zadania	Zadanie przewiduje zapewnienie dostępu do indywidualnej terapii uzależnień od alkoholu i substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży eksperymentującej, nadużywającej i uzależnionej, a także wsparcia dla rodziców dzieci uzależnionych
Beneficjenci	Dzieci i młodzież uzależniona, rodzice dzieci i młodzieży uzależnionej
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, NFZ
Realizatorzy	Starostwo Powiatowe w Wołominie, PCPR, ośrodki leczenia uzależnień
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób korzystających z terapii

Nazwa zadania	**5.3.4. Wsparcie osób współuzależnionych**
Zakres zadania	Zadanie przewiduje zapewnienie dostępu do terapii indywidualnej, terapii grupowej oraz pomocy psychiatrycznej dla osób współuzależnionych
Beneficjenci	Dorosłe osoby współuzależnione
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, NFZ
Realizatorzy	Starostwo Powiatowe w Wołominie, PCPR, ośrodki leczenia uzależnień
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób korzystających z terapii

Nazwa zadania	**5.3.5. Współpraca Powiatu z jednostkami prowadzącymi terapię uzależnień**
Zakres zadania	Zadanie zakłada realizację ścisłej współpracy Powiatu Wołomińskiego z jednostkami prowadzącymi terapię uzależnień, w tym podmiotami ochrony zdrowia, w celu zapewnienia uzależnionym i współuzależnionym mieszkańcom powiatu szybkiego dostępu do leczenia i terapii w miejscu najbardziej dla nich odpowiednim
Beneficjenci	Osoby uzależnione i ich rodziny
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, NFZ
Realizatorzy	Starostwo Powiatowe w Wołominie, PCPR, ośrodki leczenia uzależnień
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba podmiotów zaangażowanych we współpracę

Nazwa zadania	**5.4.1. Realizacja prac społecznie użytecznych**
Zakres zadania	Zadanie zakłada wdrażanie
Beneficjenci	Osoby długotrwale bezrobotne
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, Fundusz Pracy, budżety gmin
Realizatorzy	Starostwo Powiatowe w Wołominie, PUP, OPS
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób realizujących prace społecznie użyteczne

Nazwa zadania	**5.4.2. Wsparcie osób bezrobotnych w Klubach i Centrach Integracji Społecznej**
Zakres zadania	Zadanie przewiduje wspieranie osób bezrobotnych, zagrożonych wykluczeniem społecznych, wymagających reintegracji społecznej i zawodowej w klubach i centrum integracji społecznej
Beneficjenci	Osoby bezrobotne wymagające reintegracji społecznej i zawodowej
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, budżety gmin, środki krajowe i unijne w ramach projektów, Fundusz Pracy
Realizatorzy	PCPR, OPS, CIS, KIS
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba klubów integracji zawodowej Liczba centrów integracji zawodowej Liczba osób biorących udział w reintegracji w klubach integracji zawodowej Liczba osób biorących udział w reintegracji w centrach integracji zawodowej

Nazwa zadania	**5.4.3. Warsztaty rozwijające kompetencje społeczne i zawodowe**
Zakres zadania	Zadanie przewiduje realizację warsztatów rozwijających kompetencje społeczne i zawodowe dedykowanych osobom bezrobotnym, które potrzebują oddziaływań kształtujących umiejętności kluczowe w relacjach z innymi i w życiu zawodowym, takie jak komunikacja, praca w grupie, rozumienie emocji własnych i cudzych, asertywność, rozwiązywanie konfliktów, planowanie i radzenie sobie ze stresem
Beneficjenci	Osoby bezrobotne o niskich kompetencjach społecznych i zawodowych
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Fundusz Pracy, środki krajowe i unijne w ramach projektów, środki gmin, środki organizacji pozarządowych
Realizatorzy	PUP, OPS, NGO
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba beneficjentów warsztatów

Nazwa zadania	**5.4.4. Specjalne programy wspierające osoby bezrobotne, w tym młodzież i osoby w wieku 50+**
Zakres zadania	Zadanie przewiduje pozyskiwanie środków i przestępowanie do programów specjalnych wspierających osoby młode, do 30 roku życia i osoby w wieku lat 50 i więcej w podjęciu zatrudnienia na lokalnym rynku pracy poprzez realizację specjalnych, dedykowanych im form wsparcia zaplanowanych w tych programach
Beneficjenci	Osoby bezrobotne w wieku do lat 30 i w wieku 50 lat i więcej
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Fundusz Pracy, środki krajowe i unijne w ramach projektów, środki gmin, środki organizacji pozarządowych
Realizatorzy	PUP, OPS, NGO
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba beneficjentów programów

Nazwa zadania	**5.4.5. Targi pracy**
Zakres zadania	Zadanie zakłada organizację targów pracy, czyli wydarzeń, podczas których pracodawcy zainteresowani pozyskaniem pracowników prezentują swoje oferty zatrudnienia, a osoby szukające pracy mogą bezpośrednio spotkać się z nimi i poznać ofertę
Beneficjenci	Osoby bezrobotne, osoby poszukujące pracy
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, Fundusz Pracy
Realizatorzy	PUP, Starostwo Powiatowe w Wołominie
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba zorganizowanych targów

Nazwa zadania	**5.5.1. Kursy językowe dla cudzoziemców**
Zakres zadania	Zadanie zakłada organizację bezpłatnych lub niskopłatnych kursów językowych umożliwiających cudzoziemcom naukę i doskonalenie znajomości języka polskiego w celu lepszego funkcjonowania i integracji z polskim społeczeństwem
Beneficjenci	Cudzoziemcy
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, środki krajowe i unijne w ramach projektów, środki gmin, środki organizacji pozarządowych, opłaty od beneficjentów
Realizatorzy	Starostwo Powiatowe w Wołominie, instytucje kultury, NGO
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba osób korzystających z kursów

Nazwa zadania	**5.5.2. Targi pracy i szkolenia dla bezrobotnych cudzoziemców**
Zakres zadania	Zadanie obejmuje realizację dedykowanych cudzoziemcom form wsparcia w celu podjęcia zatrudnienia, w tym targów pracy podczas których pracodawcy prezentowaliby oferty dedykowane cudzoziemcom, kierowane do osób nieposiadających znajomości lub biegłej znajomości języka polskiego oraz szkoleń, umożliwiających cudzoziemcom uzyskanie kwalifikacji przydatnych na polskim rynku pracy
Beneficjenci	Bezrobotni cudzoziemcy
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Fundusz Pracy, środki krajowe i unijne w ramach projektów, środki gmin, środki organizacji pozarządowych
Realizatorzy	PUP, OPS, NGO
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba zorganizowanych targów Liczba cudzoziemców beneficjentów szkoleń

Nazwa zadania	**5.5.3. Wsparcie działań integrujących cudzoziemców ze społecznością lokalną**
Zakres zadania	Zadanie przewiduje wspieranie i wdrażanie działań integrujących cudzoziemców z Polakami – mieszkańcami powiatu wołomińskiego art. w formie warsztatów, wydarzeń kulturalnych, integracyjnych, wspólnych inicjatyw społecznych, a także działań kierowanych do konkretnych grup art. młodzieży, seniorów, kobiet, matek z małymi dziećmi art., w celu lepszej integracji cudzoziemców z lokalną społecznością
Beneficjenci	Cudzoziemcy zamieszkali na terenie powiatu wołomińskiego, mieszkańcy powiatu wołomińskiego
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, środki krajowe i unijne w ramach projektów, środki gmin, środki organizacji pozarządowych
Realizatorzy	Starostwo Powiatowe w Wołominie, PCPR, instytucje kultury, OPS, NGO
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba działań integracyjnych

Nazwa zadania	**5.6.1. Zwiększenie dostępności do lekarzy psychiatrów**
Zakres zadania	Zadanie zakłada zwiększanie dostępności do opieki psychiatrycznej, w tym opieki psychiatrycznej dla dzieci, poprzez zatrudnianie lekarzy psychiatrów w ramach ambulatoryjnej opieki specjalistycznej w Szpitalu Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Wołominie, ale również w innych jednostkach powiatowych (np. PCPR, placówkach edukacyjnych, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej), a także w ramach działalności organizacji pozarządowych
Beneficjenci	Mieszkańcy powiatu wołomińskiego
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania placówki i jednostek, NFZ, środki gmin, środki organizacji pozarządowych
Realizatorzy	Starostwo Powiatowe w Wołominie, Szpital Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Wołominie, PCPR, szkoły, NGO, PPP
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba lekarzy psychiatrów oferujących usługi w ramach NFZ na terenie powiatu wołomińskiego

Nazwa zadania	**6.1.1. Zapewnienie kompleksowej opieki paliatywnej w Hospicjum dla dzieci i dorosłych**
Zakres zadania	Zadanie przewiduje zapewnienie kompleksowej opieki paliatywnej w Hospicjum Opatrzności Bożej Księża Orioniści dzieciom i dorosłym nieuleczalnie chorym w ramach hospicyjnej opieki stacjonarnej dla dzieci i dorosłych, hospicjum domowego, hospicjum perinatalnego oraz hospicjum dziennego pobytu
Beneficjenci	Osoby nieuleczalnie chore korzystające z opieki Hospicjum i ich rodziny
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	NFZ, darowizny od osób i firm (w tym środki z 1,5% podatku), dotacje, inne źródła
Realizatorzy	Hospicjum Opatrzności Bożej Księża Orioniści
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba pacjentów objętych opieką paliatywną

Nazwa zadania	**6.1.2. Udzielanie wsparcia psychologicznego, socjalnego i duchowego dla pacjentów Hospicjum i ich rodzin w trakcie choroby i osierocenia**
Zakres zadania	Zadanie obejmuje udzielanie wsparcia psychologicznego, socjalnego i duchowego pacjentom będącym pod opieką Hospicjum Opatrzności Bożej Księża Orioniści oraz rodzinom pacjentów, z poszanowaniem godności i potrzeb pacjentów i ich rodzin
Beneficjenci	Osoby nieuleczalnie chore korzystające z opieki Hospicjum i ich rodziny
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	NFZ, darowizny od osób i firm (w tym środki z 1,5% podatku), dotacje, inne źródła
Realizatorzy	Hospicjum Opatrzności Bożej Księża Orioniści
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba pacjentów objętych opieką paliatywną Liczba pacjentów objętych opieką paliatywną, których rodziny korzystały ze wsparcia

Nazwa zadania	**6.1.3. Organizacja programów rehabilitacyjnych, terapii usprawniających oraz działań profilaktycznych poprawiających komfort życia pacjentów w Hospicjum**
Zakres zadania	Zadanie zakłada realizację rehabilitacji, programów usprawniających i działań profilaktycznych dla pacjentów Hospicjum, mających na celu złagodzenie skutków choroby, zapobieganie powikłaniom oraz poprawę komfortu i samopoczucia pacjentów
Beneficjenci	Osoby nieuleczalnie chore korzystające z opieki Hospicjum
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	NFZ, darowizny od osób i firm (w tym środki z 1,5% podatku), dotacje, inne źródła
Realizatorzy	Hospicjum Opatrzności Bożej Księża Orioniści
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba pacjentów objętych działaniami rehabilitacyjnymi, usprawniającymi i profilaktycznymi

Nazwa zadania	**6.2.1. Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych dla mieszkańców powiatu wołomińskiego na temat opieki paliatywnej i hospicyjnej**
Zakres zadania	Zadanie zakłada realizację działań edukacyjnych i informacyjnych kierowanych do mieszkańców powiatu wołomińskiego, dotyczących opieki paliatywnej i hospicyjnej, nowoczesnych metod opieki nad osobami nieuleczalnie chorymi, możliwości skorzystania z pomocy w przypadku nieuleczalnej choroby, oferty Hospicjum Opatrzności Bożej Księża Orioniści, potrzeb Hospicjum oraz możliwości wsparcia i zaangażowania w działalność placówki (art. pomoc rzeczowa, darowizny, 1,5%)
Beneficjenci	Mieszkańcy powiatu wołomińskiego
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	NFZ, darowizny od osób i firm (w tym środki z 1,5% podatku), dotacje, inne źródła
Realizatorzy	Starostwo Powiatowe w Wołominie, Hospicjum Opatrzności Bożej Księża Orioniści
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba działań informacyjnych i edukacyjnych

Nazwa zadania	**6.2.2. Pomoc wolontariuszy w Hospicjum**
Zakres zadania	Zadanie obejmuje rozwijanie wsparcia wolontariackiego w Hospicjum Opatrzności Bożej Księża Orioniści w celu zapewnienia pacjentom pomocy w wykonywaniu codziennych czynności, organizacji czasu wolnego pacjentów, wsparcia w załatwianiu niezbędnych spraw, pomocy w organizacji imprez okolicznościowych i innych działaniach Hospicjum
Beneficjenci	Osoby nieuleczalnie chore korzystające z opieki Hospicjum i ich rodziny
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	NFZ, darowizny od osób i firm (w tym środki z 1,5% podatku), dotacje, inne źródła
Realizatorzy	Starostwo Powiatowe w Wołominie, Hospicjum Opatrzności Bożej Księża Orioniści
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba wolontariuszy realizujących pracę w Hospicjum

Nazwa zadania	**7.1.1. Zwiększenie liczby etatów na działania pomocowe**
Zakres zadania	Zadanie jest odpowiedzią na zdiagnozowany deficyt kadr pomocowych i zakłada zwiększanie liczby etatów, przede wszystkim w PCPR, w celu lepszej realizacji zadań społecznych
Beneficjenci	Mieszkańcy powiatu wołomińskiego
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki
Realizatorzy	PCPR
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba etatów

Nazwa zadania	**7.1.2. Zapewnienie adekwatnych wynagrodzeń pracownikom służb społecznych**
Zakres zadania	Zadanie ma na celu powstrzymanie odpływu profesjonalnych kadr pomocy społecznej i zapewnienie tym kadrom adekwatnego wynagrodzenia poprzez podwyżki wynagrodzeń
Beneficjenci	Pracownicy służb społecznych
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki
Realizatorzy	PCPR, Starostwo Powiatowe w Wołominie, DPS, ośrodki wsparcia, placówki opiekuńczo-wychowawcze, jednostki rodzinnej zawodowej pieczy zastępczej
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba pracowników, którzy uzyskali podwyżkę wynagrodzenia zasadniczego

Nazwa zadania	**7.1.3. Superwizja dla pracowników zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych**
Zakres zadania	Zadanie zakłada zapewnienie pracownikom zajmującym się rozwiązywaniem problemów społecznych dostępu do wsparcia superwizyjnego, w formule konsultowania praktyki z bardziej doświadczonym specjalistą
Beneficjenci	Pracownicy służb społecznych zatrudniani przez Powiat Wołomiński
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki
Realizatorzy	PCPR, DPS, ośrodki wsparcia, placówki opiekuńczo-wychowawcze
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba pracowników, którzy uzyskali podwyżkę wynagrodzenia zasadniczego

Nazwa zadania	**7.1.4. Podnoszenie kwalifikacji pracowników służb społecznych**
Zakres zadania	Zadanie obejmuje podnoszenie kwalifikacji pracowników służb społecznych poprzez udział w kursach, szkoleniach, szkoleniach kwalifikacyjnych, studiach wyższych, studiach podyplomowych i innych formach edukacyjnych
Beneficjenci	Pracownicy służb społecznych zatrudniani przez Powiat Wołomiński
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, środki krajowe i unijne w ramach projektów, środki organizacji pozarządowych
Realizatorzy	PCPR, DPS, ośrodki wsparcia, placówki opiekuńczo-wychowawcze
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba pracowników, którzy uzyskali podwyżkę wynagrodzenia zasadniczego

Nazwa zadania	**7.2.1. Działania animacyjne i wspierające w ramach Punktu Wsparcia Aktywności Społecznej**
Zakres zadania	Zadanie obejmuje realizację działań animacyjnych i wspierających organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, przedsiębiorców oraz mieszkańców powiatu wołomińskiego, którzy są zainteresowani tematyką budowania rozwoju lokalnego przez integrację społeczną poprzez wsparcie w zakresie zakładania organizacji pozarządowych oraz prowadzenia organizacji pozarządowych w wymiarze administracyjnym i księgowym
Beneficjenci	Mieszkańcy powiatu wołomińskiego, organizacje pozarządowe działające na terenie powiatu wołomińskiego
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki, środki krajowe i unijne w ramach projektów, środki organizacji pozarządowych
Realizatorzy	Starostwo Powiatowe w Wołominie, NGO
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba organizacji pozarządowych korzystająca ze wsparcia Liczba osób fizycznych korzystających ze wsparcia Liczba innych podmiotów korzystających ze wsparcia

Nazwa zadania	**7.2.2. Zlecanie zadań organizacjom pozarządowym**
Zakres zadania	Zadanie obejmuje zlecanie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych zgodnie z założeniami przyjmowanych corocznie programów współpracy z organizacjami pozarządowymi
Beneficjenci	Mieszkańcy powiatu wołomińskiego, organizacje pozarządowe działające na terenie powiatu wołomińskiego
Harmonogram realizacji zadania	2026-2035
Źródła finansowania	Budżet Powiatu Wołomińskiego w kosztach działania jednostki
Realizatorzy	Starostwo Powiatowe w Wołominie, NGO
Wskaźniki realizacji zadania	Liczba ogłoszonych konkursów Liczba przyznanych dotacji Kwota przyznanych dotacji

2.6. Zadania publiczne zlecane w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

W ramach Strategii przyjęto zasadę włączenia organizacji pozarządowych i podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w realizację zadań.

W trybie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie zlecane będą zadania należące do następujących obszarów sfery zadań publicznych określonych w art. 4 ust 1. Ww. ustawy:

- Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób;
- Działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększanie świadomości prawnej społeczeństwa;
- Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej;
- Ochrona i promocja zdrowia, w tym działalność lecznicza;
- Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych;
- Nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie;
- Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej;
- Turystyka i krajoznawstwo;
- Działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy.

Strategia zakłada wspieranie rozwoju i działalności organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej oraz zlecanie zadań publicznych zgodnie z aktualnym zapotrzebowaniem, stąd zakłada możliwość korekty wskazanych obszarów włączania organizacji pozarządowych w realizację zadań publicznych.

2.7. Zgodność *Strategii* z dokumentami wyższej rangi

Dla właściwej realizacji celów społecznych cele strategiczne projektowane w niniejszej *Strategii* powinny być zgodne z celami strategicznymi dokumentów strategicznych przyjmowanych na poziomie krajowym oraz regionalnym. Zgodność *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wołomińskiego na lata 2026-2035* z dokumentami strategicznymi wyższej rangi zestawiono w tabeli 45.

Tabela 45. Zgodność celów strategicznych *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wołomińskiego na lata 2026-2035* z dokumentami strategicznymi wyższej rangi

Dokument strategiczny wyższej rangi	**Cele strategiczne dokumentu wyższej rangi**	**Adekwatne cele strategiczne *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wołomińskiego na lata 2026-2035***
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony	Cel strategiczny 1. Wsparcie rodzin w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych Cel strategiczny 3. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin Cel strategiczny 6. Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych
Strategia Demograficzna 2040	Cel szczegółowy I. Wzmocnienie rodziny	Cel strategiczny 1. Wsparcie rodzin w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030	Cel szczegółowy 3: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy Cel szczegółowy 4. Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne	Cel strategiczny 3. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin
Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021–2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030	Priorytet I. Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży Priorytet III. Usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu	Cel strategiczny 1. Wsparcie rodzin w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych Cel strategiczny 2. Zapewnienie profesjonalnej opieki i wychowania w ramach pieczy zastępczej Cel strategiczny 3. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin Cel strategiczny 4. Rozwój polityki senioralnej Cel strategiczny 5. Przeciwdziałanie trudnym sytuacjom życiowym i kryzysom Cel strategiczny 6. Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej	Obszar II. Solidarny rynek pracy	Cel strategiczny 3. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin Cel strategiczny 5. Przeciwdziałanie trudnym sytuacjom życiowym i kryzysom
Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030	Priorytet I. Niezależne życie Priorytet II. Dostępność Priorytet IV. Praca	Cel strategiczny 3. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin
Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)	Cel strategiczny 1. Zwiększenie udziału rodzin i rodzinnych form pieczy zastępczej w opiece i wychowaniu dzieci Cel strategiczny 2. Zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczącego usługi społeczne dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu Cel strategiczny 3. Włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami dające możliwość życia w społeczności lokalnej niezależnie od stopnia sprawności	Cel strategiczny 2. Zapewnienie profesjonalnej opieki i wychowania w ramach pieczy zastępczej Cel strategiczny 3. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin Cel strategiczny 4. Rozwój polityki senioralnej
Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność	Obszary dotyczące ogółu osób starszych: Obszar 1: Kształtowanie pozytywnego postrzegania starości w społeczeństwie	Cel strategiczny 4. Rozwój polityki senioralnej

	Obszar 2: Uczestnictwo w życiu społecznym oraz wspieranie wszelkich form aktywności obywatelskiej, społecznej, kulturalnej, artystycznej, sportowej i religijnej Obszar 5: Zwiększanie bezpieczeństwa fizycznego i zaniedbaniom wobec osób starszych Obszar 6: Tworzenie warunków do solidarności i integracji międzypokoleniowej Obszary uwzględniające działania wobec niesamodzielnych osób starszych: Obszar 1: Zmniejszanie skali zależności od innych poprzez ułatwienie dostępu do usług wzmacniających samodzielność oraz dostosowanie środowiska zamieszkania do możliwości funkcjonalnych niesamodzielnych osób starszych Obszar 3: Sieć usług środowiskowych i instytucjonalnych udzielanych niesamodzielnym osobom starszym	

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze	Mazowsze Zintegrowane Społecznie: Poprawa jakości i dostępności do usług społecznych oraz wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego w ramach nowoczesnej gospodarki	Cel strategiczny 3. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin Cel strategiczny 4. Rozwój polityki senioralnej Cel strategiczny 5. Przeciwdziałanie trudnym sytuacjom życiowym i kryzysom Cel strategiczny 6. Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych
Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021-2030	Priorytet I.3: Podejmowanie działań na rzecz osób umieszczonych w pieczy zastępczej Priorytet I.4: Rozwój oferty instytucjonalnej i usług na rzecz seniorów i osób niesamodzielnych Priorytet II.1 Zwiększanie dostępności usług społecznych, w szczególności w formie środowiskowej Priorytet II.2 Inwestowanie w nowe formy instytucjonalne w zakresie usług społecznych Priorytet III.1 Stworzenie spójnego systemu szkoleń dla służb społecznych	Cel strategiczny 2. Zapewnienie profesjonalnej opieki i wychowania w ramach pieczy zastępczej Cel strategiczny 3. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin Cel strategiczny 4. Rozwój polityki senioralnej Cel strategiczny 5. Przeciwdziałanie trudnym sytuacjom życiowym i kryzysom Cel strategiczny 6. Rozwój działań wspierających rozwiązywanie problemów społecznych

Źródło: Opracowanie własne.

2.8. Monitoring i ewaluacja

W ramach realizacji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wołomińskiego na lata 2026-2035* prowadzone będą działania monitorujące oraz ewaluacyjne, umożliwiające śledzenie postępów we wdrażaniu zadań, realizacji kierunków działań i osiąganiu założonych celów.

Monitoring obejmuje systematyczne pozyskiwanie informacji dotyczących realizowanych działań, dzięki czemu możliwe będzie określanie postępu realizacji zadań w oparciu o wskaźniki ich realizacji, a także identyfikowanie i rozwiązywanie problemów, które mogą się pojawić w związku z realizacją zadań. Działania monitorujące będą prowadzone przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz innych wykonawców działań w trybie ciągłym, monitoring realizacji działań będzie analizowany po każdym roku obowiązywania *Strategii*.

Ewaluacja koncentruje się na ocenie rezultatów realizacji poszczególnych zadań, przy czym kryteriami oceny są wskaźniki realizacji zadań strategii, ocenie postępów w zakresie realizacji celów, a co za tym idzie w rozwiązywaniu problemów społecznych (wyzwań zidentyfikowanych w diagnozie przeprowadzonej dla potrzeb strategii) oraz ocenie realizacji misji i osiągnięcia wizji społecznej. Ewaluacja dostarcza nam więc wiarygodnych i przydatnych informacji pozwalających na ocenę zrealizowanych działań i zaplanowanie zmian. Całościowa ewaluacja dokumentu przeprowadzona zostanie w roku 2035 i związana będzie z rozpoczęciem prac nad kolejnym dokumentem strategicznym. Ewaluacja przeprowadzona zostanie przez Starostwo Powiatowe i PCPR, z ewentualnym udziałem ekspertów zewnętrznych.

Podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wołomińskiego na lata 2026-2035 jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym społeczną misję i wizję Powiatu Wołomińskiego oraz wytyczającym cele strategiczne i określającym kierunki działań oraz zadania prowadzące do rozwiązywania problemów społecznych, zapobiegania występowaniu problemów oraz zapewnienia wsparcia osobom i rodzinom – mieszkańcom powiatu wołomińskiego.

Prace nad *Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wołomińskiego na lata 2026-2035* obejmowały przeprowadzenie pogłębionej diagnozy, obejmującej analizę sytuacji społeczno-ekonomicznej, analizę stanu i skuteczności pomocy społecznej, wspierania osób z niepełnosprawnościami i organizacji pieczy zastępczej, analizę występowania problemów społecznych, określenie interesariuszy oraz prognozy zmian w okresie objętym *Strategią*. Na podstawie diagnozy przeprowadzono analizę strategiczną oraz określono kluczowe założenia, wizję i misję Powiatu Wołomińskiego w sferze społecznej oraz wyznaczono cele strategiczne, kierunki działań i zadania do realizacji na lata 2026-2035.

Głównym realizatorem zadań określonych w *Strategii* jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie. Realizacja zadań wymaga jednak również zaangażowania innych instytucji powiatowych realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny i pieczy zastępczej, edukacji czy kultury, instytucji prowadzonych przez gminy powiatu wołomińskiego, a także organizacji pozarządowych. Realizacja zadań powinna więc stanowić impuls do dalszego rozwoju współpracy jednostek samorządu terytorialnego oraz współpracy Powiatu Wołomińskiego z sektorem ekonomii społecznej.

Przyjmowane w kolejnych latach programy działań w sferze społecznej powinny być spójne z celami strategicznymi i kierunkami działań wyznaczonymi w *Strategii,* co przyczyni się również do jej realizacji. Konieczne jest prowadzenie bieżącego monitoringu realizacji celów i zadań *Strategii*, a w razie zdiagnozowanej potrzeby ich korygowanie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wołomińskiego na lata 2026-2035 ma przede wszystkim służyć mieszkańcom powiatu. Realizacja misji i urzeczywistnienie wizji określonych w *Strategii* powinna doprowadzić o rozwiązania problemów społecznych i zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańcom.